Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 161
Ljubljana, torek 17. julija 1934
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.
Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Negativna mednarodna politika

Največja modrost v vnanji politiki je tista, ki zna sredi zmede in prerivajočih se stremljenj, sredi idejnih in interesnih nasprotij, v vsem — navideznem — kaosu prehitevajočih se dogodkov najti ono pravo smer, oni znameniti duh časa, ki kot rdeča nit teče skozi dejanje in nehanje ter kasnejši generaciji čudovito osvetli vso dobo ter ji pokaže vse ono, kar se je poprej sodobnikom zdelo zmedeno in polno protislovij, kot povsem enostavno in jako razumljivo zadevo. To se pravi ugotoviti razvojno črto, kar je tako težko sodobnikom, pa tako zelo lahko poznejšim rodovom.

Nekako te vrste so premišljevanja politično zainteresiranega sodobnika, ko motri dejanje in nehanje današnje diplomacije. V področju diplomatske akcije se dandanes takorekoč gnetejo gibajoče se sile, ki delujejo v tako raznovrstnih pravcih, z različno taktiko in še bolj si nasprotujočimi cilji. Obilo se ponuja smeri in potov, ali po katerem od njih bo šla zgodovina, bo tekel dejanski razvoj, ki je edina resnična, realna prednota.

Nekatere sile v evropski politiki kakor da so vedno na strani onega gibanja, ki je zapisano preteklosti. Mislim s tem italijansko vnanjo politiko. Morda je drzna taka presoja, zakaj težavna stvar je mnogokrat razlikovati, kaj je zapisano preteklosti in kaj ima bodočnost. Ali vendar, tu so dejstva, ki pač ne dovoljujejo drugačnega tolmačenja in ugodnejše presoje. Italija je napredovala in je bila deležna uspehov, dokler je gradila na konstruktivnem delu svojo nacionalno usodo. Toda po vojni se je njena politična smer spremenila in sedaj se hoče uveljavljati s sredstvi in težnjami, ki prav gotovo ne pripadajo konstruktivnemu delu in nikakor ne morejo prinesti napredka našemu kontinentu.

Najprej se je Italija po vojni uveljavljala s tendenco, približati se Nemčiji ter jo nekako jemati v zaščito. Še prav posebno se je ta težnja pokazala v novejši dobi, zlasti, ko je prišel na vlado hitlerizem. Neutajljiva je italijanska namera, da bi svojo veljavo povečala na račun nemško-francoskih razprtij, ali prav tako je res, da se ji v tem pogledu niso posrečili taki uspehi, ki bi se mogla ponašati z njimi. Fašistični listi pripisujejo pri sleherni priliki Mussoliniju vlogo evropskega arbitra. Toda za tako funkcijo je treba drugačne previdnosti in modrosti nego jo ima duce. Izkazalo se je, da fašistične metode v vnanji politiki niso dobre in da se v mednarodnem področju prav nič niso obnesle. Zakaj gospodje fašistične mentalitete vedno znova zaidejo v zagate, ker hočejo doseči uspehe z diktati, hočejo takorekoč z glavo skozi zid po nagibih svojega sacro egoismo, vse to pa ne morda v notranji politiki, marveč takrat, ko hočejo »posredovati« med narodi ali med njimi uveljaviti svoje stališče. Zlasti se je to pokazalo z znamenitim paktom štirih, ki je najizrazitejši izraz težnje, prenesti fašistična načela in metode v mednarodno politiko. Zato pa ni prav nič čudno, da se Hitler in Mussolini nista mogla sporazumeti ter da je prav v času, ko je fašistična diktatura v obeh državah na režimu, nastala največja odtujitev med Nemčijo in Italijo. Zdaj se je že izkazalo, da tudi sestanek v Benetkah, ki bi mogel biti začetek drugačnega razmerja med obema fašističnima državama, ni prinesel spremembe. Ali kljub temu moramo tudi za naprej računati z italijansko tendenco, delati se zagovornika Nemčije, v prizadevanju, da na ta način poveča svoj prestiž v Evropi. Prav tako kot se je z enakim pohlepom po prestižu vrgla na stran revizionizma v Podunavju, dasi ni težko spoznati, da pomenijo revizionistične težnje afront zoper zmagovito nacionalno idejo, na kateri je zgrajena sedanjost in bodočnost Evrope. In prav tako se je obesila na reakcionarne sile, ko je na Balkanu podpirala nasprotnike balkanskega pakta in bo nedvomno tudi v bodoče vse poskusila, da prepreči izpopolnitev in razširjenje pakta v trdno, vse balkanske države obsegajočo zvezo.

Zgodovina je staro Avstro-Ogrsko obeležila kot tistega faktorja, ki se je postavil zoper vse napredne, vse zdrave in gradeče pojave v razvoju narodov. Zato je povsem prirodno, da je propadla, narodi pa so se osvobodili in se razvijajo. O italijanskem vnanjepolitičnem delu povojne dobe bo zgodovina v svoje anale zapisala podobno sodbo; dasi seveda ne mislimo, da bo zaradi tega razpadla, ali — uspehov ne more dosezati in jih zares ni deležna. Razvoj moremo že sedaj ugotoviti v smeri, ki italijanskim stremljenjem na vsej črti nasprotuje.

Prav za prav ni nič posebnega, nič novega v naših izvajanjih, saj imamo v besedi same znane stvari. Ali opozoriti smo hoteli nanje prav sedaj, ko se bliža uresničenju nova velika akcija francoske in z njo zvezane ali prijateljske diplomacije. Ona akcija, ki ima za cilj vzeti realno v roke razorožitveno vprašanje in ustvariti mu solidne osnove v regionalnih varnostnih paktih. Pripravlja se vzhodnoevropski in pripravlja se sredozemski pakt; obema je namen, zasigurati sedanje mirovno stanje, in miroljubne elemente našega kontinenta zavarovati medsebojno pred vojnimi nevarnostmi. Italijanska veljava v Evropi sloni na razprtijah med narodi in raste samo tamkaj, kjer se posreči razpaliti in podžgati nasprotstva. Potem takem je že na prvi pogled jasno, da v Rimu prizadevanja za regionalne varnostne pakte ne gledajo s simpatijami, zakaj nemirna Evropa bi jim bila ljubša, ker bi dajala zaposlitve arbitru. S temi antipatijami ter z nasprotovanjem morajo tedaj iniciatorji in poborniki varnostnih regionalnih paktov računati, vendar se pač tudi pri tej priliki ne varamo, ako pričakujemo zmage konstruktivnih prizadevanj nad negativizmom.

VZHODNI VARNOSTNI PAKT

Po pristanku Italije smatrajo, da bosta slej ali prej pristali tudi Nemčija in Poljska — Pakt naj bi se sklenil še pred jesenskim zasedanjem Društva narodov

Pariz, 16. julija r. Vsa pozornost tukajšnjih političnih in diplomatskih krogov je osredotočena sedaj na akcijo zunanjega ministra Louisa Barthouja za sklenitev vzhodnega varnostnega pakta. Preokret, ki je nastal po Barthoujevem posetu v Londonu tako v Angliji kakor v Rimu, opravičuje nade francoskih krogov da bo Barthoujeva akcija rodila popoln uspeh. Protivita se sedaj samo še Nemčija in Poljska. Nemška vlada za enkrat javno še ni zavzela svojega stališča, pač pa se da iz pisanja nemških listov sklepati, da je njeno stališče o tem vprašanju docela odklonilno. Vendar pa sodijo, da si bo nemška vlada po intervenciji Londona in Rima dobro premislila, predno bi načrt končno odklonila. Pariški tisk obširno razpravlja o tem vprašanju in vprašuje, kakšni pač morejo biti razlogi Nemčije, da se proviti pogodbi, ki nudi vzajemno jamstvo in varnost. Ako želi Nemčija samo mir in svojo varnost, piše »Temps« potem nima vzroka nasprotovati temu, da se zajamčijo njene vzhodne meje enako kakor so zajamčene njene zapadne meje. **Odklonitev takega pakta, ki so ga odobrile sedaj vse druge države, in namerno odbijanje vsake francoske iniciative bi neminovno zapustilo v vsej mednarodni javnosti vtis, da Nemčija noče zajamčene varnosti, da noče nikake omejitve svoje vojaške sile, marveč da se hoče čim jačje oborožiti, toda ne zaradi obrambe, marveč zaradi napada in da še vedno drži odprta vrata za take avanture. To bi bil vsekakor zločin nad nemškim narodom in zločin nad bodočnostjo vse Evrope.**

Diplomatski razgovori o francoskem varnostnem načrtu bodo, kakor ugotavlja »Figaro«, **končani v pospešenem tempu, da bo pogodba na plenarnem zasedanju Društva narodov že izvršeno dejstvo, kakor je bila svojčas pogodba o Renu.** Vsekakor pa je v teku pogajanj pričakovati še znatnih težav. Varšavska vlada je v sredo sporočila v Londonu in Parizu, da pri vseh simpatijah za pogodbo o medsebojni pomoči ni mogoče preprečiti nevarnosti intervencijske vojne. Francoska diplomacija bo zaradi tega skušala dati poljski udeležbi pri vzhodnem Locarnu posebno pravno-politično podlago, pri čemer bo igrala primerno vlogo nenapadalna pogodba, ki sta jo sklenili Nemčija in Poljska. **Anglija in Italija smatrata, da bi bilo umestno, da se kakorkoli povežeta vzhodno-locarnska pogodba in priznanje, da se sme Nemčija omejeno in pod kontrolo zopet oborožiti.** Angleški zunanji minister je že podal zadevno izjavo v spodnji zbornici in tudi Mussolini zavzema enako stališče. Da v Parizu s to združitvijo niso sporazumni, je razumljivo. Po francoskem naziranju naj bi dobila Nemčija kot uslugo za vstop v vzhodni Locarno važne gospodarske koncesije. Kakor zatrjujejo v Londonu, bi bila nemška vlada pripravljena vstopiti v vzhodni Locarno z dvema pridržkoma: priznanje defenzivne oborožitve in dogovori glede mirne revizije mirovnih pogodb. Nemški odgovor pričakujejo še v teku tega tedna.

Italijanski komentar

Rim 16. julija r. »Giornale d' Italia« se obširno bavi s francoskim načrtom o vzhodnem varnostnem paktu in pravi med drugim:

Organizacija varnosti bi predstavljala velik uspeh Francije za osiguranje lastne varnosti. Vzhodni Locarno, ki bi se pridružil zapadnemu Locarnu, bi v polni meri ustrezal varnosti Francije, ker bi onemogočil vsak napad, tako na zapadnih kakor na vzhodnih mejah. Če pride do sklenitve vzhodnega pakta, Francija ne bo imela več nobenega vzroka, da bi se protivila enakopravnosti Nemčije v pogledu obrambnega orožja. Če pride tako daleč, bo mogoče brez težkoč nadaljevati razorožitvena pogajanja in potem bo res mogoče govoriti o obnovi prijateljskih mednarodnih odnošajev.

Preizkušnja za Nemčijo

Berlin, 16. julija. r. Politični položaj v Nemčiji karakterizirata dva važna momenta: na eni strani presenečajo vladne kroge neprijazni odmevi in komentarji Hitlerjevega govora v državnem zboru, na drugi strani pa je zavladalo splošno razočaranje spričo strnjene fronte proti Nemčiji zaradi njenega odpora proti vzhodnemu varnostnemu paktu. **V uradnih krogih priznavajo, da so začeli sedaj v zunanjem miinstrstvu podrobno proučevati francoske od Anglije priporočene predloge glede vzhodnega varnostnega pakta. Tudi vedno bolj prodira spoznanje, da je za Nemčijo edini izhod iz sedanje izolacije povratek v Ženevo. Zato proučujejo pota in sredstva, kako bi se mogla Nemčija vrniti v Ženevo, ne da bi pri tem trpel ugled in prestiž režima na znotraj.**

»Leipziger Neueste Nachrichten« komentirajo načrt o sklepanju novih paktov in pravijo: Nihče ne more zahtevati od Nemčije, da ne bi z največjo skrbnostjo proučila te načrte in pretehtala vse možnosti.

London, 16. julija. AA. Nemški listi so večinoma napačno tolmačili govor, ki ga je imel angleški zunanji minister v petek o vzhodnem paktu Tolmačili so ga tako, da so njegovo pravo vsebino popolnoma zabrisali Trdili so celo, da je zdaj Velika Britanija podprla načrte proti Nemčiji Zaradi tega objavlja današnji »Times« članek, v katerem pravi, da je nameravani sistem paktov zdaj nekaj popolnoma drugačnega od starega sistema izbranih zvez, ki naj bi ohranile hegemonijo posamezne države in okrepile ravnovesje sil Novi pakti so nekaj drugega. Njih namen je utrditi varnost vsepovsod z medsebojnimi regionalnimi jamstvi. Zato so ta sistem pozdravili ne samo angleški državniki, temveč tudi italijanska vlada. Vzhodni pakt nudi Nemčiji možnost za sodelovanje s svojimi sosedi. Po drugi strani ji ti sosedi ponujajo sodelovanje z ohranitvijo miru. To sodelovanje pa jo bo tudi vrnilo v Društvo narodov in v zvezo z drugimi evropskimi narodi. List pravi na koncu, da bo stališče Nemčije do tega pakta preizkusni kamen njene prave zunanje politike in njenih resničnih stremljenj.

Odmev angleške intervencije

London, 16. julija g. Glede vprašanja vzhodne locarnske pogodbe piše »Daily Telegraph: »Če bo Varšava opustila svojo politiko nevtralnosti med Sovjetsko unijo in Nemčijo, se bodo povečale šance za nemško-ruski spor. V zvezi z intervencijami tretjih sil bi se vojna, ki bi sicer lahko ostala izolirana, razširila na vso Evropo vključno Anglije. Po informacijah istega lista je dobil angleški poslanik v Rimu sir Erik Drummond Mussolinijev pristanek na vzhodno pogodbo, med tem, ko je prejel angleški poslanik v Berlinu mnogo manj bodrilen odgovor. Glede Varšave je poljski poslanik v Parizu v soboto obvestil Quai d'Orsay, da Poljska nima namena podpisati v poštev prihajajoče pogodbe. Zunanji minister Barthou je nato odgovoril, da je Francija zaradi tega stališča Poljske začudena. Če Varšava ne bo prenehala s svojo enostraneko politiko, Francija v bodoče Poljske ne bo podpirala niti diplomatsko, niti finančno niti vojaško in razen tega tudi ne bo obnovila poljsko-francoske zveze.

Italijanska intervencija v Berlinu in Varšavi

London, 16. julija. n. Rimski dopisnik »Morning Posta« poroča, da je Mussolini naročil italijanskima poslanikoma v Varšavi in Berlinu, naj obvestita poljsko in nemško vlado o vzrokih, ki so napotili Italijo, da se je odločila za podpiranje francoske politike varnostnih paktov. Obenem je izdal nalog, naj poslanika v Berlinu in Varšavi priporočata sprejem francoskih predlogov.

Stališče Rusije

Moskva, 16. julija. AA. Danes so uradno objavili, da pozdravlja sovjetska vlada predlagani pakt o vzhodnem Locarnu brez vsakega pridržka. Vladno glasilo »Izvestja« pravi, da bo tudi Nemčija po vsej priliki izpremenila svoje stališče, in da še ni izrekla svoje zadnje besede. K vzhodnemu paktu so se dozdaj priglasile vse vzhodne države z izjemo Nemčije in Poljske. **Pakt sam bo imel tri temeljne določbe:**

1. Države podpisnice se ne bodo borile druga proti drugi.

2. Sedanje meje ostanejo nedotaknjene.

3. Za primer napada velja skupna pomoč proti napadalcu.

Pakt ne bo izključil nobene države ne zdaj ne v prihodnje. »Izvestja« se nadejajo, da bo paktu pristopila tudi Poljska, ki je pod ministrovanjem zunanjega ministra Becka pokazala toliksne sposobnosti. Bolj dvomljivo je stališče Nemčije, vprašanje pa je, ali se bo Nemčija upala prevzeti odgovornost za odklonitev svojega sodelovanja pri miru v vzhodni Evropi. V vzhodni Evropi so omejene vojne izključene. Vsak spopad bi rodil splošno vojno.

»Izvestja« pravijo dalje, da bo Rusija podpirala vzhodni Locarno že zaradi tega, ker Moskva noče obkoliti nikogar in ker ne mara pristopiti k nobenemu sovražnemu bloku proti katerikoli državi. Pakt bo najboljše sredstvo za rešitev vseh komliciranih vprašanj. Rusija si želi miru in zato rade volje prevzema obveznosti, ki žrtve za mir porazdele na vse prizadete.

Tudi Španija hoče sodelovati

Madrid, 16. julija. w. V Španiji se opaža vedno večje nerazpoloženje, ker se vodijo vsa dosedanja evropska pogajanja, posebno ona glede pogodbe o sredozemskem paktu, brez Španije. List »El Debate« ugotavlja med drugim: Brez našega pristanka se v Sredozemskem morju ne bo dalo ničesar napraviti, bodisi glede garancij, bodisi glede mornariških pogodb. Ladje in utrdbe stanejo mnogo denarja, toda še vedno ne dovoli, da bi to oviralo Španijo, da bi ne mogla prevreči ravnotežja, ki bi ga ustvarili brez Španije. Za dosega tega cilja je dovolj, da vlada stori svojo dolžnost in dá svojim diplomatskim zastopstvom potrebna navodila, da ne bomo doživeli razočarani.

Simon utrujen?

London, 16. julija. r. »Sunday Referee« poroča, da bo angleški zunanji minister Simon v kratkem podal ostavko. Baje je svojim ožjim prijateljem izjavil, da se je že davno naveličal brezplodnih pogajanj in da je vztrajal na svojem mestu samo na ljubo ministrskemu predsedniku Macdonaldu, ki ga smatra za udanega služabnika domovini. Pri prihodnjih volitvah se namerava Simon docela umakniti iz političnega življenja in ne misli več kandidirati.

Pomorski razgovori odgodeni

London, 16. julija. wk. Angleško-ameriški razgovori za pomorsko konferenco l. 1935. so bili odgodeni do jeseni. Norman Davis in ostali ameriški delegati se bodo te dni vrnili iz Londona v Ameriko.

Stavkovni pokret po vsej Ameriki

Splošna stavka v San Franciscu — Krvavi spopadi s policijo in vojaštvom

San Francisco, 16. julija AA. Davi ob 8. je izbruhnila v San Franciscu generalna stavka. Včeraj je prišlo do izgredov in so na več krajih oplenili trgovine z živežem. Vojaštvo je nastopilo proti stavkujočim z bajoneti in je enega ubilo. Washingtonska vlada je v stalni zvezi z mestno upravo in informira Roosevelta o poteku dogodkov po radiu. Policija in narodna garda sta ojačeni, pred mestom je pa v pripravljenosti drugi zbor zvezne armade, da poseže vmes, če redne čete dogodkom ne bi bile kos. Vrhovni odbor stavkujočih je snoči izdal poslednje odredbe za ravnanje med stavko. Med drugim je odredil sorazmerno razdelitev živeža in bencina, razen tega je pa ustanovil tudi posebno sindikalno policijo, ki naj prepreči morebitna nasilja. Guverner Meriam je izjavil, da bo dal vojaško zastražiti tovorne avtomobile z živežem ter da je dal ojačiti narodno gardo. Mesto je dejansko v obsednem stanju.

Razni delavski sindikati groze s stavko tudi Newyorku, Portlandu, Oregonu, Birminghamu in Alabami. V Houstonu (Texas) so stavkujoči pristaniški delavci ubili tri črnce, ki so hoteli iti na delo.

V poučenih krogih izjavljajo, da bo vlada intervenirala zaradi stavke v San Franciscu šele tedaj, kadar dobi za to izrečno pooblastilo predsednika Roosevelta.

San Francisco, 16. julija n. Generalna stavka se je začela davi v celoti izvajati. Ves promet v miljonskem mestu je ustavljen. Vsi mali parniki, ki so služili za prevoz potnikov, počivajo. Tudi avtobusi in cestna železnica ne vozijo. Povsod vlada izredna napetost. Policija in nacionalna garda sta zasedli vsa važna poslopja in vsa ulična križišča. Po mestu neprestano patruljira 25 oklopnih avtomobilov. 6000 vojakov je v stalni pripravljenosti, za jutri pa so odposlali v San Francisco vojaštvo iz okoliških garnizij, tako da bo posadka ojačena na 50.000 mož.

Enako kritičen je položaj tudi v vseh drugih večjih mestih. V Texasu je prišlo do krvavih spopadov med stavkujočimi in narodno gardo. V spopadih so bili trije delavci ubiti, mnogo pa ranjenih. V Oaklami zelo primanjkuje živil, ker so stavkujoči ustavili ves dovoz. V Portlandu je general Johnson ponovno apeliral na delavstvo, naj ne prekine dela in opozarjal na ogromno škodo, ki jo povzroča stavka narodnemu gospodarstvu. Njegov apel pa je bil brezuspešen in se je delavstvo brez razlike pridružilo generalni stavki. Pogajanja s transportnim delavstvom v Mineapolisu so ostala brezuspešna. V Alabami je ustavilo delo nad 60.000 tekstilnih delavcev. V Housinu v državi Texas je bilo pri spopadih 6 stavkujočih ubitih, mnogo pa ranjenih.

Zaradi izrednega položaja je predsednik Roosevelt prekinil svoj dopust in je na poti v San Francisco ter namerava osebno intervenirati pri pogajanjih med delavstvom in delodajalci.

San Francisco, 16. julija r. Kljub vsem ukrepom oblasti se je v mestu že pojavilo občutno pomanjkanje živil. Že v soboto so morali prodajo živil racionalizirati in so dobile posamezne družine samo določeno množino živil. Katastrofalno se čuti pomanjkanje bencina. Samo policija, gasilci in zdravniki še dobivajo bencin v neomejenih količinah. Vsi drugi morajo čakati, dokler ne mine stavka in ne dospejo nove pošiljke bencina. Mesto je docela izumrlo. Premožnejši sloji beže na deželo, ker se boje velikih nemirov.

Kooperacija socialistov in komunistov v Franciji

Socialisti so sprejeli predlog komunistov za skupno fronto proti desnici

Pariz, 16. julija AA. Širši glavni odbor socialistične stranke je snoči sklenil sprejeti komunistični predlog o skupni fronti proti skrajni desnici. Proti tem sklepu se je boril znani prvak desnega krila socialistične stranke Frossard. Poudarjal je, da bi s tem socialistična stranka izgubila zveze z demokratskimi elementi v državi Za združitev je bilo oddanih 3600 glasov proti 366. Upravni odbor socialistične stranke bo zdaj podpisal s komunisti pakt o sodelovanju. Za 20letnico svetovne vojne nameravajo prirediti prve velike skupne manifestacije Resolucija o sodelovanju socialistov in komunistov naglaša, da se je treba boriti proti desnici in braniti demokratske pravice. Resolucija pa izključuje vsako nasilje. Socialistična stranka ostane v vseh drugih vprašanjih samostojna.

Pariz, 16. julija. AA. Sklep glavnega odbora socialistične stranke o skupni fronti s komunisti proti skrajni desnici je predmet živahnih komentarjev v vseh političnih krogih. Vsi listi mu posvečajo daljše komentarje. Splošno smatrajo, da je to važen dogodek v notranjem političnem življenju Francije. Zdi se, da je socialistična stranka sprejela ta sklep predvsem zaradi dogodkov v Nemčiji. Po drugi strani zahtevajo to že nekaj časa široke množice socialističnih in komunističnih pristašev v Franciji.

Kralj Zogu poseti Turčijo

Carigrad, 16. julija. p. Tu se vrše velike priprave za skorajšnji poset albanskega kralja, ki namerava v začetku avgusta uradno posetiti Turčijo. To bo prvo potovanje albanskega kralja v inozemstvo, odkar je zasedel albanski prestol.

Tarifna pogajanja z Nemčijo

Beograd, 16. juija. AA. Juogslovensko-nemška komisija, ki je te dni zasedala v prometnem ministrstvu, izdeluje novo tarifo za izvoz svežega mesa, zaklane perutnine, slanine in svinjske masti. Tarifa stopi v veljavo v najkrajšem času. Na prihodnjem sestanku bo komisija razpravljala o tarifi za izvoz lesa, sveže čebule in o direktni tarifi za prevoz žive perutnine in živih rib. Že izdelane tarife, pa tudi tiste, ki jih bo komisija šele sprejela, so ugodnejše od dosedanjih glede tarifnih postavk. Izvoznik bo imel pa tudi to ugodnost, da bo mogel blago odpremljati z direktnimi tovornimi listi.

Huda eksplozija pri Bukarešti

Bukarešta, 16. julija. n. Davi je nastala v vojaškem municijskem skladišču v Otopeni pri Bukarešti silna eksplozija. Celo skladišče je zletelo v zrak. Od 12 mož broječe straže so trije mrtvi, vsi ostali pa hudo ranjeni. Dve ženski, ki sta bili zaposleni v bližini na polju, sta dobili smrtno nevarne poškodbe. Eksplozija je bila tako močna, da so več kilometrov daleč na okrog popokale vse šipe. Tudi v Bukarešti sami so občutili eksplozijo kot močan potres. Po vsem mestu so popokale šipe, na mnogih krajih pa je zračni pritisk vrgel okna in vrata iz zidu. Kako je prišlo do eksplozije, bo ugotovila šele preiskava. Po eksploziji je nastal požar, ki se je razširil tudi na okoliška koruzna in žitna polja. Požar gasi vojaštvo.

Bukarešta, 16. julija. AA. **Rador poroča: O eksploziji v Otopeni se doznavajo še tele podrobnosti: Eksplozija se je pripetila v utrdbi Tunari. Verzija, da jo je povzročila velika vročina, zaradi katere je prišlo do dekompozicije starih topovskih zrn, se potrjuje. Stara municija se je nahajala tu še iz dobe svetovne vojne in so jo imeli v kratkem uničiti.**

Krvnik makedonstvujuščih ujet

Sofija, 16. julija. wk. **Bolgarska policija je aretirala makedonskega terorista Crena Kira, ki je v okrožju Petrič izvrševal smrtne obsodbe, ki jih je odbor makedonstvujuščih izrekel nad svojimi nasprotniki. Kiro je baje v zadnjih letih sam umoril po nalogu revolucijonarnega odbora okoli 50 oseb. Zločinec je večino krvavih činov priznal in bo izročen bolgarskim sodiščem zaradi obsodbe Oblastva so v zadnjem času iz raznih makedonskih krajev prejela prijave, v katerih se zatrjuje, da je Kiro izvrševal svoje krvniško delo popolnoma javno, ne da bi bile prejšnje bolgarske oblasti posredovale, dasi so bile obveščene o tem.**

Madžarska v zagati

Kolebanje med Rimom in Berlinom — Razočaranje Madžarske zaradi uspehov Barthoujeve misije

Dočim veljajo vse skrbi odgovornosti se zavedajočih državnikov in serioznih političnih voditeljev ohranitvi evropskega miru in izgraditvi mirovne organizacije, hodijo madžarski revizionisti svojo posebno pot in zasledujejo edini cilj: vzpostavitev Velike Madžarske, ne oziraje se na nevarnost krvavih zapletljajev, ki bi morali nujno slediti poskusom, dotakniti se integritete sosednih držav. Priznati se mora, da je službena in neoficielna madžarska politika neutrudljiva v iskanju mednarodnih zvez, ki bi podprle njena revizionistična prizadevanja in jih približati uresničenju. Neizogibno pa je pri tem, da zabrede v zagate in dileme, ki je iz njih težko najti izhoda. Kolebanje Pešte med Berlinom in Rimom, ki ga je povzročila večja ali manjša verjetnost revizionistične aktivnosti v teh političnih centrih, je madžarsko vlado že večkrat privedlo v kočljivo situacijo in ni povzdignilo zaupanja v njeno politično zanesljivost. Vendar vse bridke izkušnje gospodov v Budimpešti še niso izučile.

Po rimskih paktih je madžarska samozavest močno vzrastla. Nade, ki jih je vzbudil znani Mussolinijev govor, so razrvale visoko mnenje v politični nujnosti revizije trianonske pogodbe do megalomanije. Budimpešta se je takrat vidno odmaknila od nedavnih berlinskih prijateljev in se postavila v službo italijanske podunavske politike, češ, da s te strani prihaja revizionistiška ofenziva. V ta stadij spada tudi znana madžarska pritožba proti Jugoslaviji, ki je imela mobilizirati Društvo narodov in doseči vsaj posebno srednjeevropsko komisijo, ki bi naj preiskala in dognala nevzdržnost trianonskih mej. Neslavni konec madžarske pritožbe v Ženevi je še bolj podčrtal neuspeh memoranda iz leta 1929., ki je kulminiral v zahtevi, da specialna komisija prouči teritorialno stanje v Podunavju, ki bi se baje izkazalo kot največja zapreka konsolidacije v Srednji Evropi in kot stalni vir vojne nevarnosti.

Prepotenca madžarskih šovinistov pa še ni upadla. Ni še tako dolgo, kar je Gömbös na naslov Male antante podal znano izjavo, da Madžarska ne more misliti na gospodarsko sodelovanje z državami, ki nasprotujejo njenim »pravičnim« aspiracijam. Kmalu je sledila demonstracija madžarskega parlamenta proti francoskemu zunanjemu ministru Barthouju, ki je jasno in nedvoumno odklonil vsako revizijo mirovnih pogodb in po njih začrtanih teritorialnih mej. Odmev na bojne klice iz Pešte v inozemstvu je pa, kakor se zdi, vendarle kolikor toliko učinkoval. Gömbös sam je moral svojo ekskluzivno gesto glede gospodarskega sodelovanja pomirljivo interpretirati in po vsei priliki je dobil madžarski tisk nove direktive, kajti kdor čita madžarsko časopisje, mora opaziti, da se je agresivni ton v zadnjem času vsaj deloma umaknil sentimentalnemu apeliranju na pravičnost in mednarodno lojalnost. Izgleda, da prihaja polagoma na vrh spoznavanje splošnega nerazpoloženja Evrope napram večnemu vznemirjanju, izvirajočemu iz imperialistične propagande in diplomatskih intrig.

Značilna je nedavna ugotovitev legitimističnega poslanca Griegerja, da madžarska revizionistična akcija do zdaj še nikdar ni bila v tako neugodni situaciji, kakor je danes.

Evropa ima druge skrbi, kakor madžarski globus, in merodajni politični faktorji koncentrirajo svoje sile na novo mirovno organizacijo po paktih vzajemne pomoči. Barthoujevi poseu v Pragi, Bukarešti in Beogradu so bili za Madžare učinkovit nauk in obenem svarilo pred prenapenjanjem loka. Še bridkejše pa je bilo v Pešti razočaranje nad rezultati, ki jih je imel poset francoskega zunanjega ministra v Londonu. Doseženi sporazum med Francijo in Anglijo v vprašanju vzhodnega pakta je prekrižal marsikateri madžarski račun. In zdaj izgleda, da prihaja na isto linijo še Italija, ona Italija, na katero se je Budimpešta najbolj zanašala. Že ko se je prvič razširila vest, da utegne Barthou posetiti tudi Rim, se je mogla v madžarskem časopisju med vrstami čitati skrb, vendar je še prevladovalo upanje, da bo Rim ostal trden v svojem odporu proti snujočim se regionalnim paktom. Nova orientacija italijanske javnosti, ki je nastala po londonskem francosko - angleškem sporazumu, pa je vplivala na revizionistično cvetje kakor slana.

Italija hodi svoja lastna pota in v Budimpešti z nezadovoljstvom opažajo, da interesi madžarskega imperializma niso deležni zadostnega upoštevanja. Beneški sestanek Mussolinija in Hitlerja se je izvršil brez madžarske konzultacije, zdaj pa je napovedan še poset avstrijskega kancelarja v Riccione, ne da bi bil pozvan k sodelovanju tudi gospod Gömbös. Zdi se, da Rim madžarskemu partnerju ne prisoja take važnosti, kakor bi želel madžarski šovinizem.

Zato se madžarsko javno mnenje zopet obrača bolj na sever. Notranja situacija Nemčije po drugi revoluciji sicer ne dopušča pretiranih upov na nemško zunanje-politično aktivnost, vendar se z gotovostjo pričakuje, da bo Berlin odklonil vsaj sodelovanje pri vzhodnem paktu in si napram organizaciji medsebojne pomoči za varnost in ohranitev mej ohranil svobodne roke. Tudi v Varšavo se še vedno upirajo madžarski pogledi. Toda prave gotovosti tudi tukaj ni in nikdo ne more danes reči, kai prinese jutrišnji dan.

Mirovna ideja je danes v Evropi zmagovita in boli trdna, kakor je bila kdaj poprej. Razumljivo je, da ta razvoj ne odgovarja sedanjemu madžarskemu političnemu konceptu, ki je računal z uspehi iz komplikacij in konflikov. V Pešti bodo morali temeljito revidirati svoj zunanje-politični program, ako ne bodo hoteli riskirati popolne osamljenosti.

Val terorizma v Avstriji

Poleg cele vrste hitlerjevskih atentatov je prišlo tudi do krvavih spopadov s komunisti in socialisti

Dunaj, 16. julija. r. Včerajšnja nedelja je bila, kakor poročajo ponedeljski listi, popolnoma v znaku atentatov in drugih terorističnih dejanj narodnih socialistov. Zdi se, da hočejo hitlerjevci izkoristiti čas do 18. t. m., ko stopijo v veljavo poostreni ukrepi in smrtna kazen za vsa teroristična dejanja.

Sedaj so se spravili tudi na spomenike in so v teku včerajšnjega dne porušili celo vrsto spomenikov na Dunaju, v Gradcu in drugih mestih. V neki šoli v Gradcu je snoči eksplodiral peklenski stroj, ki je napravil mnogo škode.

Še večjo škodo so povzročili atentati na električno omrežje. Pri Gratkornu so hitlerjevci razstrelili glavni železni nosilni drog na daljnovodu, po katerem dobivata električni tok Dunaj in Gradec. Obe mesti sta bili dalj časa v temi. Preiskava je pokazala, da so atentat izvršili strokovnjaki.

V soboto je bil po uradnem poročilu izvršen atentat na župno cerkev v Mösernu na Tirolskem. Peklenski stroj, ki je bil postavljen ob cerkveni zid, je porušil eno steno, tako da se je udrl tudi strop. Notranjost cerkve je hudo demolirana. Atentat so izvršili iz maščevanja nad župnikom, ki je znan pristaš Heimwehra. Pod sumom storilstva so aretirali v Inomostu narodnosocialističnega pisatelja Josefa Trenkwalderja, ki je bil izročen naglemu sodišču v Inomostu.

Pri Strebersdorfu so priredili hitlerjevci v soboto zvečer nočno vajo, pri kateri so tudi prav pridno streljali. Razgnali so jih šele, ko so prišli na pomoč oddelki orožništva in Heimwehra. 32 hitlerjevcev je bilo aretiranih.

V Gradcu so se hitlerjevci spravili sedaj na poštne nabiralnike. Pri pobiranju pisem je bil v soboto zvečer neki pismonoša zaradi eksplozije hudo ranjen. V Leobnu so v noči od sobote na nedeljo izvršili atentat na skladišče pohištva tvrdke Reisman. Po eksploziji je začelo goreti in so požar komaj pogasili. Škoda je zelo velika.

V Katzbachu pri Linzu so hitlerjevci napadli patruljo tako zvane občinske garde. Enega so do smrti pretepli, trije drugi pa so bili ranjeni. Žandarmerija je v teku včerajšnjega dne štiri napadalce aretirala in izročila sodišču. Zaradi atentata na katoliški dom v Judenburgu je bil aretiran narodni socialist Robert Peck in izročen naglemu sodišču.

Varnostne oblasti so zadnje dni zasegle veliko množino raznega propagandnega gradiva, iz katerega je bilo razvidno, da so nameravali komunisti in socialisti v nedeljo 15. julija prirediti v spomin na revolucijo leta 1927 velike demonstracije. Oblasti so zaradi tega izdale stroge ukrepe in so demonstracije preprečile. Na mnogih krajih pa je kljub temu prišlo do spopadov med demonstranti in javnimi organi. Okrog 800 komunistov in socialistov se je zateklo v okolico Dunaja, kjer so nameravali v Kaltenleutgebenu prirediti javen shod. Ko je prišla lokalna policija na zborovališče in prepovedala zborovanje, je prišlo do spopada, v katerem so enega izmed policajev nevarno ranili. Napadenim je prišla na pomoč večja patrulja orožništva, demonstranti pa so se postavili v bran. Osem mož broječa patrulja je nato uporabila orožje in je dva demonstranta na mestu ubila, več pa ranila. Demonstranti so se nato umaknili v bližnje gozdove, kjer se je razvila pravcata bitka, ko so prišli orožnikom na pomoč oddelki Heimwehra. Borba je trajala pozno v noč in so se demonstranti šele v teku noči razbežali. Kakor poročajo današnji listi, je vlada izdala naročila, da morajo oblasti izslediti vse udeležence tega zborovanja.

Dunaj, 16. julija. AA. Snoči je v Mürzzuschlagu uničila eksplozija veliko državno žago. Mislijo, da gre za atentat nacionalnih socialistov. V Leobnu je eksplodirala bomba pred domom študentov tamkajšnje rudarske akademije. Napravila je precejšnjo škodo.

Dunaj, 16. julija. wk. Včeraj se je razletela bomba pred dijaškim domom v Leobnu, na katerem je popokalo mnogo šip.

Proglas koroške Heimwehr

Celovec, 16. julija, r. Tiskovni urad koroške deželne vlade objavlja: Deželni odbor Heimwehra za Koroško je na svoji zadnji seji soglasno sklenil izdati vsem podrejenim voditeljem povelje, naj v primeru, da se bodo teroristična dejanja in napadi političnih nasprotnikov nadaljevali, brezobzirno sežejo po samopomoči. Za taka dejanja se jim ni bati kazenskega preganjanja, ker je vlada zasigurala Heimwehru za take akcije popolnoma svobodne roke.

Dollfuss na inspekcijskem potovanju

Celovec, 16. julija r. Zvezni kancelar dr. Dollfuss je v spremstvu svoje rodbine prispel snoči v Beljak. Njegova soproga je z otroci nadaljevala potovanje v Riccione, kjer namerava ostati dalj časa kot gost Mussolinija. Kancelar dr. Dollfuss je ostal preko noči v Beljaku in je danes nastopil inspekcijsko potovanje po Koroški, nakar se vrne za par dni na Dunaj, nato pa tudi on odpotuje v Riccione na sestanek z Mussolinijem.

Prevzem socialističnega zadružništva

Dunaj, 16. julija r. Kakor poroča uradna »Wiener Zeitung«, je vlada odstavila vse člane in namestnike načelstva in nadzorstva stavbnih zadrug za Štajersko, ki so bile doslej v rokah socialistov. Imenovani so komisarji iz vrst Dollfussove patriotske fronte, ki so že prevzeli svoje posle. Izvedena bo tudi stroga revizija članstva in bodo izključeni iz teh zadrug, ki so zgradile nešteto delavskih kolonij, vsi oni, ki niso pristaši sedanjega režima.

Dunaj, 16. julija. AA. Dosedanji predsednik glavne kontrole baron Vladimir pl. Beck je na lastno prošnjo upokojen, ker je izpolnil že 60 let. Za predsednika glavne kontrole je imenovan dosedanji deželni glavar za Vorarlberg in bivši minister dr. Ender.

Kmetijski minister na inspekcijskem potovanju

Beograd, 16. julija. Kmetijski minister dr. Kojić je odpotoval s pomočnikom Sretenovićem in šefom kabineta Marjanovićem na 10dnevno inspekcijsko potovanje po Južni Srbiji. Namen potovanja dr. Kojića je, da se osebno seznani s kmetijskimi razmerami v Južni Srbiji, s kolonizacijsko akcijo in z drugimi vprašanji, ki spadajo v pristojnost kmetijskega ministrstva.

Minister dr. Kramer v Splitu

Split, 16. julija. n. Davi ob 9. je prispel semkaj minister na razpoloženju in generalni tajnik JNS g. dr. Albert Kramer.

Bolgarski gostje v Beogradu

Beograd, 16. julija. r. V prostorih Jugoslovensko-češkoslovaške lige je bila danes dopoldne skupna seja Jugoslovensko-bolgarske lige in Bolgarsko-jugoslovenskega društva iz Sofije, ki je priredilo izlet v Beograd. Na seji so razpravljali o enotnih smernicah delovanja za zbližanje obeh narodov. Izdelan je bil podrobnejši program medsebojnih posetov, ki največ pripomorejo k medsebojnemu spoznavanju in ki so že doslej tako blagodejno vplivali na medsebojno zbližanje. Opoldne je Jugoslovensko-bolgarska liga priredila na čast bolgarskim gostom kosilo v hotelu »Palace«. Popoldne so napravili gostje izlete v okolico, drevi pa se vrnejo v Sofijo.

Izletniki JS v Pragi

Praga, 16. julija. AA. Udeleženci izleta »Jadranske straže«, ki so se snoči s parnikom »Karadjordje« pripeljali v Bratislavo, so danes dopoldne prispeli v Prago. Jugoslovenske goste so sprejeli zastopniki Prage in delegati mnogih društev in ustanov. Godba je goste pozdravila z jugoslovensko in češkoslovaško himno. Izletniki so kmalu po prihodu odšli v vas Hniduše pri Kladnu, kjer se je rodil češkoslovaški mornar Kaucki, ki so ga leta 1918. usmrtili v Pulju. Jugoslovenske izletnike so sprejemali konzul Bradanović in zastopniki oblasti. Popoldne je jugoslovenski poslanik dr. Grisogono priredil izletnikom na čast čajanko. Udeležilo se je je tudi mnogo osebnosti iz češkoslovaških uradnih krogov, pa tudi iz vrst gospodarstvenikov in umetnikov.

Poštne zveze z Južno Ameriko

Beograd, 16. julija. AA. Letalska pošta iz Jugoslavije za Južno Ameriko je odšla iz Beograda potom družbe »Air France« v petek 6. julija ob 18.15. V Rio de Janeiru so jo razdelili v soboto 14. julija ob 23., v Buenos Airesu v nedeljo 15. julija ob 24. in v Santiagu v Čilu v ponedeljek 16. julija ob 12.

Letalska pošta iz Južne Amerike za Jugoslavijo je odšla iz Santiaga v Čilu v petek 6. julija, iz Buenos Airesa v soboto 7. julija, iz Ria de Janeira v nedeljo 8. julija. V Evropo je prispela v nedeljo 15. julija ob 16. uri in 37 minut.

Pošta za Južno Ameriko odhaja iz Beograda vsak petek. Predaja pisem v Beogradu na glavni pošti je mogoča vsak četrtek do 21. ure. V drugih krajih se je treba glede predaje informirati pri krajevnih poštah. Dopolnilna letalska pristojbina znaša za Brazilijo 30 Din, za druge južnoameriške države 33 Din, za pisma do 5 gramov. Dva lista in kuverta lahkega letalskega pošt nega papirja »Air France« tehtata 4 in pol grama. Na vse pošiljke je treba pripisati, da veljajo za letala »Air France«.

Huda poplava v Kostajnici

Zagreb, 16. julija, n. Nad Kostajnico se je snoči utrgal oblak. Zaradi naliva je nastala poplava. Okrog 1. ponoči je vdrla voda z vseh strani proti mestu in zalila vse ulice, tako da je stala do meter visoko. Voda je porušila šest hiš in odnesla 10 manjših mostov. Poginilo je tudi 180 glav živine. Ljudje so v paničnem strahu napol goli zapuščali stanovanja in bežali v hribe, da so si rešili življenje. Danes se je voda zopet naglo odtekla, toda mesto nudi sliko strašnega opustošenja. Ulice so na debelo zasute s kamenjem, peskom in blatom. Vrtovi so uničeni, škoda je zelo velika.

Sprejem v vojno akademijo

Beograd, 16. julija. AA. Vojaška akademija sprejme letos 300 gojencev, abiturientov gimnazij in realk ter visokošolcev. Rok za prijave je do vštetega 31. julija. Pogoji za sprejem se lahko vidijo na vseh poveljstvih vojaških okrožij in na občinah, lahko se dobe tudi v vojaški akademiji.

Vojaška akademija je povišana na stopnjo univerze. Študij traja tri leta. Šolnina in vzdrževanje je na državne stroške.

Prepovedana knjiga L. Adamiča

Beograd, 16. julija. AA. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano uvažanje in širjenje v naši državi knjige »Struggle«, ki jo je napisal Louis Adamič in je izšla v Los Angelesu.

Študijske ekskurzije v ČSR

Beograd, 16. julija. AA. Jutri zjutraj odpotuje na Češkoslovaško 16 študentov naše kmetijske fakultete pod vodstvom dr. Mladena Josipovića, izrednega profesorja na univerzi. Svrha potovanja je, da se naši študenti seznanijo s poljedelskimi ustanovami na Češkoslovaškem. Ekskurzija bo trajala okoli 14 dni.

Za rešitev Bratovskih skladnic pred katastrofo

Deputacija rudarjev in plavžarjev odpotovala v Beograd — Predlog rudarjev: taksa 5 Din od tone premoga naj se pobira po vsej državi

Ljubljana, 16. julija.

Nocoj se je odpeljala v Beograd deputacija Bratovskih skladnic, da posreduje pri vladi za rešitev tega osrednjega pokojninskega zavarovanja za naše rudarje in kovinarje. V deputaciji so zastopniki rudarjev iz revirja TPD z gg. Murnom iz Trbovelj in Šobrom iz Zagorja in zastopniki delavcev KID z Jesenic. Ko se je zadnjič vsa naša javnost ob gladovni stavki v rovih tako budno zanimala za položaj rudarjev, se ljudje niso zavedali, da stoji rudarski stan zaradi krize svojega pokojninskega zavarovanja pred nič manjšo katastrofo, kakor bi ga zadela, če bi TPD izvedla svoje nameravane redukcije. Nedavno smo poročali, da je stanje rudarskega pokojninskega zavarovanja takšno, da pride na 6858 rudarjev, kolikor jih je danes še zaposlenih v Sloveniji, 6321 upokojencev in njihovih družin, vdov in sirot ter brezposelnih. 6858 rudarjev, ki delajo komaj polovično število mesečnih šihtov in katerih zaslužek je globoko pod življenjskim minimom, mora torej nositi breme še za 6321 upokojencev, njihovih žen in otrok, vdov in sirot ter brezposelnih. Pri takšnem razmerju ni čuda, da ima glavna Bratovska skladnica v Sloveniji vsak mesec 122.000 dinarjev primanjkljaja in da premore rezervni sklad samo še vsoto 15 milijonov dinarjev, ki bo kaj kmalu izčrpan.

Naša Bratovska skladnica je izposlovala, da se na vsako tono produciranega premoga pobira 5 Din takse, ki pripade njenim fondom. Iz sredstev te takse se izplačujejo doklade k pokojninam starih upokojencev, ki še s to doklado vred ne morejo ne živeti ne umreti. Ta taksa je vpeljana doslej samo v dravski banovini, kjer je položaj Bratovskih skladnic pač tudi najbolj obupen. Slovenska rudarska industrija je najstarejša v državi, njeni delavci so najstarejši in tako je samo ob sebi umevno, da je tukaj tudi največ upokojencev. Vrhu tega je prav naše rudnike zadela v zadnjih letih najtežja kriza. Produkcija in konzum sta katastrofalno padla, na tisoče in tisoče delavcev je bilo odpuščenih. Z redukcijami je čez noč narasla armada upokojencev, čeprav je znano, da postopajo Bratovske skladnice silno strogo, preden svojemu članu priznajo pokojnino. Na sto in sto starih rudarjev je, ki so delali po 20, 25, 30 let v rovih in ki so vsa ta leta pošteno odrajtovali svoj prispevek v pokojninski sklad, na koncu pa so bili reducirani brez vsake pare odškodnine. Med njimi so primeri delavskih invalidov, ki so se poškodovali pri nesrečah v jami, a zdravniška komisija jih je priznala za »zdrave«, čeprav je tudi za vsakega meščanskega človeka jasno, da človek po 20, 30 letih težkega dela v rudniku ne more biti zdrav. Dolga vrsta starih rudarjev je, ki so občutili odpust kot veliko krivico in ki ne morejo razumeti, da jih je pokojninska organizacija, ki so jo sami vzdrževali, na stara leta tako brez vsakega krajcarja pustila na cesti. Bratovska skladnica je nujno potrebna sanacije, pa ne samo, da uravnovesi svojo bilanco, temveč da tudi revidira vse vnebovpijoče primere teh reduciranih starih rudarjev.

Med tem ko je Bratovska skladnica v Sloveniji na robu propada, pa pokojninski fondi rudarjev v ostalih banovinah skoraida še ne poznajo krize. Medtem ko se rudarski obrati pri nas ustavljajo in zapirajo, so mladi rudniki na jugu še deležni svoje prosperitete. Rudarski proletariat je po revirjih na jugu države še mlad in svež, Bratovske skladnice nimajo še v toliki meri svojih penzijonistov in torej doslej še niso mogle zabresti v zagate. Pri laviranju gospodarskega toka, v kakršnem živimo dandanes, pa je treba računati, da bo kriza rudarskega zavarovanja danes ali jutri obsegla morda prav vso državo, in že danes je treba misliti na sredstva, kako bi se dalo tej krizi odpomoči. Deputacija iz naših rudarskih revirjev bo skušala doseči na odločujočih mestih v Beogradu, naj se taksa 5 Din od tone premoga za pokojninski sklad, ki je doslej uveden samo v Sloveniji, pobira tudi po vseh ostalih banovinah. Iz sredstev, ki bi se zbrala na ta način, naj bi se osnoval nekakšen osrednji sklad za subvencioniranje pokrajinskih bratovskih skladnic. Ker bi ta sklad lahko znatno pripomogel k sanaciji rudarskega pokojninskega zavarovanja in ker bi razširitev takse na vso državo pomenilo samo izenačenje konkurenčnih pogojev za jugoslovenske rudnike, upamo, da bo odposlanstvo iz naših revirjev uspelo v svoji misiji.

„Mirim“ kraljica čokolade

Specijalitete so: Mlekita, Kavita, Maslita in Grenkita.

Nemški plačilni sporazum s Francijo

Berlin, 16. julija. AA. Gospodarski razgovori med Nemčijo in Francijo, ki so trajali tri tedne, so bili v soboto zaključeni v Berlinu z načelnim sporazumom o glavnih smernicah konvencije, ki bo za obe strani zadovoljivo uredila vsa bistvena vprašanja nemškega moratorija. Eno izmed teh vprašanja je obrestna služba Dawesovega in Youngovega posojila.

Čiščenje v Nemčiji

Berlin, 16. julija. AA. General Daluege, generalni policijski ravnatelj, je izjavil listu »Der Deutsche«, da je odredil preiskavo o denarju, ki so ga porabili prvaki napadalnih oddelkov, in sploh o njihovem življenju. Iz vrst napadalnih oddelkov bodo odstranjeni vsi sumljivi in nedostojni elementi.

Ruska oboroževalna industrija

Moskva, 16. julija. g. Te dni je izšla uredba, ki določa razne prednosti in ugodnosti za nameščence v ruski oboroževalni industriji, kar naj bi vzpodbudilo delavce k večji delavnosti. Mezde bodo povprečno povišane za 10 odst., dohodninski davek nameščencev pa bo znižan za polovico. Razen tega bodo prejemali delavci v oboroževalni industriji premije in sicer v raznih višinah sorazmerno z zaposlitvijo v tej stroki. Naredba stopi v veljavo 1. avgusta.

Mušanov na Dunaju

Sofija, 16. julija. r. Bivši bolgarski ministrski predsednik Mušanov je snoči v spremstvu svoje soproge odpotoval v Ruščuk, kjer se je vkrcal na dunavski parnik in odpotoval na Dunaj. Mušanov namerava delj časa ostati v Avstriji.

Zatiranje komunizma v Bolgariji

Sofija, 16. julija. g. Bolgarska vlada je uvedla temeljito uničevalno kampanjo zoper komunistično agitacijo. Oblastva zasledujejo in zapirajo z vso brezobzirnostjo komunistične agitatorje po vsej državi. Samo v Plovdivu je bilo prijetih nad 50 komunističnih agitatorjev. V tamkajšnji vojašnici so našli letake, v katerih se pozivajo vojaki, naj bi ne streljali v množico, če bi se vršile kjerkoli poulične demonstracije. Tudi po drugih bolgarskih mestih, posebno pa v Sofiji sami je bilo aretiranih mnogo komunističnih priganjačev.

Reorganizacija bolgarskega tiska

Sofija, 16. julija. g. Zdaj, ko so bili prepovedani vsi strankarsko-politični listi, bo vlada izvedla novo organizacijo vsega tiska. Novi tiskovni zakon, ki je posnet po italijanskem tiskovnem zakonu, je že izdelan.

Pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo

Sofija, 16. julija wk. Te dni so se pričela med Bolgarijo in Rumunijo diplomatska pogajanja zaradi ureditve raznih vprašanj, ki so še sporna med obema državama.

Vojaška vzgoja mladine v Italiji

Rim, 16. julija wk. Vojaška predizobrazba, ki je bila do sedaj obvezna v Italiji za vse mladoletnike do 18. leta, bo v bodoče še bolj razširjena. Mladoletniki bodo morali pred vstopom v pravo vojaško službo obiskovati tri pripravljalne tečaje. Kdor bo vse tri končal z uspehom, bo dobil pri vstopu v vojaško službo takoj čin kaplarja.

Maksimiranje cen v Franciji

Pariz, 16. julija. AA. Današnji uradni list objavlja zakonsko uredbo kmetijskega ministrstva, ki maksimira cene pšenici za leto 1934. in 1935. Cena pšenice bo 108 frankov na kvintal (1 ni enak 74 do 75 kg).

Volkovi napadli kmete

Bukarešta, 16. julija. n. V bližini trga Focosani je krdelo pobesnelih volkov napadlo skupino kmetov, ki so na vozovih potovali na bližnji trg. 28 kmetov so volkovi tako strašno obgrizli, da sta dva takoj umrla, ostali pa se v bolnici borc s smrtjo. Vse konje so morali pobiti, ker so jih volkovi obgrizli in je nevarnost, da bi postali stekli. Na pomoč so prihiteli kmetje iz okolice. Volkovi so se razkropili šele, ko so jih že polovico pobili. Pojav volkov v tem letnem času je v teh krajih zelo redka prikazen, iz česar sklepajo, da so bili volkovi stekli.

Cosyns odgodil polet v stratosfero

Bruselj, 16. julija g. Zaradi neugodnega vremena je Maks Cosyns odgodil svoj načrt za polet v stratosfero, ki je bil določen za danes.

Na Škotskem zopet straši morska pošast

London, 16. julija. n. Ob severni obali Škotske so zopet opazili neznano morsko pošast. Ljudje pripovedujejo, da ima pošast obliko velikanske kače in ploščato glavo z ogromnim kljunom, kakor raca.

Stolp mestne hiše v Oppelnu se je porušil

Oppeln (Gornja Šleska), 16. julija. AA. Tu se je podrl gornji del stolpa mestnega magistrata, visokega 60 m, ki je pravkar v popravilu, ter padel na ulico. Po naključju ni nikogar ubilo. Razbilo je le nekaj izložbenih oken v bližnjih trgovinah.

Huda avtomobilska nesreča

Friedrichstadt (Schleswig-Holstein), 16. julija. AA. Neki avtobus s 34 izletniki se je, ker mu je počila pnevmatika, prevrnil v jarek z vodo. En izletnik se je ubil, pet jih je nevarno, 10 pa lažje ranjenih.

Tour de France

Pariz, 16. julija. AA. Včerajšnjo enajsto etapo iz Nice v Cannec je dobil Francoz Vietto, ki je prevozil 126 km v 4 urah, 9 minutah in 57 sekundah. Na čelu splošnega plasmana je še zmerom Francoz Magne, toda včeraj se mu je drugi v splošni klasifikaciji Italijan Martano približal za cele 4 minute, tako da vodi Magne pred svojim najhujšim tekmecem le še za 2 minuti. Jutri je na vrsti dvanajsta etapa iz Cannesa v Marseille, dolga 195 km. Zanimivo je poudariti, da je včerajšnji zmagovalec mladi Vietto, ki je na treh etapah po vrsti zmagal, prišel s 40. mesta v splošni klasifikaciji na tretje mesto.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Zelo spremenljiva oblačnost, nestalno z lokalnimi nevihtami in zmerna temperatura.

Novosadska vremenska napoved za torek: Pretežno oblačno, nagib k dežju po vsej državi, temperatura brez bistvene izpremembe.

Dunajska vremenska napoved za torek: Pretežno jasno in spet toplejše.

Naši kraji in ljudje

Silno neurje

v nedeljo popoldne je povzročilo veliko škodo

Ljubljana, 16. julija.

Nevihta v nedeljo popoldne je bila za ljubljansko okolico po svojem obsegu in posledicah ena največjih v letošnji vremenski kroniki. Hudourni oblaki so se zbrali od južnozapadne strani, kajti okrog poldne je divjalo silno neurje že v Trstu. Črni oblaki so se naglo bližali Ljubljani in vihar je tako besnel, da je lomil veje in povzročal tudi precejšnjo škodo po nasadih. Najhujše je bilo na Barju okoli Škofljice tja do Želimlja in Pijave gorice. Med ploho so naglo narasli vsi potoki in travniki od Pijave gorice proti gozdu Grmez in Blatni gorici so bili naenkrat pod vodo. Ižica je prestopila bregove, razbesnel pa se je tudi hudournik Iška. Neurje je zavzelo obsežen pas tudi od Kranja in Kamnika vse do Turjaka. Okrog 15. je pričelo močno grmeti in v bližini Tomišlja so se pojavili veliki oblaki dima.

Strela je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Mateja Stražišarja v Mateni vasi na Igu. Poslopje je začelo goreti kar na dveh krajih, kljub silnemu nalivu. Po srečnem naključju sta ostala nepoškodovana dva otroka, ki sta se baš takrat, ko je udarila strela, igrala na Stržišarjevem kozolcu. Domači in okoliški gasilci so takoj hiteli na pomoč. Zaradi močnega vetra je bil ogenj zelo nevaren. Na pomoč so prihiteli tudi barjanski gasilci z avtomobilom in motorno brizgalno pod vodstvom načelnika g. Vrbinca. Z velikim naporom so lokalizirali požar, ki pa je uničil skedenj z velikimi zalogami sena in slame ter hlev, iz katerega pa so rešili živino. Plameni so objemali tudi že hišo Stražišarjevega soseda Jankoviča, vrli gasilci pa so jih zadušili. Posestnik Matija Stražišar ima za okrog 100.000 Din škode, zavarovan pa je bil za malenkostno vsoto. Gasilci so neumorno delali do poznega večera.

Strela je udarila tudi v neko poslopje med Brezovico in Drenovim gričem, potem nekje na Jezeru pri Preserju in v visoka drevesa okrog Tomačevega

Med nevihto je v Ljubljani padlo 6.1 mm dežja. Nevihta je začasno ovirala v okolici telefonski promet ter ponekod pretrgala tudi napeljave.

Vuzeniška kotlina je hudo poškodovana

Vuzenica, 16. julija.

Kakor pred letom dni Mežiško dolino, tako je včeraj popoldne strašna prirodna nesreča zadela Vuzenice in ves okoliš. Ob 14. so se pričeli zbirati temni oblaki nad Pernico in Veliko Kopo, ki so se pomikali proti Vuzenici. Ob 16. so se že strnili nad Št. Janžem, Sv. Primožem, Sv. Antonom in proti Ribnici na Pohorju. Vlil se je silen dež, ki je naglo izpremenil vse potoke v nevarne hudournike. Drugače tako miren potok Cerkvenica je že ob 17. dosegel nenavadno višino ter nosil hlode, odtrgane veje in drevesa. Med nalivom se je vsula tudi toča v debelosti boba, ki je pokrila zemljo z 1 decimeter debelimi plastmi. Že ob 16. je bilo pri Sv. Primožu, ko so se strnili oblaki, temno kakor ponoči. Hudourniki so sprožili velike plazove, ki so zasuli razne nasade in odnesli mnogo pridelkov. Pri Sv. Primožu imata največjo škodo posestnika Peruš in Strube, pri Št. Janžu pa kmetje Črešnik, Bauk in Razbornik ter še nekateri drugi.

V Primoškem grabnu je velik plaz zasul in razdejal cesto na razdaljo dobrih 100 m, druge dele ceste pa so trgali hudourniki. Na precejšnjo razdaljo je zasuta cesta tudi pri Kupljenu, pod Baukovo domačijo pa se je cesta izpremenila v strugo velikega hudournika.

V vsej kotlini je neurje napravilo ogromno škodo, ki jo bo morala oceniti posebna komisija, obupano prebivalstvo pa pričakuje, da mu bodo oblastva nudila vso pomoč v tej hudi nesreči.

Vihar na Blejskem jezeru

Bled, 16. julija.

Včeraj je došlo na Bled polno tujcev, ki so se prišli po večini kopat. Kopališča so bila polna, vse se je hladilo v jezeru. Solnce je žgalo, toda kmalu okrog poldne so se začeli zbirati oblaki. Privršal je vihar in vsula se je ploha. Vihar je naraščal in drugače tako mirno jezero se je razburkalo kakor morje. Plavalci in polni čolni so hiteli v varna zavetja. Bili so pa čolni in plavači, ki jih je vihar zajel sredi jezera. Pogumni učitelj in plavalni mojster grajskega kopališča g. Milan Jandl je hitel, tvegajoč svoje življenje, reševat. Nekega plavača je neurje zahitelo kakih 50 m od brega in Jandl mu je hitel na pomoč in v borbi z valovi se mu je posrečilo spraviti plavača na breg. Na pomoč so prihiteli tudi orožniki, ki so v dežju in v vodi reševali, kar se je rešiti dalo. Zaslužijo, da se jim izreče pohvalno priznanje. Jezerski valovi so namreč butali ob obalo in odnašali s seboj vse, kar so dosegli. Valovi so odtrgali čolne od verig, odnesli vesla, jadrnici je veter prelomil jambor in ribiču Parkhotela je čoln razklalo na dvoje.

Pogled na razburkano jezero je spominjal na morske viharje. Barva jezera je potemnela in do pol metra visoki valovi so se peneče odbijali od obale. Jezero se je izpraznilo, nikjer nobenega čolna več, samo jata labodov je kljubovala viharju in se flegmatično igrala z divjimi valovi. Vsem opazovalcem se je nudil nenavaden prizor. Domačini ne pomnijo takega viharja na Bledu. Z dežjem vred se je pomiril vihar, oblaki so se razgrnili, ozračje je postalo nebeško čisto in nad Bledom je zasijalo spet solnce.

Na Krškem polju

Leskovec, 16. julija.

Med nevihto včeraj popoldne je silen veter na Belem bregu pod Leskovcem prevrnil kozolec, poln klasja. Koruza po Krškem polju je vsa polegla. Vsa sreča, da ni bilo toče. Vlaki po zasavski dolini so imeli včeraj zvečer znatne zamude, večji del po tričetrt ure. Potniki so se čudili, ker so zadnji čas zelo vajeni točnosti. Ugibali so, v koliko je bilo neurje krivo teh zastankov.

Vlom v občinsko blagajno v Sevnici

Vlomilce je pregnal občinski delovodja, da niso mogli odnesti vsega plena

Sevnica, 16. julija.

V noči od 13. na 14. t. m. ob 2. zjutraj je bil izvršen vlom v blagajno občine Sevnice. Vlomilci so blagajno navrtali s tako

zvano svinjsko nogo in odnesli iz blagajne 600 Din in 3 škatlice revolverskih nabojev.

Dogodek se je izvršil, kakor kažejo okolnosti, na naslednji način: Ob 21. je občinski delovodja g. Perko Rajko, ki stanuje v občinskem poslopju, preden je šel spat, kakor običajno zaklenil vsa vrata. Vlomilci so morali biti že prej skriti v poslopju in so samo čakali ugodnega trenutka za vlom v blagajno. Ob 2. zjutraj je začul delovodja g. Perko neko ropotanje v občinski pisarni, zato je takoj vstal in odšel previdno z nabitim samokresom iz spalnice, ki je tik uradnih prostorov. Ko je počasi odpiral vrata spalnice, je slišal, da so švignili vlomilci po hodniku na vrt. Takoj je začel za njimi streljati, a bržkone ni nobenega zadel, ker ni bilo videti zjutraj nikakih krvavih sledov. Misleč, da je v pisarnah še kak vlomilec, je odšel delovodja v pisarniške prostore ter oddal še nekaj strelov v smeri proti blagajniškem lokalu. Nato je z žepno svetilko preiskal vse prostore, vendar ni nikogar več našel, pač pa je opazil navrtano blagajno in razmetane razne uradne listine.

Strele je prvi slišal v sosedni hiši stanujoči zdravnik g. dr. Mušič, ki je prišel gledat, kaj se je zgodilo. O dogodku je bilo obveščeno orožništvo, ki je uvedlo zasledovanje. Pri pregledu blagajne so ugotovili, da so vlomilci pustili v blagajni še 1200 Din, ki jih v zmedenosti niso mogli odnesti, ker so opazili, da so zasačeni. Pri begu so celo izgubili 178.75 Din, ki jih je našel na vrtu pri zasledovanju komandir tukajšnje orožniške postaje g. Mirko Sirkovič.

Neustrašenemu nastopu občinskega delovodje g. Perka, ki je tvegal lastno življenje, se je zahvaliti, da vlomilci niso napravili še večje škode. Zasledovanje zlikovcev je ostalo doslej še brez uspeha.

Šest rudarjev v ognju metana

Podrobnosti strašne nesreče v zaječarskem rudniku Vrška Čuka

Zaječar, 16. julija.

Nesreča v rudniku Vrška Čuka pri Zaječaru, ki se je pripetila v petek zjutraj in je kratko o njej že poročalo nedeljsko »Jutro«, je imela za svoje torišče prvo galerijo rudnika dobrih 30 m pod zemljo. V tej galeriji sta delali dve partiji rudarjev in so tvorili prvo 31 letni rudar Vinko Fink iz Žič, 25 letni rudar Stojan Stojanović iz okolice Zaječara ter 51 letni rudar Ivan Ivnikar iz Trbovelj, ki je za vso galerijo opravljal tudi službo paznika. Druga partija je bila na delu kakih 30 m dalje in so jo tvorili 45 letni rudar Rade Nikolić iz zaječarske okolice, 46 letni Milenko Milijić iz Vrbice v timoškem srezu ter 28 letni vozač Radol Jovanović iz zaječarske okolice. Fink in Stojanović sta pripravila vse za razstrelitev kamnitih plasti in ker v galeriji, kjer je izkopan do malega že ves premog, še nikdar niso občutili metana ali kakega drugega plina, sta v prisotnosti paznika Ivnikarja prižgala 24 vžigalnih vrvic s papirjem, ki sta ga poprej vžgala z vžigalico. Ko so se vsi trije po prižiganju umaknili komaj kakih 15 m, so po vsej galeriji že švigali plameni in vse tri je zračni pritisk vrgel na tla. V nekaj trenutkih je bil v ognju ves del rova, rudarji pa so se plazili po tleh kakih 150 m daleč proti izhodu in ves ta čas so jih objemali plameni, ki so se sprva pojavili ob stropu rova in prav kmalu razširili do dna.

Tudi drugo partijo, ki je bila, kakor že rečeno, kakih 30 m dalje, so v nekaj sekundah zajeli plameni. Ta partija je bila od prve ločena s precej ostrim ovinkom, ki ga je tvorilo kamenje, zapirajoč pregled one strani galerije, kjer so bili prižgali razstrelilne naboje. Prvih pojavov ognja Nikolić in tovariši niso mogli pravočasno opaziti in so se zaradi tega naenkrat znašli v plamenih. Nikolić in Jovanović sta se vrgla na tla, Milijić pa je tekel skozi ogenj, meneč, da bo z nekaj skoki dosegel izhod iz galerije. Komaj se je nesrečnež dvignil, je bil že ves v plamenih.

V nižji etaži je delal Milijićev 20 letni sin, ki se je pridružil prvim reševalcem, ki so prihiteli z dnevnega kopa in iz spodnjih etaž ponesrečencem na pomoč. Nesrečni mladenič je našel svojega očeta strašno ožganega in že v zadnjih vzdihljajih. V vsej galeriji je ogenj takoj, ko so izgorele količine tam zbranega plina, prenehal, njegovi učinki pa so bili strašni. Milijiću je sledil v smrt že proti večeru vozač Radul Jovanović, kopač Stojanović je bil v agoniji, ko so ga odnesli v bolnišnico, a tudi vsi ostali rudarji imajo hude opekline. Rudar in paznik Ivan Ivnikar je strašno nesrečo opisal takole:

— Vžigalne vrvice smo prižgali kakor po navadi, ko pa smo se odstranili za kakih 15 m, smo zagledali za seboj velike plamene in v istem hipu nas je tudi vrglo na tla. Nerazumljivo mi je, od kod se je naenkrat pojavil metan, ki ga vendar nismo opazili, ko smo polagoma prižigali vžigalne vrvice. Če bi bilo v galeriji več premoga, bi bila nastala strašna katastrofa za ves rudnik, ker ogenj ne bi bil prenehal, ko so zgorele količine plina, zbrane v etaži. To je že tretja moja nesreča v tem rudniku. Pred dvema letoma se mi je nekaj podobnega zgodilo kakor sedaj. Osem tednov sem ležal v bolnišnici. Bil sem hudo ožgan in ko sem spet delal nekaj mesecev, me je podsulo in sem spet štiri tedne ležal v bolnišnici. Če ozdravim, bom odšel iz Vrške Čuke, ker v njej, kakor vidim, nimam sreče. Samo kam naj se podam, ko je rudarsko življenje tako težko.

Pri zaprtosti in hemoroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranic, bolečinah v hrbtu in križu je naravna **»Franz Josefova« grenčica,** večkrat na dan povžita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje **»Franz Josefova« voda** sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zavraten umor lovskega čuvaja

Ptuj, 16. julija.

Danes opoldne je prebivalce Gruškovja silno razburila vest, da je postal 30 letni lovski čuvaj Jakob Pernek iz Gruškovja žrtev neznanih morilcev. Pernek je upravljal službo lovskega čuvaja v gozdovih veleposestnika Wrizla, ki ga je včeraj poslal v svoje revirje, nedaleč od Gruškovja. Perneka so po dogovoru doma pričakovali, da se bo že zvečer enkrat vrnil domov in so prebili vso noč v skrbeh, ker ga ni bilo od nikoder. Tolažili so se, da je po svojem poslu prišel daleč v gozdove in da je legel k počitku v kaki lovski kolibi, da ne bi po razmočeni poti hodil daleč domov. Ko ga tudi zjutraj ni bilo, so domači in sosedje šli z njim ter ga naposled našli mrtvega na cesti, ki vodi iz gozda v domačo vas.

Nesrečnež je imel glavo vso razbito in sodijo, da so mu bile smrtonosne rane prizadete z motiko. Domnevajo, da gre za maščevanje lovskih tatov, s katerimi je imel pokojni čuvaj, ki je bil zelo vesten v svoji službi, že več spopadov. Orožniki so takoj uvedli preiskavo. Pokojni Jakob Pernek je zapustil ženo in troje malih otrok.

Vlomilski obisk v Daj-damu

Ljubljana, 16. julija.

V bufeju Daj-Damu so poskusili srečo že številni sleparji, tatovi in vlomilci, vendar pa se zdi, da se jim poizkusi ne obnesejo, kajti doslej so še vse prav naglo prijeli. Tako se je zgodilo tudi 24 letnemu brezposelnemu šoferju Adolfu Trelcu, ki je do nedavna stanoval na Aleksandrovi cesti 5.

Ponoči okrog 3.45 je opazil nočni stražar France Mihevc pri službenem obhodu, da so vrata v bufeju, ki vodijo v klet, od znotraj prislonjena z metlo. Stvar se mu je takoj zdela sumljiva, zaradi česar je nemudoma obvestil stražnika pred pošto. S stražnikom sta poklicala hišnika Stanka Grablovška, ki jima je odprl vrata na dvorišče. Tamkaj sta preiskala vse kote, nato pa tudi podzemski prostor in naletela v kleti za zaboji skritega moškega. Ko sta ga privlekla na prosto, se je pričel zagovarjati, da si je poiskal v kleti le prenočišče. Predstavil se je za Adolfa Trelca. Tedaj ga je stražnik preiskal ter ugotovil, da ima pri sebi celo zalogo vlomilskega orodja: več vitrihov, nekaj dlet in drugo. Istočasno pa je našel stražnik pri njem tudi tri zavitke z žigom Daj-Dama po 50 Din, 5 škatel cigaret in škatlo cigar.

Kje imate pa ostali denar? ga je hitel vpraševati stražnik. Trelc, videč, da mu ne pomaga tajenje, je brez nadaljnjega priznal, da ima skrit ostali vlomilski plen v vrečici v bližnjem zboju za smeti. Stražnik je res takoj nato našel v zaboju še 1248 Din gotovine.

Na stražnici je priznal Trelc, ki je imel na roki gumijasto rokavico, da se je že zvečer skril v kletnih prostorih in ponoči, ko je bilo vse mirno, vlomil v dve omari. Za to svrho si je preskrbel v drvarnici v poslopju tudi sekiro. Pri Trelcu so našli tudi zapestno uro s tenko zlato verižico, kar je oboje najbrže tudi kje ukradel. Trelca, ki ima na vesti najbrže več vlomov, na policiji še vedno zaslišujejo. Kar se tiče vloma v bufeju, je ugotovljeno, da so ostale vse jestvine in pijače nedotaknjene.

V spomin žrtvam avstro-ogrske krvoločnosti

Polaganje temeljnega kamna za spomenik v Brusu

Pričujoča slika usmrtitve mučenikov iz Brusa ima pomembno zgodovino, ker je pred kulturnim svetom služila v ilustracijo raznih spomenic o avstrijskem nasilju v Srbiji. Kapetan Šaponjić, ki je težko ranjen — granata mu je odtrgala nogo — prišel v avstrijsko vojno ujetništvo, je dobil sliko od nekega avstrijskega podčastnika in jo je potem, ko je bil kot ujetnik-invalid izmenjan, skrito v svoji epoleti prinesel v inozemstvo. Slika je bila objavljena v raznih listih v Franciji in Švici. Rezervni kapetan-invalid g. Šaponjić je sedaj uradnik upravništva beograjske »Politike«.

Brus, 15. julija.

Ves kopaoniški srez s svojim središčem, ljubkim mestecem Brusom, je imel v soboto svoj veliki praznik. V Brusu so položili temeljni kamen spomeniku, ki ga Kopaoničani postavijo žrtvam avstro-ogrških krvolokov in sinovom sreza, ki so na bojnih poljanah dali svoje življenje za čast in svobodo domovine. Obenem se je tudi blagoslovila četniška zastava.

Leto 1916. je prineslo prebivalstvu po avstro-ogrski vojski zasedenega srbskega ozemlja nezaslišane muke in trpljenje. Avstro-ogrski krvoloki so hoteli naravnost iztrebiti srbski narod, pa so, naj je bilo kaj dokazov ali ne, vojaški krvniki dan za dnem opravljali svoje morilsko delo. Sled za njimi pa so zaznamovali umorjenci: moški in ženske, starci in otroci, zaklani, ustreljeni ali poobešani. Tako so 14. julija 1916. l. na vojašnicnem dvorišču obesili osem Kopaoničanov, češ da so rovarili proti okupacijski oblasti: Sibina Jeličića, industrijalca, Milisava Stevovića, trgovca in bivšega nar. poslanca, Vojislava Bratovića, poštarja, vse tri iz Brusa, Tihomira Šiljića iz Dubcev, Dobrosava in Vlajka Pavličevića iz Radmanova, Boška Gočmanca iz Gočmanca in Svetozarja Kovačevića iz Popove. Poleg teh so avstro-ogrski krvoloki pomorili v kopaoniškem, župskem in rasinskem srezu nad tisoč ljudi, v prvi vrsti družine, katerih člani so bili v srbski vojski, ki je zadala vsemogočni avstro-ogrski sovražnici tako težke poraze na Ceru, Gučevu, Mačkovem kamnu, Radniku in drugih bojiščih.

Vsa ta grozodejstva avstro-ogrskih krvolokov pa niso mogla v ljudstvu zadušiti domovinskega čuta. Že v pomladi naslednjega leta so četniki pod vojvodo Kostom Vojinovićem začeli vračati avstro-ogrskim krvnikom milo za drago in se potem združili s četami vojvode Koste Pećanca ter sodelovali v topliški vstaji, kjer je padel sam Kosta Vojinović.

Ogromne množice ljudstva so se zgrnile v soboto v Brusu, da bi prisostvovale tej svečanosti. Seveda, saj je ni družine, je ni hiše v vsem okraju, ki bi ne bila položila svoje žrtve na žrtvenik domovine. Po slovesnem cerkvenem opravilu v spomin vsem, ki so dali svoje življenje za očetnjavo, se je vršilo blagoslavljanje temeljnega kamena in četniške zastave, nakar so sledile domoljubne manifestacije. Svečanost je s svojo veličanstveno resnostjo napravila neizbrisen vtisk na vse prisotne, v katerih se je zrcalila trdna volja, da bi bili, če bi bilo treba, vredni nasledniki tistih, katerih slavni spomin se je proslavljal. Govorili so narodni poslanec Boža Jeličić, predsednik občine Cvetko Jeličić, sin in brat pred 18 leti obešenega Sibina Jeličića, ter četniški vojvoda Kosta Pećanac.

Prodajalci ponarejenih hranilnih knjižic

Vlagali so majhne zneske, potvarjali vloge in prodajali knjižice za lepe tisočake — Doslej tri aretacije

Ljubljana, 16. julija.

»Sila kola lomi«, pravi star ljudski pregovor. Pa so se tega zavedali tudi neki delomržneži, ki jim delo nikoli ni prav dišalo, a bi vse eno radi dobro živeli. Seznanili so se, pohajajoč okrog in posedajoč v senci po parkih.

Lepega dne, ko so bili vsi prav žejni, vsi pa popolnoma suhi, so jeli prav iznajdljivo ugibati, kako se prikopati do denarja. Zbrani so bili tedaj štirje: bivši pismonoša Valentin Prestopnik, bivši mesarski pomočnik Žane Pregelj in bivši mizarski pomočnik Ivan Matjašič ter neki Rožnodolčan. Vsakdo je podal svoj predlog, obveljal pa je Prestopnikov: »Fantje pričnimo s ponarejanjem hranilnih knjižic!«

Ko jim je razložil postopek, so bili vsi navdušeni in so si tudi kar na mestu razdelili delo in posle. Pregelj, ki je že v sodni preiskavi zaradi enakih grehov, je izjavil, da bo poiskal kemično sredstvo za brisanje črnila. Prestopnik, ki ima lepo pisavo, je dejal, da bo vpisaval nove številke. Matjašič pa je rekel, da žrtvuje prvih 50 Din za vlogo. Naslednji dan so šli na delo in je res Matjašič odnesel v Ljudsko posojilnico vlogo 50 Din, za kar je dobil hranilno knjižico. Po nekaj dnevih so zbrisali to številko in vpisali 20.000 Din, nakar so pričeli za ponarejeno hranilno knjižico iskati kupca. Našli so nekega trgovca, ki so mu knjižico prodali za 3000 Din.

Čez nekaj dni je Matjašič spet vložil 50 Din in dobil novo knjižico, ki so jo ponaredili na 19.000 Din. To so prodali za 7000 Din, tretjo potem za 6000 Din. Denar, ki so si ga pridobili s tako lahkoto, so v teku enega meseca zapravili. Živeli so seveda kaj imenitno.

Vmes pa seveda niso popolnoma mirovali. Prestopnik, ki je prav navihan pustolovec, je bil namreč tudi srečen imetnik kontra-knjižice Mestne hranilnice, kar znači, da ima v imenovanem zavodu nekaj 1000 Din dolga. Lepega dne je izjavil tovarišem: »Poskusimo nekaj tudi s to-le knjižico, saj vam je znano, da so nekateri ljudje od sile neumni...«

Sklep je bil takoj storjen in tudi izveden. Prodali so še to knjižico, kajti kupec je bil res tako slep, da je menil, da gre za vložno in ne za dolžno knjižico. Dobili so zanjo 1500 Din in se celo norčevali iz kupca, ki jim je dal za liter vina, da je napravil lepo kupčijo. Slednjič pa so kupci le ugotovili, da so bili osleparjeni. Kupljene knjižice so skušali prodati naprej, a so bili drugi kupci previdnejši in so takoj ugotovili sleparijo. Sledile so aretacije Prestopnika, Preglja in Matjašiča. Posrečilo se je pobegniti edino Rožnodolčanu, ki ga varnostna oblastva še iščejo.

Varšava proti Ljubljani

V petek že bi morali moštvi hazenašic iz Varšave in Ljubljane na igrišču TKD Atene odigrati medmestno tekmo, pa je do večera tako močno deževalo, da so si dekleta premislila. Kakor je »Jutro« že poročalo, sta moštvi igrali v soboto zvečer z izidom 3:1 za Poljakinje. Naše igralke, ki so bile izvečine od Ilirije, so pokazale precej volje, a manj znanja in so bile v drugi polovici igre že precej utrujene. Tako so bile Varšavke ves čas v mnogo boljši kondiciji. Na slikah sta: moštvo Varšave s svojim voditeljem in vratarica poljskega »moštva« s Fanči Bernikovo od Atene, branilko ljubljanskega moštva. Obe sta bili najboljši igralki na polju. Varšavka v golu je ubranila najbolj nevarne metke, ki bi pri drugi vratarici mogli razmerje golov obrniti, Bernikova pa je bila tista, ki je posredno varovala naša vrata, da se ni naredilo [illegible]

Danes vesela filmska opereta s
FRANČIŠKO GAAL
CSIBI
ELITNI KINO MATICA
Predstave danes ob 4., 7.¼ in 9.¼

Domače vesti

• **Vojaške vesti.** Sodni poročnik dr. Ivan Štrekelj je prideljen na službovanje referentu sodstva komande bosenske divizijske oblasti; kapetan fregate Anton Klinar pa je razrešen dolžnosti člana izpitne komisije za čin kapetana korvete, majorja in višjega razreda vojaških uradnikov v vojni mornarici.

• **Napredovanje v sodnopisarniški službi.** Iz VIII. položajne skupine so napredovali v VII. skupino sodnopisarniški oficijali: Cerček Anka v Ljubljani, Trojner Martin v Radečah, Čuk Stanko v Kranju, Matičič Anton v Logatcu, Vrančič Vinko v Novem mestu, Kunc Dragorad v Črnomlju, Kresnik Jakob v Celju, Analietti Julija v Mariboru, Zapušek Alojzij v Celju, Fürst Ljudevit v Šmarju, Pavliček Maks v Radečah, Fras Janko v Šmarju, Rožanc Anton v Cerknici, Kogoj Anton v Velikih Laščah, Bervar Rudolf v Celju, Kralj Alojzij v Litiji, Perhavc Franc v Mariboru in Weber Minka v Ljubljani.

KIS za
vlaganje sočivja, priznano dober, priporoča
DROGERIJA KANC
v Nebotičniku in Židovski ulici

• **Manifestacija za naš Jadran.** Biograd na moru bo imel prihodnjo nedeljo veliko manifestacijsko slavje za naš Jadran. Jadranska straža bo imela glavno skupščino ob udeležbi delegatov iz vse naše države, po skupščini pa bo krst treh novih zastav, in sicer za Biograd, za Zemunik in za Preko. Botri zastav bodo minister Dušan Peleš iz Beograda, grof Miroslav Kulmer iz Zagreba in podban dr. Otmar Pirkmajer iz Ljubljane.

• **Nemški publicist o našem vladarju.** Urednik enega največjih nemških dnevnikov, berlinskega »Lokal-Anzeigerja« Rolf Brandt, objavlja v nedeljski številki svojega lista na uvodnem mestu prav toplo pisan, dasi strogo objektiven članek o svojih prvih vtisih v Jugoslaviji. Članek je datiran iz Topole in je izšel pod naslovom »Im Hause des Königs« (»V kraljevi hiši«). »Na vrhu Avale«, piše nemški publicist med drugim, »leži grob neznanega vojaka Srbije. Daleč proč od morja hiš mlade prestolnice, daleč od polj; to je nekakšen simbol za deželo, ki jemlje vsako vprašanje najbolj v smislu vojaka. Tam na Avali stoji spomenik kmečkega vojaka«. O Nj. Vel. kralju piše Rolf Brandt: »On ne govori mnogo, njegovi ukazi so skopi in ostri, njegov nastop je nastop vojaka. On je kralj iznad strank«. Z odprtim pogledom in jasnim razumevanjem se pisec dotika naših notranjepolitičnih in vobče življenjskih vprašanj. List bo serijo člankov svojega urednika še nadaljeval.

• **Zavarovanje ob sokolskem zletu v Zagrebu.** Vsi udeleženci zletnih svečanosti, ki bodo imeli zletne značke, bodo proti nezgodam in za primer smrti zavarovani za 10.000 Din, za primer trajne nesposobnosti za delo pa za 20.000 Din. To je posebno zavarovanje zletnega odbora izven rednih zavarovanj sokolskih vaditeljev v sokolskem fondu za nezgode.

• **Tečaj za občinske tajnike v Ljubljani.** Županska zveza priredi v dneh od 20. do 30. t. m. tečaj za občinske tajnike. Prijavljeno je že 130 občinskih tajnikov. Otvoritev tečaja bo v četrtek 19. t. m. ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Tečaj, ki ga otvori g. ban se bo vršil dnevno od 8. naprej v prostorih mestne ženske realne gimnazije na Bleiweisovi cesti. Predavali bodo najboljši strokovnjaki.

• **Tri strojne inženjerje in tri strojne tehnike** sprejme v službo komanda vojnega letalstva v Novem Sadu IV. Skrajni rok za prijavo je 15. avgust t. l.

• **Šolsko leto na državni nižji gozdarski šoli v Mariboru** bo pričelo 1. oktobra. Sprejemali se bodo nanovo samo gojenci za enoletno šolo. Za sprejem v to šolo je potrebna z dobrim uspehom dovršena osn. šola. Oni kandidati, ki bodo sprejeti bodo morali s sprejemnim izpitom dokazati, da imajo znanje v osnovnih šolskih vedah. V to šolo se bodo sprejemali predvsem sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo doma kot gospodarji, in potem tudi oni kandidati, ki imajo že nekaj gozdarske prakse. Kandidati, stari izpod 16 let in nad 24 let, se ne bodo sprejemali. Šola je združena z internatom. Oskrbnina za internat znaša mesečno 500 Din. Pridnim in ubogim prosilcem se bodo dovolila po možnosti do polovice prosta mesta. Prošnje je vložiti do 15. septembra pri upravi šole, ki daje vsa potrebna pojasnila. Pravilno kolkovanim, lastnoročno pisanim prošnjam je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo odnosno odpustnico, nravstveno izpričevalo, s katerim je dokazano, da je prosilec popolnoma telesno in duševno sposoben za naporno gozdarsko službo; ne sme se pa glasiti zdravniško izpričevalo, da je prosilec telesno in duševno sposoben za gozdarsko šolo; izjavo staršev odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja.

• **Dijaški dom v Ptuju** sprejema tudi letos gojence državne realne gimnazije in drž. meščanske šole. Gojenci zavoda imajo z letno hranarino 5000 Din vso oskrbnino, v kateri je upoštevana dobra, tečna in obilna hrana v štirih obrokih dnevno, pranje perila in nadzorstvo pri učenju pod strokovnim vodstvom. Zavod ima na razpolago veliko in zračno učilnico, posebno godbeno dvorano in moderno urejene spalnice ter jedilnico. Gojenci so vedno pod stalnim nadzorstvom. Vodstvo Dijaškega doma pa je poverjeno vzgojitelju mladine g. prof. Hinku Vodniku. — Interesenti se opozarjajo na današnji oglas.

• **Lep dar slepi deci.** Namesto venca na grob pokojnemu Tonetu Krajcu je darovala ga. Ivanka Krajčeva, poštna uradnica v Starem trgu pri Rakeku, 150 Din slepi deci zavoda za slepe v Kočevju. Srčna hvala.

• **Za CM Ivana Vrhovnika sklad** so nadalje poslale podružnice: Celje ž. 600 Din, Celje m. 500 Din; Ptuj ž. 200 Din, Ptuj m. 200 Din, skupaj 1500 Din. Srčna hvala!

• **Smrt dveh uglednih Kraševcev.** V Rakitniku pri Postojni je pred dnevi umrl posestnik bivši župan Alojzij Durjava. Pokojnik je bil kremenit in trden značaj. Pred vojno je bil vedno odločen naprednjak ter se je zlasti zanimal za povzdigo mlekarstva in drugih gospodarskih panog v domačem kraju. Ni se uklonil fašističnemu terorju. Bil je zadnji slovenski župan občine Slavine. Odstavili so ga Italijani. Nadalje je umrl upokojeni poslovodja kobilarne v Prestranku Leopold Slavec, ki je bil prav tako zaveden slovenski naprednjak ter je mnogo trpel od fašističnega režima.

• **Tragična smrt otroka.** V soboto popoldne po kosilu, je odšla 69 letna Marija Kotnikova iz Prevoj na njivo poleg domače hiše. Z njo je šel tudi 2letni vnuček Stanko Kotnik. Otrok se je nekaj časa igral poleg nje, nato pa ji je izginil izpred oči. Kmalu, ko ga je pogrešila, ga je šla iskat. Našla ga je v 1 meter globoki nepokriti jami, ki je bila polna vode. Vsa zaprepaščena je potegnila otroka iz jame še živega, pa je po nekaj minutah izdihnil. Oče in mati sta bila z doma v službi in ju je smrt ljubega Stanka silno potrla.

• **O težki nesreči v Savinjskih planinah,** o kateri smo poročali v nedeljo, smo izvedeli od očividca naslednje podrobnosti: V petek so prispeli celjski dijaki, 16letni Gerold Premschak, sedmošolec celjske gimnazije in sin celjskega zdravnika g. dr. Fr. Premschaka, Mirko Gajšek ter brata Fedor in Dušan Gradišnik, na Okrešelj. Fedor Gradišnik je ostal v Frischaufovem domu, ostali trije pa so krenili po kosilu proti Mrzli gori. Povzpeli so se na vrh Hudega praska in tam nabirali planinke. Okrog 16. so se vračali v isti smeri, iz katere so bili prišli. Tik pred vstopom v Hudi prask pa je Premschaku zdrsnilo in se je popeljal štiri metre navzdol, nato je padel 1 meter globoko na prodišče, zadel z glavo v skalo in si prebil lobanjsko bazo. Kljub težki poškodbi je ostal ves čas pri zavesti. Dušan Gradišnik je odhitel takoj na Okrešelj ter obvestil svojega brata in druge ljudi o nesreči, nato pa je tekel v Logarsko dolino, sporočit nesrečo v Planinskem domu in naročil pri Logarju avtomobil. Gajšek, ki je ostal sam pri ponesrečencu je Premschaka za silo obvezal. Med tem je nastala v planinah huda nevihta. V močnem deževju se je podala reševalna ekspedicija z Okrešlja, ki so jo tvorili prof. Valentin Stante iz Celja, oskrbnik Frischaufovega doma Jakob Robnik, Miha Plesnik in dijak Fedor Gradišnik, na kraj nesreče. Prof. Stante in Gajšek sta ponesrečenca še enkrat obvezala, potem pa so Premschaka položili na nosilnico in ga z velikimi napori prenesli na Okrešelj in odtod v Logarsko dolino. Docela premočeni so prispeli reševalci do Logarjeve planine. Tam so ponesrečenca naložili v avtomobil in ga odpeljali v Planinski dom, kamor so prispeli okrog 20. Ponesrečenca so preoblekli. Na prošnjo predsednika Savinjske podružnice SPD dr. Milka Hrašovca je primarij prof. dr. Alojzij Zalokar iz Ljubljane, ki se mudi v Logarski dolini na oddihu, na novo obvezal ponesrečenca mu nudil vso pomoč in ga nato ponoči spremil z avtomobilom v celjsko bolnišnico. Stanje ponesrečenega Premschaka je sicer resno, izgleda pa, da bo okreval.

• **Nesrečen zakon Slovenke z Arabcem.** Pri njenih starših v Selcah pri Sv. Križu na Dolenjskem sta se pred kratkim naselila Arabec Abud Jakob in žena Albina rojena Novakova, ki imata dva mladoletna otroka. Mož, ki je angleški državljan, po poklicu rentir, je živel do nedavna v Jeruzalemu pod imenom Kartier Ratisbon Hous Albond, potem pa sta prišla z ženo v Selce pri Sv. Križu. Te dni pa sta imela z ženo hud prepir in je Jakob Abud po prepiru neznanokam odpotoval, pustivši ženo in otroka brez vsakih sredstev. Na podlagi ženine prijave so pričela oblastva sedaj moža iskati, vendar pri tem nimajo uspeha. Pobegli mož je bolj majhne rasti, temnorjave polti, je črnih kodrastih las in pristriženih brk. Oblečen je bil v rjavo obleko.

NAREDITE SI SAMI
KOPALNE OBLEKE
iz posebne volne. Kroji brezplačno.
TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg 1.

• **Lažni eksekutor.** Po okolici Maribora in drugod se že več tednov potepa neki Slavko Polak, star 45 let, ki se izdaja za izvršilnega organa sodišča. Predstavljajoč se za takega je osleparil že nebroj strank za manjše in večje zneske. Polak pa izrablja tudi prilike za tatvine. Pred nekaj dnevi se je pojavil v hiši Antonije Ampergerjeve v Hočah ter ji odnesel srebrno uro in nekaj stotakov. Po tatvini je brez sledu izginil.

• **Voz in konj ukradena.** Posestniku Ivanu Petriču iz Borovnice je neznan tat ukradel 11. t. m. iz hleva 3000 Din vredno kobilo. Na dvorišču je nato poiskal zapravljivček, jo vpregel v voz in se odpeljal. Najbrž je tatvino izvršil neznan mlad cigan, ki se je že nekaj dni potepal po tamošnji okolici. Kobila je bila rjave barve ter ima na glavi belo liso, najbrže pa jo je tat pozneje kako prebarval. Petrič je oškodovan za nad 5000 Din.

ZVOČNI KINO MOSTE
Torek, sreda in četrtek, vsakokrat ob 8.30 Lucie Englisch in Ralph A. Roberts v smehapolni burki
Nezaželjeni sinček
Cene znižane: Din 2, 3, 4 in 5.

• **Beograjski tihotapci ne mirujejo.** Beograjskega trgovca Jakoba Adanjo so pred nekaj meseci občinski trošarinci zalotili, ko je iz skladišča, ki si ga je napravil tik ob trošarinski črti, prevažal v mesto neotrošarinjeno blago, za kar je uporabljal tovorni avtomobil z dvojnim dnom. Plačal je tedaj okoli 70.000 Din kazni, ker so trošarinci našli tudi skrivno skladišče z raznim neotrošarinjenim blagom. Dasi je bila kazen dovolj občutna, se Adanja ni odrekel tihotapstvu. Uprava mestne občinske trošarine ima ljudi, ki izvohajo vse. Tako je izvedela, da se je Adanja sedaj vrgel na tihotapstvo riža in da mu pri tem poslu pomagata neki skladiščnik ravnateljstva rečne plovbe in neki trošarinec v savskem pristanišču. Riž namreč prihaja v Beograd po vodi. Uvedla se je preiskava ki je dognala, da Adanja dobiva velike količine rža, da pa oni skladiščnik in trošarinec na tovornih listih zmanjšujeta količino blaga, tako da Adanja plačuje trošarino le za majhen del blaga. Skladiščnika in trošarinca so prijeli in sta vse priznala. Trgovec Adanja je bil pa kaznovan s 100.000 Din globe.

• **Samomor premožnega Američana.** V hrvatski vasi Gučju je izvršil samomor Američan Viktor Verderber. Sosedi so ga v njegovi hiši našli mrtvega s prerezanim vratom. Po sobi je bilo razmetanega denarja v skupnem znesku 1500 dolarjev. Verderber je bil alkoholik. Pred tedni mu je umrla žena kar je bržkone vzrok samomora.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
Tel. 33-87 v Šiški. Tel. 33-87
Willy Fritsch
in temperamentna Madžarka
Roszy Barzony
v veseli opereti
NORA POVEST
Dorothea Wieck, Theo Lingen, Jakob Tiedke.
Predstave: v torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri.
Pride: »VESELA NASLEDNICA«

Danes velika filmska drama
Sestra Angelika
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri.
Cene 4.50 in 6.50 Din.

• **Poleti muči mnoge glavobol in migrena.** Proti tem nadlogam pa nudi medicina s pomočjo kemije učinkovito zdravilo.: Pyramidon tablete »Bayer«, ki zanesljivo pomagajo tudi pri težavah menstruacije. Paketiranje je tako praktično, da lahko nosimo tablete vedno s seboj.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

u— **Vprašanje Trnovskega pristana.** Ker se bodo prihodnje mesece pričela poglobljevalna dela v odseku od Hradeckega mostu do »Špice«, je postalo vprašanje Trnovskega pristana aktualno. Interesenti, ki dovažajo z Vrhnike odnosno s Podpeči gradbeni materijal, opeko in kamen, so sedaj v težavnem položaju, kam bodo na suho zlagali gradivo, ki prispe v Ljubljano po Ljubljanici. Mnogi se sklicujejo na pravice, da odkladajo materijal na prostoru pristana; a sedaj, ko se bo zgradila zatvornica ob Gruberjevem prekopu, ne vedo, kam naj bi skladali po Ljubljanici pripeljani materijal. Nekateri se nameravajo pritožiti in iščejo, da bi dosegli z mestno občino primeren sporazum.

u— **Dela na Gradu se bodo pomalem obnovila.** 150 delavcev, ki so bili iz sredstev bednostnega sklada zaposleni na Gradu in pri nekaterih drugih delih ter so bili zaradi pomanjkanja denarja pred tremi tedni odpuščeni, se neprestano obrača na socialni urad s prošnjami za delo ali podporo. Med njimi je mnogo družinskih očetov, ki jih je odpustitev težko prizadela. Mestna občina je storila vse korake, da ji banska uprava nakaže nadaljnji pripadajoči del bednostnega sklada, toda ni v polni meri uspela. Za zdaj ji je zagotovljenih komaj toliko sredstev, da bo socialni urad do nadaljnjega lahko vzel v delo nazaj deset družinskih očetov. Gospodarstvo z bednostnim fondom je med brezposelnim delavstvom neprestano predmet ostrih debat in prav bi bilo za pomirjenje duhov, če bi banska uprava predložila javnosti podroben račun o njem.

u— **Drugo gostovanje nadebudnih lutkarjev na otroškem igrišču Atene v Tivoliju.** Zgled arhitektke Kančeve, ki je prišla s svojimi originalnimi lutkami gostovat z novozbrano družino »Lutka« na atensko igrišče, je našel že čez teden dni navdušenih posnemalcev. Prijavil se je oder »Gašperček« iz Ljubljane pod vodstvom mladega Mirana Pavlina. Šušlja se, da baje tudi v Škrabčevi ulici pripravljajo zanimivo presenečenje, katerega bo v kratkem deležna radovedna in hvaležna publika na igrišču. Gospa arh. Kančeva je razstavila svoje prve lutke na lanski ljubljanski mednarodni lutkovni razstavi in vzbudila ž njimi že tedaj kot prva slovenska lutkarica dovolj pozornosti. Vse kaže, da pridobimo ž njo pravo lutkovno umetnico, ker se posveča delu z vso potrebno resnostjo.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske.** Ta teden se vrše deljene vaje: v sredo ob pol 20. sopran, ob pol 21. tenor, v četrtek ob pol 20. alt, ob pol 21. bas, v petek ob pol 20. ženski, ob pol 21. moški zbor. — Odbor.

u— **Prošnja izvoščkov in avtotaksijev.** Združenje izvoščkov in avtotaksijev se je obrnilo na mestno občino, da jim dodeli komisijske vožnje mestnega magistrata. Prošnjo utemeljujejo, da so k temu prisiljeni zaradi pomanjkanja voženj in splošne gospodarske krize. Mestna občina naj bi opustila vožnje v lastni režiji.

u— **Pročelje nadzidane palače Hranilnice dravske banovine v Knaflijevi ulici** je v glavnem že prenovljeno. Ornamentalni nosilci, ki vežejo prvo in drugo nadstropje dajejo fasadi vtis okusno posrečene estetske enotnosti. S tem, da bo odstranjena tudi zastarela ograja pred palačo in da bodo preurejene gredice pred njo bo palača sama in z njo vsa okolica mnogo pridobila na smotrni arhitektonski lepoti.

u— **Mostič Medno-Vikerče.** Pripravljalni odbor javlja, da je nabral približno polovico za zgradbo potrebnih prispevkov in da bo ustanovni občni zbor Prometnega društva Medno-Tacen 19. t. m. ob 20. v restavracijski sobi v »Zvezdi«. Interesenti vabljeni!

u— **Poročita se danes v Ljubljani** gospodična Marija Kandovi in gospod pešadijski poročnik Radomir Skorič.

u— **Društvo »Tabor«.** Drevi nujna pevska vaja. Vsi!

u— **Gledališko-igralski par Zotovič** priredi v sredo 18. t. m. ob 21. na verandi hotela »Uniona svoj »veseli večer«, čigar spored je poln humorja. Po gledališčih točkah bo nastop odličnega jugoslovenskega atleta.

u— **Zlata zapestnica z uro je bila izgubljena** včeraj popoldne na poti iz središča mesta proti hotelu »Bellevue«. Najditelj naj jo izroči proti dobri nagradi na naslov: Bizjak M. Aleksandrova 9-II, Ljubljana.

u— **Vlomi in tatvine.** Elektrotehniškemu pomočniku Francu Vertlu, je nekdo ukradel v soboto med delom, iz stanovanja neke stranke v Ključavničarski ulici srebrno uro z verižico v vrednosti 800 Din. — Vekoslavu Kramaršiču je nekdo ukradel z avtomobila na dvorišču hiše 3 na Poljanski cesti hidravlično dvigalo, vredno 530 Din. — Te dni ponoči je bil izvršen vlom v trgovino Ivana Pirca v Dravljah. Vlomilec je odnesel razne jestvine in galanterijske izdelke v vrednosti 400 Din. — Na škodo Draga Billa v Grablovčevi ulici 12 je nekdo odnesel za okrog 400 Din še namočenega in neopranega perila.

u— **Dve žrtvi pretepa in drugi poškodovanci.** V Tržiču pri Dobrepoljah je nastal v nedeljo med fanti hud pretep. Povod pretepu so bile razne malenkosti, razračunavanje pa so bila zelo ostra. Med pretepom je govoril tudi nož. Prvi se je zgrudil v krvi 29 letni posestnikov sin iz Strug Ignac Meglen, ki ga je eden zabodel v desno stran prsi in ga obrezal na glavi. Drugega, posestnikovega sina Antona Megleta iz Potiskovcev pri Dobrepoljah pa je nekdo obdelal z nožem po obrazu. — Hlapca Justina Trčka iz Gozda pri Kranjski gori je predsinočnjim napadel neki Josip K. in ga večkrat sunil z nožem v trebuh. Trčkove poškodbe so zelo hude. — Iz Kranja so pripeljali v bolnišnico bratranca Štefana in Ivančeta Vidica, ki sta oba uslužbena v tovarni šmpeko. Na oba je brizgnil vrel lug in ju hudo opekel po spodnjem životu in nogah.

Iz Maribora

a— **Lepa lovska strelska slavnost.** V nedeljo je priredil prevaljski odsek mariborske podružnice SLD v idiličnem parku na Ravnah pri Guštanju propagandne in nagradne strelske tekme, katerih se je udeležilo kljub slabemu vremenu nad 70 strelcev. Strelska tekma je bila združena s proslavo 70letnice enega naših najboljših lovcev v severozapadnem kotu dravske banovine g. grofa Douglasa Thurna na Ravnah pri Guštanju, ki se je kljub svoji visoki starosti tudi sam udeležil strelskega tekmovanja in dosegel lepe uspehe. Pred otvoritvijo tekme je načelnik prevaljskega odseka SLD g. kapetan Gošlar pozdravil slavljenca, predsednik mariborske podružnice ravnatelj g. Pogačnik pa je tudi pozdravil idejo prireditve strelske tekme. Vidno ganjen se je zahvalil grof Thurn za prisrčne čestitke v slovenskem jeziku. Načelnik Gošlar je izročil grofu Thurnu častno darilo s sliko Nj. Vel. kralja in predstavnikov našega lovstva ter otvoril strelske tekme. Prvo nagrado je prejel kapetan Gošlar s 55 točkami od dosegljivih 90, drugi je bil Langeršek 54, tretji grof Thurn 50, dalje lekarnar Jordanič 43, Praper 41, grof dr. Attems 41, ravnatelj Hrubež 40, Primožič 40, Puh 35. Malokalibersko streljanje: Dame: 1. Vukmaničeva 72, gospodje 1. Legnar 87, 2. Cestnik 83. Mariborski strelci so se udeležili tekme izven konkurence in so dosegli Vukmanovič 70, dr. Robič 69, Janežič 67, Šprager 60. Po zaključnih tekmah so bile razdeljene lepe nagrade in diplome.

a— **Proslava gasilskega praznika.** V nedeljo so praznovali mariborski gasilci prvič svoj praznik, ki ga določa zakon o gasilcih. Vse edinice gasilske župe Maribor desni breg so se sestale v Račah. Ob 9. so se zbrali številni gasilci pred gasilnim domom in odšli z godbo na čelu k maši na Pohlarjev vrt. Proslave se je udeležil tudi ves župni odbor z županom starešino g. Klemenčičem. Po maši so se zbrali številni delegati v šoli, kjer so na sestanku razpravljali o važnih zadevah, zlasti o nameravani izpremembi kroja in čepic. Ob 13. je bil sestanek zaključen. Popoldne se je vršila vaja domačega društva, pri kateri so nastopili tudi pobreški gasilski naraščajniki. Sodelovalo je 115 gasilcev.

a— **Trije koncerti Glasbene Matice v enem dnevu.** V nedeljo zjutraj je velik del matičnega zbora na lepo okinčanih avtobusih pohitel preko dravskega mosta tja doli za Boč in proti Sotli. Dogovorjeno je bilo, da se ustavi najprej v Slov. Bistrici in poje ob 11. uri. Dasi ta čas ni baš najprimernejši za koncertne prireditve, se je vendar prav lepo število domačinov z g. županom dr. Pučnikom na čelu udeležilo koncerta, ki je nad vse lepo uspel. Koncert je imel namen utreti jugoslovenski narodni pesmi pot med naše podeželsko ljudstvo. Pri tem svojem idealnem delu ni iskala Glasbena Matica prav nobenega materialnega dobička, saj je v Rogatcu pela zbranemu ljudstvu brez vsake vstopnine, vse pa je šlo tako po sreči, da tudi nobene škode ni trpela. Povsod so Glasbeno Matico pozdravljali zastopniki oblastev in ji v najlepših besedah izražali zahvalo prebivalstva. In dalje je šlo mimo Rogaške Slatine v Rogatec. Tukaj se je na Supančevem vrtu nabralo neverjetno mnogo ljudstva. Zvečer je bil koncert v Rogaški Slatini. Na koncertu se je zbrala

KULTURNI PREGLED

Razgovor s slikarjem Bucikom

Po daljšem bivanju v tujini se je vrnil v Ljubljno slovenski slikar-portretist Avgust *Bucik*. Sestala sva se te dni v kavarni, kjer sva predebatirala pred leti marsikatero urico. Z medsebojnimi informacijami o zdravju, o svojcih itd. sva bila kmalu pri kraju in že sva se znašla v kramljanju o naših umetniških prilikah. Na nekaj mojih vprašanj je Bucik odgovoril tako, da se mi zdi vredno objaviti njegove odgovore in sicer predvsem zato, ker razsvetljujejo vprašnja odnosov naše umetnosti do zapadno evropske umetnosti z drugačnega vidika nego smo pri nas navajeni.

S. Šantel

Kje si živel ta leta, odkar si se odločil zapustili Ljubljano?

Pet let sem se mudil v severni Afriki, v Alžiru, eno leto v Parizu, od koder sem moral tudi v Belgijo, in zadnje leto v Španiji, na Balearskih otokih, kamor se moram v nekaj mesecih vrniti.

Spominjam se, da si v Ljubljani mnogo portretiral. Čeprav so bili naročniki s Teboj zadovoljni, si imel nasprotnike na strani strokovne kritike. Kako je bilo v tem pogledu tam, kjer si deloval sedem let?

Na srečo mnogo, mnogo bolje. Pri narodih stare civilizacije je umetnost in nje sprejemanje bolj zadeva okusa, instinkta, kakor pa razumske ideologije. V atmosferi ki so jo ustvarila stoletja kulturnega življenja, je dovolj prostora za različne izraze mnogovrstnih vizij upodabljajočega duha. Odtod tista strpnost, ki je pri nas še vedno ni. V prvi vrsti jih tam zanima, ali sploh in koliko kdo kaj zna. To se pravi: upoštevajo predvsem tisto »remeselno« znanje, s katerim so pri nas umetnika kar psovali. Tudi o samem umetniku imajo drugačne pojme. Naš in njihov umetnik se razločujeta predvsem po dveh osnovnih točkah: Prvič, kaj predstavlja umetnik kot človek, kot član človeške družbe, ali pozna in izpolnjuje vsaj minimum dolžnosti, ki jih družba nalaga vsakemu posamezniku brez izjeme. Da bi si umetniki na podlagi svojega »umetnostnega poslanstva« uzurpirali kakšno izjemno stališče, to sploh nikomur ne pride na misel. Drugič pa je »rokodelsko« znanje absoluten pogoj, o katerem ni diskusije.

Tako uživa umetnik isti ugled in enako spoštovanje, kakor vsak drug koristen član družbe. Izpolnuje socialno funkcijo in ima zavest, da ni parazit. Pojem »podpore«, te poniževalne in demoralizujoče ustanove, je tam neznan.

Seveda se pa zato bavi z umetnostjo le oni, ki se zaveda, da je treba nuditi ljudem to, kar potrebujejo. Od tod njih enakopravnost. Brez smešne megalomanije po eni in krutega zaničevanja po drugi strani! Tako ravnanje pa ublažuje borbo za obstanek. Tudi v kritiki se zrcali enaka razpoloženost, zato pa učinkuje veliko bolj vzgojevalno na publiko; doseza svoj najlepši: biti vez (ne stena!) med občinstvom in umetnikom.

Kakšne vtiske si dobil o stanju sodobne umetnosti v kulturnih središčih zapadne Evrope? Ali je današnji dekadentizem, ki ga tu označujejo za najnaprednejšo in najvišjo stopnjo umetnosti, v teh središčih edini merodajni reprezentant sodobne umetnosti?

Umetnost, ki je najčistejše zrcalo človeške kulture, nam govori že sama iz sebe, kaj je v nji še zdravega, pozitivnega in kaj je bolnega, gnilega, življenjske temelje zanikujočega. Pojavlja se nesocialni invididualizem, odluščen od oplodilne celote, ne smotrno tavajoč v lastnem omejenem mikrokozmu, nekritičen, anarhičen. Namesto stvarjanja imaš razdiranje. Je to umetnost, ki ni kulturnotvorni, marveč kulturo uničujoči faktor. Poglejmo samo, kje se poraja in kdo so njeni nosilci! Najdeš jo v najrazvitejših in najbolj obljudenih središčih zapadne in srednje Evrope. In evropska kultura, ki ni specifični produkt enega, marveč vseh zapadnih in srednjeevropskih narodov — gotika tudi ni samo nemška — se že naglablje h koncu, je že prešla v golo civilizacijo, t. j. v materialno plat kulture. To vratolomno bližanje končnemu smotru, ki se mora v njem pogubiti, da se nato kot ptič Feniks iznova porodi, ilustrirajo vprav vzorno razne sodobne umetniške smeri. S tega vidika je torej tudi ta umetnost, v kolikor je seveda iskrena, prava umetnost. Iskrena, torej prava pa mora biti le tam, kjer so ti skrajni fenomeni sodobnega življenja osredotočeni; tam je tudi upravičena.

V tem kulturnem stanju nujno nastajajo take okoliščine, da na široko odpirajo vrata vsem kupčijskim špekulacijam in da je 90 odstotkov umetniške produkcije gola konjunktura.

Raznoličnost in večkrat diametralno nasprotje poedinih struj sicer vzporedno idočega razvoja si lahko delno pojasnimo z individualiziranjem, ki tako rekoč visi v zraku, delno pa je produkt vsevprek pomešanih ras in narodnih skupin, iz katerih se rekrutira tamošnji umetniški kontingent. Danes je n. pr. najvidnejši predstavitelj francoske moderne Picasso, španski Žid. Celo Japonec Fužita si je pridobil lepo mesto v tem sodobnem Babilonu.

Tudi publika današnje moderne obstoji iz izkorinjencev, ki jih je naneslo z vseh štirih vetrov. Sprejemajo pa to robo vsi oni kraji, čijih narodna individualnost ni še dovolj izkristalizirana in ki verujejo v dogmo pariške kulturne hegemonije.

Francozi sami se pri vsem tem lepo drže ob strani in ta krik in trušč skoraj popolnoma ignorirajo. Dobro vedo, da niso zamorci ali pa Polinezi.

Potemtakem kaže, da se Ti ne zdi koristno, ako se naša umetnost neprestano oplaja z ekstremističnimi dognanji zapada?

Odgovor na to vprašanje dobiš s čisto priprosto logiko iz tega, kar sem prej povedal. Mi nismo — vsaj za enkrat še ne — nikaka brezlična zmes. Kulturno smo sicer do neke meje zvezani s sosednim zapadom, vendar nas je le-ta samo civiliziral. Naše duševnosti se pa ni dotaknil tako globoko, da bi jo deformiral. Take nevarnosti sploh ni bilo, kajti narodi, ki so bili z nami v stikih, se niso tako silno razločevali od nas, da bi nas bili zapeljali v napačno smer. Vrh tega je na vzhodu evropske kulturne njive sodelovalo slovanstvo kot aktiven kulturni faktor in si je posteljo tudi zase postiljalo. In tako smo v dnu duše vendar le ostali Slovani. Ob mejah naše domovine se končuje istiniti zapad. Kako bi, potemtakem sprejemali v svojo slovansko dušo oni najsubtilnejši in najintenzivnejši izraz duševnosti, kakor je umetnost? Kje pa imamo tisoč let stara milijonska mesta, njih preteklost, njih gospodarski in socialni ustroj, njih rafinirane in utrujene živce? Ali pa umetnost in to, kar je, namreč emanacija neštetih elementov, iz katerih obstoji naše duševno življenje. Če ni to, tedaj je svojevoljno z nekimi šablonami, z rezultati miselnih špe-

mnogoštevilna množica gostov, med njimi tudi pomočnik prosvetnega ministra in drugi odlični Beograjčani. Po koncertu je v toplih besedah pozdravil pevce in dirigenta vodja zdravilišča g. dr. Dietrih. Ob 2. uri zjutraj so se matičarji zopet vrnili v Maribor veseli in zadovoljni nad lepim uspehom.

a— **Pevski zbor Glasbene Matice Maribor** priredi danes v torek 17. t. m. ob 20.30 v veliki dvorani hotela »Orel« svojemu dolgoletnemu in zaslužnemu direktorju prof. Vasiliju Mirku poslovilni večer.

a— **Zaključek skavtskega tabora v Bistrici.** V Bistrici so v nedeljo skavti podrli svoje šotore, taborišče je omajeno in mrtvo. Včeraj je bil III. župni tabor zaključen. Vse nameravane slovesnosti so zaradi dežja odpadle, tudi zaključne taborne zabave ni bilo. Ob koncu so se skavti brzojavno zahvalili ministru g. Angjelinoviću, danes pa so se že vsi odpravili na svoje domove. Upamo, da so gostje odnesli iz naših krajev kar najugodnejše vtise, stegu jubilantu pa čestitamo k vzorni organizaciji.

a— **Odsek upokojencev UJNŽB v Mariboru ima** v sredo 18. t. m. ob 15. v društvenih prostorih Narodnega doma širšo odsekovo sejo, na katero so vabljeni celokupni odbor in zaupniki.

a— **O nesreči,** ki se je primerila v družini orožnika Danila Kljunovića na Pragerskem smo poročali v nedeljo. Navedli smo, da je g. Kljunović poveljnik orožniške postaje. To popravljamo. Komandir orožniške postaje na Pragerskem je g. Iv. Velikogne.

Iz Celja

c— **Nepremišljen skok z vlaka.** V nedeljo ob 16.12, ko je privozil osebni vlak iz Maribora z zamudo v Celje, je skočil 20 letni mizarski pomočnik Franc Polir iz št. Jurija ob juž. žel. iz še vozečega vlaka. Padel je z vso silo na sosednji tir ter se poškodoval po glavi in levi roki. Ponesrečenca je takoj pregledal železniški zdravnik g. dr. Premschak in ga poslal v bolnišnico. Tam so ga obvezali in poslali nato domov.

c— **Težek karambol dveh avtomobilov.** V nedeljo okrog 19.45 je peljal šofer Martin Stožir z Zg. Hudinje, zaposlen pri lastniku opekarne g. Francu Sodinu v Bukovem žlaku pri Celju, davčnega upravitelja g. Maksa Žumra in njegovega sina z avtomobilom tvrdke po Cesti na grad proti hribu sv. Jožefa. Ko je prispel do križišča pri sportnem igrišču, je privozil po cesti iz Pečovnika tovorni avtomobil. Ker je vozil tovorni avtomobil na ovinku po levi strani ceste, se Sodinov šofer ni mogel več ogniti. Tovorni avto je zadel v desno stran Sodinovega avtomobila ter težko poškodoval oba desna blatnika, zadnjo desno pneumatiko in desno stran karoserije osebnega avtomobila. Škoda znaša okrog 10.000 Din Tovorni avtomobil je manj poškodovan. Od potnikov se k sreči ni nihče poškodoval.

c— **Dve nesreči.** Na sejmu v Boštanju ob Savi se je te dni splašil konj, ki je bil vpležen v voz, in podrl 73 letnega hlapca Gregorja Vrhovnika na tla. Vrhovnik si je zlomil več reber in dobil tudi druge poškodbe po telesu. V soboto je padel 34 letni zidar Jakob Javornik iz Škofje vasi na cesti v Šmarjeti tako nesrečno, da si je zlomil desno roko. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

c— **Tatvina kolesa.** V soboto okrog 14. je neznan storilec ukradel zidarskemu polirju Francu Šornu iz Celja iz neke gostilniške veže na Dečkovem trgu 1800 Din vredno, črno pleskano kolo znamke »Waffenrad« tov. štev. 310.180, evidenčna številka 2—10.910—3.

c— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočna komedija »12 stolov« in zvočna predigra.

GOSPODARSTVO

Kongres izvoznikov in producentov sadja v Mariboru

V nedeljo se je vršil v Mariboru kongres izvoznikov in producentov sadja, ki se ga je udeležilo okrog 500 delegatov iz vseh krajev naše države in tudi mnogo delegatov iz Avstrije, Češkoslovaške, Švice, Nemčije in Grčije. Kongres je priredil Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu in gre zasluga za uspelo prireditev predvsem ravnatelju Zavoda dr. Tomičiću. O poteku kongresa je že obširno poročalo ponedeljkovo »Jutro«. Na podlagi predlogov, ki so bili stavljeni v teku razprav, je kongres sklenil naslednjo *resolucijo:*

Producenti in izvozniki sadja, zbrani na kongresu sadjarjev v Mariboru, ugotavljajo na osnovi dosedanjih izkušenj naslednje:

Proizvodnja sadja v naši državi še ni dosegla one višine, ki je glede na klimatske in terenske prilike dosegljiva. O važnosti sadjarstva za narodno gospodarstvo se vodi premalo propagande po naših šolah zaradi česar v narodu ni dovolj umevanja za važnost sadjarstva za gospodarstvo in narodno zdravje. V naši državi je preveč vrst sadja in se zaradi tega posveča premalo pažnje gojenju plemenitih in za izvoz primernejših vrst. Naši sadovnjaki se ne negujejo v dovoljni meri, zato nekatere vrste sadja propadajo. Sadovnjaki so izpostavljeni tudi nezgodam vseh vrst. Sadjarji pa nimajo možnosti, da bi v množici domačih in tujih obrambnih sredstev izbrali za obrambo pravo, poceni in najuspešnejše sredstvo. Poleg sliv se polaga premalo pažnje na gojenje ostalega koščičnega in jedrastega sadja. Pogosto se sadje obira nezrelo in s tem se slabi njegova trgovska vrednost. Često pa se sadje obira, sortira in odpremlja na nestrokovnjaški način. Na glavnih odpremnih postajah se opaža pomanjkanje primernih skladišč in hladilnic, zaradi česar se mora sadje odpremljati v inozemstvo pod nepovoljnimi pogoji. V zvezi s temi dejstvi naš izvoz ne zavzema onega razmaha, ki bi ga moral zavzemati in trpe zaradi tega celokupni gospodarski interesi države.

Vozninske refakcije se izvajajo enostransko in do njih nimajo pravice vse natovorne postaje, zaradi česar se čutijo izvozniki nekaterih krajev prikrajšani. Plačevanje voznine v naprej, težko zadeva naše izvoznike. To breme občutijo predvsem domači izvozniki. Zaradi ustavitve izplačevanja in kreditiranja naših denarnih zavodov so zašli naši izvozniki v težak položaj in nimajo gotovine. Komisarji za pregled sadja, ki jih postavlja banovina, zaradi nepoznavanja ne vrše svojih nalog v redu. Zaradi tega se dogaja, da se izvaža sadje v slabi kvaliteti in odpremi, kar škoduje ugledu in interesu naše sadjarske produkcije. Zaradi preširokogrudnega liberalizma v izdajanju uverenj za izvoz sadja škodujejo našemu gospodarskemu ugledu nesolidni poedinci in fiktivne zadruge. Nekatere vrste ranega sadja se ne morejo v dovoljni meri izvažati zaradi pomanjkanja vagonov s specialno ureditvijo za prevoz svežega sadja in povrtnine.

Na osnovi teh konstatacij izraža kongres naslednje želje in zahteve.

1.) Ministrstvo poljedelstva se naproša: a) da se pouk o sadjarstvu na osnovnih in strokovnih šolah poglobi, in da se mladini vcepi v srce ljubezen do sadjarstva in se mladina opozori na vse škodljivce naših sadovnjakov; b) oblastem naj se dajo navodila, da posvete sadjarstvu ono pažnjo, ki mu po izredni važnosti za gospodarstvo tudi pripada; c) v najvažnejših sadjarskih centrih se naj nameste potujoči učitelji za sadjarstvo; d) organizirajo se naj tečaji za pravilno obiranje, sortiranje in odpremljanje sadja; e) v svrho tipiziranja sadjarstva moramo razdeliti vso proizvodnjo sadja na rajone in določiti najprimernejšo vrsto, ki se naj zasaja v rajonu. Neodgovarjajoče že zasajene vrste pa je treba uničiti; f) uvesti je treba obvezno pobijanje sadnih škodljivcev na osnovi predpisov zakona; g) ustanoviti je treba državni centralni zavod za raziskovanje insekticidov in fungicidov; h) v klimatsko primernih krajih je treba pospeševati nasaditev koščičastega in jedrastega sadja primernega za izvoz; i) izvede se naj čimvečja propaganda za porabo sadja in sadnih izdelkov. V to svrho se naj prirejajo tudi sadne razstave, najnaprednejši producenti se naj nagradijo; j) poleg sliv se naj odredi termin obiranja tudi za drugo sadje in to po prilikah poedinih krajev.

2.) Ministrstvo za trgovino in industrijo se naproša: a) pri državnih denarnih zavodih se naj olajša kreditiranje sadne izvozne trgovine, predvsem z lombardiranjem, ker je dosedanji postopek pri izdajanju izvoznih kreditov skrajno neugoden za izvoznike; b) onemogoči naj se poslovanje nesolidnim poedincem in fiktivnim zadrugam; c) v interesu razvoja sadnega izvoza naj se prepreči monopoliziranje sadne trgovine; d) pri sklepanju novih trgovinskih pogodb se naj izogiba sporazumu o izvozu naših produktov na podlagi kontingentov; e) za naš izvoz sadja naj se poiščejo nova tržišča in naj se pri tem ozira tudi na potrebe bližnjega Orienta in Indije; f) zadrugam proizvajalcem, ki sodelujejo z izvozniki se naj pomaga.

3.) Finančno ministrstvo se naproša: da da navodila Narodni banki za takojšnje izplačevanje na podlagi kliringa z Nemčijo potom obračunov po borznih poročilih.

4. Prometno ministrstvo se naproša: a) izdajanje tarifnih refakcij se naj razširi na vse postaje; b) dovoli naj se kreditiranje voznine do meje; c) na glavnih odpremnih postajah se naj otvorijo primerna skladišča in hladilnice za sadje; d) nabavijo naj se vagoni s špecijalno ureditvijo za odpremljanje svežega sadja.

Izvršitev te resolucije se poveri »Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.«

Hmeljski nasadi v Češkoslovaški in Nemčiji

Zveza žateških hmeljarjev poroča 13. t. m., da sta nadalje trajajoča suša in vročina povzročila nadaljnje poslabšanje hmeljskih nasadov. Rastlina je sicer prosta živalskih in rastlinskih škodljivcev, trpi pa tako zaradi pomanjkanja vlage, da je v širokih predelih žateškega okoliša letina že skoro izgubljena. Pridelek bo v vseh suhih legah malenkosten. V vlažnejših legah, zlasti pa tam, kjer so nasade umetno namakali, pa je stanje še vedno prilično dobro. V petek je padlo nekaj dežja, ki pa ni bil zadosten. Zaradi rezerviranosti hmeljarjev in ker so izgledi za novo letino dnevno slabši, je bila kupčija s hmeljem zadnji čas malenkostna. Cena se je nasproti prejšnjemu tednu dvignila za 50 Kč in se giblje sedaj med 1750 in 1850 Kč za 50 kg.

Poročilo zadruge hmeljskih trgovcev v Žatcu prav tako ugotavlja, da se je stanje nasadov zaradi trajajoče suše poslabšalo, zlasti v višinskih in stranskih legah, kjer so nasadi večinoma slabi in zelo slabi. Zaradi pomanjkanja vlage se opaža, da postajajo listi rumeni, in sicer od spodaj navzgor. Pri zgodaj obrezanih nasadih se vidi pojav, da so na listi rastlini cvetni nastavki, cveti, ki prehajajo v kobule in dozorele kobule. Kakšno posledico bo imel ta nenormalni razvoj rastline je težko presoditi. Razmoroma ugodno je stanje v nižini in tam kjer so nasade namakali. Povsod pa bi bil potreben dež. Če bo v prihodnjih 3 do 4 tednih nadalje suša, bo letina zelo slaba. Cena za lanski hmelj se giblje med 1750 in 1850 Kč, hmelj iz leta 1931. pa je bil te dni prodan po 450 Kč za 50 kg.

Po poročilu nemške hmeljarske zveze v Nürnbergu potrebujejo tudi nemški nasadi nujno dežja. Hmeljska rastlina ni v zadnjem času napredovala zaradi vročine in suše, ki vlada znova od začetka julija. Zaradi hladnih noči se je pojavila hmeljska uš, pa tudi rdeči pajek se je tu in tam pokazal. Promet na nürnberškem hmeljskem trgu je v zadnjem času miren pri čvrsti tendenci. Nakupi gredo skoro izključno na račun inozemstva. Pojavilo pa se je tudi zanimanje za hmelj starejših letnikov in je bil v zadnjem času prodan konserviran hmelj starejših letnikov po 40 do 60 mark za stari stot, nekonserviran hmelj iz leta 1930. in 1931. pa se v večjih in manjših partijah prodaja po 20 do 25 mark za 50 kilogramov.

Abiturientski tečaj Zbornice za TOI v Ljubljani

Kraljevska banska uprava je v smislu zakona o srednjih trgovinskih šolah odobrila otvoritev abiturijentskega tečaja Zbornice za TOI na državni trgovski akademiji v Ljubljani. Abiturientski tečaj bo nudil abiturientom srednjih in strokovnih šol ter visokošolcem potrebno trgovsko in splošno gospodarsko izobrazbo kot podlago za gospodarsko udejstvovanje in poslovanje. V abiturientski tečaj se bodo sprejemali absolventi (absolventke) srednjih šol z višjim tečajnim izpitom, absolventi (absolventke) strokovnih šol z diplomskim oziroma zaključnim izpitom in visokošolci. Predavanja bodo pričela vsako leto 1. oktobra in bodo trajala do 10. junija.

Blagovna tržišča

= **Blagovni promet na Gorenjskem kolodvoru ukinjen.** Agencija »Avala« objavlja razglas generalne direkcije v Beogradu, po katerem se 1. avgusta t. l. ukine postaja Ljubljana - gor. kolodvor za promet z blagom in živino. — Gornji ukrep generalne direkcije državnih železnic bo gotovo občutno prizadel severnozapadni del mesta Ljubljane, ki se poslužuje gorenjskega kolodvora, ker se s tem za trgovino in industrijo tega dela Ljubljane znatno podaljša pot do kolodvora za nakladanje in razkladanje blaga. Mnogi so svoje obrate v Šiški ustanovili baš zaradi tega, ker imajo v bližini kolodvor, sedaj pa izgube na mah to ugodnost. Kakor se zdi, je gornji ukrep železniške direkcije v Beogradu prenagljen, saj je gotovo tovorni promet na gorenjskem kolodvoru tako velik, da omogoča racionalno poslovanje. Prav pa bi tudi bilo, da bi se železniška uprava bolj ozirala na potrebe trgovcev, obrtnikov in industrijcev, saj morajo plačevati dovolj visoke voznine. Če se torej ukinjenje gorenjskega kolodvora za blagovni promet utemeljuje s štednjo, potem ta štednja ni baš na pravem mestu.

= **Uspešen razvoj sanacije Gradske štedionice v Zagrebu.** Kakor znano, je zagrebška mestna občina razpisala posojilo v obliki 5% blagajniških zapisov za skupno vsoto 50 milijonov dinarjev. To posojilo, ki se je lahko vpisalo tudi s hranilnimi vlogami pri Gradski štedionici, ima izključen namen olajšati stanje zavoda in zmanjšati dolg Zagrebške mestne občine pri Gradski štedionici za polni znesek emitiranega posojila. Emisija blagajniških zapisov je sedaj končana in je bilo vsega vpisanih 51 milijonov. Zagrebški zbor je kot poslednji vpisal 2 in pol milijona. Za blagajniške zapise vlada nadalje zanimanje in obstoja možnost, da bo razpisanih še nadaljnih 20 milijonov. Akcija zagrebške občine za sanacijo Gradske štedionice je že toliko uspela, da bo zavod kmalu prešel k normalnemu poslovanju. Štedionica ima sedaj že toliko gotovine, kolikor je ni imela v času največje konjunkture, in je uspeh sanacijske akcije že docela zajamčen.

= **Čvrste žitne cene v Ameriki.** Glede na ponovno poslabšanje izgledov za letošnji žitni pridelek v Zedinjenih državah so tečaji na chicaški borzi v zadnjih dneh naglo narasli. Pšenica za september je včeraj notirala že 98.75 (pred enim tednom 89.13), za december pa 100.375 (90.625). V enem tednu je torej cena pšenici narasla v Chicagu za 10 točk. Tudi v Winnipegu (Kanada) je bil včeraj za pšenico (avgust) zabeležen tečaj 84.25, nasproti 87 pred enim tednom.

= **Avstrijsko-italijanska preferenčna pogodba objavljena.** Na podlagi rimskih protokolov sklenjen preferenčni sporazum med Avstrijo in Italijo je sedaj objavljen in stopi 15. julija v veljavo. Istočasno stopita v veljavo tudi madžarsko-italijanski in avstrijsko-madžarski sporazum. Kakor znano, vsebujejo ti sporazumi poleg prikritih preferenčnih ugodnosti v obliki kreditnih in prometno-tarifnih ugodnosti tudi odkrite preference, ki se nanašajo na številne industrijske proizvode. Med predmeti, za katere uživa Avstrija pri izvozu v Italijo preferenco, so med drugim tudi brusilni kamni (preferenca 25 odst. veljavne carine), umetni brusilni kamni (20 odst.), lesna volna (50 odst.), hiše iz lesa (10 odst.), orodje in predmeti iz lesa (10 odst.), lesna moka (50 odst.), zemeljske barve (25 odst.), firneži (20 odst), strojena kožuhovina (20 odst.) itd. Ostale preference se nanašajo predvsem na stroje in predmete iz železa ter ostalih kovin. Pogodbi je dodan še poseben sporazum glede razširjenja avstrijske trgovine preko Trsta, ki določa, da je glede dajatev in olajšav avstrijsko blago izenačeno z italijanskim in da se pri tem ne bo delala nobena razlika med italijansko in avstrijsko pomorsko zastavo. Avstrija se bo tržaške luke posluževala kot opremne luke za avstrijsko trgovinsko mornarico. Avstrija dobi tudi potrebne luške naprave in skladišča v Trstu, kjer bo ustanovila carinsko ekspozituro.

= **Svetovna produkcija premoga in železa zopet na predvojni višini.** Po statistiki zavoda za proučevanje konjunkture v Berlinu je letos v marcu svetovna produkcija premoga in železa zopet dosegla predvojno višino. Najnižje stanje je svetovna produkcija premoga dosegla v 3. četrtletju 1932., ko je znašal indeks mesečne produkcije komaj 69%; lani je v drugi polovici leta znašal zopet 85%, letos v marcu pa se je povzpel na 98%, pri čemer pa seveda še zaostaja za letom 1929 in tudi za letom 1930 — Svetovna produkcija surovega jekla, ki je leta 1929. znašala 155% predvojne produkcije, je leta 1930. padla na 122%, leta 1931. na 89%, v tretjem četrtletju pa je dosegla najnižje stanje komaj 54%; od tedaj pa se stalno dviga ter je letos v marcu dosegla zopet 110% predvojne produkcije.

Borze

16. julija.

Na ljubljanski borzi se oficielni tečaji deviz danes niso bistveno spremenili. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi nekoliko nižje, in sicer 9.05 do 9.15 (v Zagrebu promet po 9.00, v Beogradu tečaj 8.95 do 9.05). Angleški funti so se v privatnem kliringu v Zagrebu danes trgovali po 247.35, dočim je bil v grških bonih promet po 35. Španske pezete notirajo v privatnem kliringu v Beogradu 6.25 do 6.35.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je vojna škoda danes trgovala po 315 (v Beogradu nekoliko po 318 in 315, za julij pa po 319). Promet je bil nadalje v 4% agrarnih obveznicah po 40, v 7% Blairovem posojilu po 56, v delnicah PAB po 219, 220 in 221 ter končno v delnicah Trboveljske po 90.

Devize.

Ljubljana: Amsterdam 2303.74—2315.10, Berlin 1301.25 — 1312.05, Bruselj 794.13—798.07, Curih 1108.35 — 1113.85, London 170.97 — 172.57, Newyork 3372.16—3400.42, Pariz 224.35—225.47, Praga 141.12—142.98, Trst 291.24 — 293.64 (premija 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.05—9.15.

Zagreb. Amsterdam 2303.74—2315.10, Berlin 1300.25—1312.05, Bruselj 794.13—798.07, London 170.97—172.57, Milan 291.24—293.64, Newyork kabel 3394.16—3422.42, Newyork ček 3372.16—3400.42, Pariz 224.35—225.47, Praga 141.12—141.98, Curih 1108.35—1113.85.

Curih. Pariz 20.23, London 15.44, Newyork 306.62, Bruselj 71.65, Milan 26.32, Madrid 41.95, Amsterdam 207.85, Berlin 117.60, Dunaj 57.60, Stockholm 79.70, Oslo 77.65, Kobenhavn 69, Praga 12.74, Varšava 58.0250.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.03, London 27.20, Milan 46.09, Newyork 537.83, Pariz 35.57, Praga 21.73, Curih 175.41, 100 S v zlatu 128.—.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 315—317, 7% invest. 71—72, 8% Blair 64—65, 7½ Blair 57—58, 7% Drž. hip. banka 68—69, 4% agrarne 38.50—39.50, 6% begluške 55—56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 314—317, za julij 315—317, za avg.-dec. 315—318, 7% invest. 71—72, 4% agrarne 39—40, 7% Blair 57—58.50, 6% begluške 55.50 den., delnice: PAB 220—221, Šečerana Osijek 140 bl., Trbovlje 85—90.

Beograd. Vojna škoda 318—320 (318, 315 zaklj.), za julij 319—320 (319), za dec. 320—322 (322, 318), 4% agrarne 38.50—39.25 (39.25), 6% begluške 55.80—56.25 (55.75, 55.70), 8% Blair — (68), 7% Blair 58—58.50 (58.50), 7% Drž. hip. banka 68 den., Nar. banka 4000—4030, PAB 219—221 (221, 216).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 9.80, Staatseisenbahngesell. 12.10, Trboveljska 9.80, Alpina-Mont. 9.15, Šečerana 14.25. V predborzi Ruše 7.

Gospodarske vesti

ŽITO.

+ **Chicago,** 16. julija. Začetni tečaji: **Pšenica:** za sept. 98.75, za dec. 100.375; **koruza:** za sept. 61, za dec. 62.50.

+ **Winnipeg,** 16. julija. Začetni tečaji: **Pšenica: za avg. 84.25, za okt. 85.50.**

Ki-Ki navdušuje kot lepo petje.

Kjerkoli si bodi, Ki-Ki povsodi!

PROIZVOD UNION, ZAGREB

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.). Tendenca za žito mirna. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): baška 79-80 kg po 162.50—165, baška, 80 kg po 165—167.50; **koruza** (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147.50—150; **moka:** baška »0g« po 255—260, banatska 260—265.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.). Tendenca nespremenjena. Promet slab.. Pšenica: baška, okol. Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, slavonska, stara, 78 kg 107.50 — 110, nova, 79 kg 102 — 105; baška okol. Sombor, stara, 78 kg 105 — 107.50, nova, 79 kg 100 — 102.50; baška potiska, stara, 77 kg 110 — 112.50, nova, 79 kg 110 — 112.50; ladja Tisa, stara, 77 kg 112.50 — 115, nova, 79 kg 112.50 — 115; baška, ladja Begej, stara, 77 kg 112.50 — 115, nova 79 kg 110 — 112.50; sremska, stara, 78 kg 107.50 — 110, nova, 79 kg 100 — 102.50; gornjebanatska, stara, 76 kg 102.50 — 105; nova, 79 kg 100 — 102.50; baška, banatska, ladja Dunav, nova, 79 kg 110 — 112.50. *Ječmen:* baški, sremski, novi, 65/66 kg 84 — 86. *Koruza:* baška 94 — 96; okol. Sombor 95 — 97; banatska 94 — 95; baška ladja Tisa, Dunav 102—104. *Moka* baška, banatska »Og« in »Ogg« 180—200 (sremska, slavonska 180—190); »2« 160—180 (160—170); »5« 140—160 (140—150); »6« 120—140 (120—130); »7« 105—110 (105—110); »8« 107.50—112.50 (107.50—112.50). *Otrobi:* baški, sremski 77.50—80; banatski 80—82.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (16. t. m.). Tendenca slaba, promet živahen. **Pšenica:** za okt. 16.22—16.23, za marc 17.21—17.23; **koruza:** za julij 10.45—10.50, za avg. 10.28—10.30.

VINO

Vinsko tržišče v dravski banovini in drugod (14. t. m.). Položaj prejšnjega tedna neizpremenjen. Kupuje se pretežno manjše partije cenejših vin, pri katerih se ne gleda toliko na kakovost. Večje povpraševanje je po rdečem vinu in po dolenjskem cvičku, ki pride posebno v tem času do svoje prave veljave. Kljub temu se cena ne dviga; giblje se med 4.50 in 5.50 Din, čeprav so se zaloge dolenjskega cvička že zelo skrčile. Prav dobra črnina se plačuje nekoliko dražje. Bela vina pa zaostajajo, osobito močnejša in dražja. Obilna letina se ne obeta v dravski banovini nikjer. Nasprotno so se nade še poslabšale zaradi toče, ki je v nekaterih krajih močno oklestila vinograde.

Dobro letino pričakujemo le v Banatu. Tu je pa lanskega in starejšega vina še precej, ker ni prave kupčije, zaradi česar cene tudi nazadujejo. Navadna vina z 9 % se trgujejo po 2,25 Din, z 10 do 11 % po 2.40 do 3 in boljša starejša z 12 do 13 % po 3 do 4 Din liter. Istotako popuščajo tudi cene dalmatinskim vinom. Nekaj trdnejše so vinske cene v savski banovini. Navadna bela vina z 8 do 9 % se plačujejo tu po 4 do 5 Din, kvalitetna pa po 6 do 7 Din. Visoka v cenah so še vedno sremska, mostarska in smederevska vina (6 do 8 Din). Tudi v bližnjih državah so razmere na vinskih tržiščih prilično enake kakor v Jugoslaviji. Avstrija na primer računa kvantitativno komaj na srednjo letino, kvalitativno pa na prav dobro. Trgovina je tudi tam šibka. Enako stanje je na Madžarskem in na Češkoslovaškem. V Rumuniji pričakujejo dobro letino.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

16. julija

Ljubljana 7, 760.8, 16.2, 91, 0, 10, 0.2 dež; Maribor 7, 759.7, 16.0, 80, NW1, 5, 2.0, dež; Zagreb 7, 760.2, 18.0, 80, 0, 1, 8.0, dež; Beograd 7, 759.5, 21.0, 80, SW1, 5, —, —; Sarajevo 7, 760.4, 18.0, 90, 0, 10, 1.0, dež; Skoplje 7, 758.5, 23.0, 50, E1, 3, —, —; Split 7, 758.4, 25.0, 70, NE2, —, —; Kumbor 7, 758.4, 25.0, 70, NE2, 0, —, —; Rab 7, 758.7, 22.0, 70, SE1, 4, —, —.

Temperatura: Ljubljana 25.4, 15.6; Maribor 24.4, 16.0, Zagreb 25.0, 16.0; Beograd 28.0, 17.0 Sarajevo 30.0, 14.0; Skoplje 38.0, 16.0; Split 31.0, 23.0; Kumbor —, 21.0; Rab —, 21.0.

16. julija

Ljubljana 7, 760.9, 15.0, 89, 0, 10, 6.1, dež; Ljubljana 13, 759.6, 25.0, 45, NE4, 6, —, —; Maribor 7, 759.5, 18.0, 70, NW2, 6, —, —; Zagreb 7, 759.6, 18.0, 80, WNW1, 8, 12.0 dež Beograd 7, 757.5, 18.0, 80, S1, 10, 1.0, dež; Sarajevo 7, 759.3, 16.0, 90, 0, 10, 4.0, dež; Skoplje 7, 756.9, 23.0, 70, S1, 6, —, —; Split 7, 756.5, 22.0, 70, 0, 6, 3.0; dež; Kumbor 7, 758.4, 24.0, 80, NE4, 4, —, —; Rab 7, 758.4, 17.0, 70, N4, 10, 7.0, dež.

Temperatura: Ljubljana 25.0, 13.6, Maribor 23.0, 16.0; Zagreb 27.0, 16.0; Beograd 28.0, 17.0; Sarajevo 27.0, 14.0, Skoplje 35.0 18.0; Split 32.0, 18.0; Kumbor —, 22.0; Rab —, 14.0.

Pregled vremena 16. t. m.: Depresijsko stanje prevladuje še vedno nad vzhodno in jugovzhodno Evropo. V severnozapadnih, srednjih in južnovzhodnih delih Evrope oblačno. Krajevno deževje v okolici Alp, drugod vedro. Temperatura je upadla v srednji in južni Evropi. — V Jugoslaviji prevladuje v vsej državi oblačnost. Krajevno deževje v severnozapadnih in vzhodnih delih države. Temperatura je padla v vzhodnem in južnem delu kraljevine, v ostalih krajih pa je porastla. **Maksimum Split 32, minimum Kalinovik 11 stopinj C.**

kulacij skonstruirano reč. Mimo vsakega nagona, te neizmerno dragocene duševne sile, ki šele iz besede ustvarja dejanje.

Umevno je, da se naša umetnost kot taka v tujini ne more uveljaviti tudi zato ne, ker v kolikor je podobna njihovi umetnosti, je le imitacija. Saj še nam samim malo rabi, ker ni prava hrana za naš želodec. Navsezadnje pa: čemu naj se skušamo tudi mi uveljaviti tam zunaj? Če je naša umetnost res umetnost, to se pravi, ako je nastala iz potrebe, tedaj je to produkcija za lastni konzum. Hlapčevsko se mi zdi vsiljevati se tujcu in moledovati za priznanje. Ali nas bo morda šele njihov milostni izrek posvetil v kulturen narod? Ako nam je tega res treba, tedaj s tem že sami dokumentiramo svojo inferiornost. Kar smo, smo sami iz sebe, brez tujega — in drago plačanega — blagoslova.

In za nauk nam bodi to le. V »ekstremistični« Rusiji so vse te »ekstremistične« slikarje in arhitekte pometali ven, v veliko razočaranje njih zapadnih simpatizerjev. In na osnovi močnega, monumentalnega realizma stopa tam umetnost zopet v življenje, kakor je to vedno bilo tedaj, ko je kulturo oživljala mladost.

Tudi tu, v Ljubljani, Ti veje mladost naproti. Nje arhitektonska preureditev ji je dala nepopisno lepoto. Arhitektura je pri nas edina umetnost, ki je res uspela in se je organično združila z domačo prirodo. Naš nebotičnik je morda edini, ki je dobil neoporečno estetsko rešitev.

Tako, da je vse lepo, če se le zopet ne odpro stare kloake... *Saša Šantel*

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Priv. doc. dr. Božo Škerlj, Človek. Izbrana poglavja iz prirodoslovja človeka. Kot 2. zvezek »Male knjižnice« je izšel spis našega priznanega antropologa, ki obravnava, kakor pravi v uvodu, človeka kot del narave«, ki zanj veljajo isti zakoni in ista pravila narave in življenja, kakor za druga živa bitja, zlasti za najvišje sesalce.« Nad 100 strani obsegajoča ilustrirana knjižica je razdeljena v devet poglavij. V prvem razpravlja avtor o razvoju, nalogah, stanju in organizaciji antropologije, v drugem pretresa problem nastanka človeka, v tretjem obdeluje vprašanje predčloveka, pračloveka in fosilnega človeka. Nadalje premotriva v petem poglavju podvrste in rase današnjega človeka, v šestem se bavi z danes tolikanj aktualnimi rasnimi problemi, potlej posveča nekoliko zanimivih strani spolnim razlikam in konstitucijskim tipom. V sedmem poglavju se zaustavlja pred problemi socialne in kriminalne antropologije, v osmem odgovarja na razna vprašanja (o sorodnosti človeka z opicami glede na tako zvano oborinsko reakcijo, o sorodnosti ras, o biološki vrednosti podvrst, o rasni fiziologiji in patologiji, o sportnih in telovadnih tipih). Deveto poglavje podaja pregled antropoloških metod in uvaja v merjenje, v izračunavanje in v statistične metode, ki veljajo v današnji antropologiji. Pregled slovstva, stvarno in osebno kazalo zaključujejo knjigo. Spis ni tolikanj poljuden, da bi bil štivo za vse in vsakogar. Naslanja se na znanje zrelejšega srednješolca in bo potemtakem dobro rabil mladini in našemu izobraženstvu, ki se hoče seznaniti s prezanimivimi problemi in pojavi, ki jih avtor obravnava vešče, jasno in na tej višini dovolj poljudno. Posebno mladini utegne ta knjiga izpopolniti šolsko znanje in ga razširiti tja, kamor konservativna šola ne sega. Prepuščajoč oceno strokovni kritiki, opozarjamo na novi spis našega znanstvenika in popularizatorja antropologije in evgenike. Knjiga stane samo 10 Din.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Prosim par čevljev za mojega malčka.«

»Katero številko pa nosi?«

»Ne vem, ker je doslej bos tekal okoli.«

★

V neki vseučiliški predavalnici je visela kljuka z napisom: »Samo za docente!« Neki šaljivec je pod tablico pripisal: »Tudi za obešanje klobukov in sukenj.«

Zdravilišče - pomočnik kirurga

Priporočljivo pred operacijo in po nji

V zdravilišča pošiljajo običajno samo paciente z notranjimi boleznimi, da pa imajo velik pomen tudi pred operacijami in po njih, dokazuje znameniti švicarski kirurg prof. Clairmont v neki strokovni reviji.

Clairmont pravi, da je imel večinoma slabe izkušnje, kadar je operiral paciente, ki so bili še neposredno pred tem v poklicnem življenju. Samo v nujnih primerih in pri osebah, ki so pred operacijo nemirne in prestrašene, je treba operirati takoj. Drugače pa so pacienti večinoma preutrujeni, skušajo opraviti pred operacijo še čim več dela in so malo odporni. Razburjenje pred operacijo to sicer večinoma zakrije, a po posežku se pacient včasi iz telesnih in duševnih razlogov zruši in ograža tako uspeh operacije, ki je sama na sebi potekla morda prav ugodno.

Zato je potrebno vriniti prej dve do tri tedne odmora, ki naj pacienta pomiri, ga okrepi, mu uredi delovanje srca in pljuč ter prebavo. Splošna masaža, pametno in redno življenje, sprostitev od vseh skrbi, razvedrilo, lepa narava, lahka zdravila, krajevna priprava operacijskega okoliša, skratka vse, kar lahko proži vzorno zdravilišče, je izredno važno. Po operaciji pa je bivanje v zdravilišču po možnosti še potrebnejše nego pred njo.

Rekonvalescenco razdelimo lahko v nekoliko stopenj. Prve dni označujejo večinoma težke motnje po bolečinah in posledicah operacije. Potem pride čas, ko se bolnik čedalje jasneje zaveda, da se mu stanje boljša. So še kakšne težave, a občutek, da je operacija premagana, prevladuje. Bolnik se naveliča bolnišnice, si zaželi svojih domačih štirih sten in to ga žene proč. Čim dospe domov, pa opazi, da mu manjkajo še moč, odpornost in veselje do življenja, za delo je nesposoben. Tu ima zdraviliški kraj važno vlogo, ki jo podpira večinoma še to, da je pacient potreben posebne diete, po posebnih operacijah (n. pr. za kirurgično tuberkulozo in bolezen Basedowa) še posebnih postopkov. Zdravilišče ima tedaj še vse obsežnejši pomen, nego mu ga običajno pritikamo.

Nemška propaganda v Ameriki

Ogromne vsote nemške vlade za pridobitev ameriške naklonjenosti

Preiskovalna komisija kongresa ameriških Zedinjenih držav je odkrila ogromno propagando berlinske vlade v Zedinjenih državah.

Znana tvrdka I. G. Farben je izplačala newyorškemu časopisnemu lastniku Leeju vsoto 25.000 dolarjev za nasvete, kako bi se dali izboljšati nemško-ameriški odnosi. Lee je zopet izročil svojemu sinu, ki je berlinski dopisnik njegovih listov, 33.000 dolarjev. Leejev sin se je ponovno razgovarjal s Hitlerjem, Göringom in Papenom.

Iz listin, ki so bile preiskovalni komisiji kongresa na razpolago, se je dalo ugotoviti, da se je Hitler najbolj zanimal za to, kako bi se dala pridobiti ameriška javnost za Nemčijo. Zelo ga je tudi interesiralo to, kako bi Amerika sprejela priključek Avstrije k Nemčiji.

Komisija je ugotovila, da je izdajala nemška vlada za pridobivanje simpatij ogromne vsote, s katerimi je hotela pridobiti posebno ameriško naklonjenost za svoje oboroževanje.

Elektrika proti stenicam

Neki inženjer v Varšavi, ki ni mogel spraviti stenic nikakor iz svojega stanovanja in je moral zaradi njih nadležnosti prebdeti mnogo noči, je rešil problem uničevanja stenic z električnimi sredstvi.

Zgradil je aparat, ki izžareva kratke valove. Z njim je obseval stene stanovanja in je dosegel po tej poti nepričakovano velik uspeh. V kratkem je elektrika pomorila vse stenice v stanovanju, kjer je poprej gomazelo mrčesa. Inženjer je zdaj prijavil svojo napravo za patent in je verjetno, da mu bo ta patent nesel mastne obresti.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Tragedija v steklenici

Ribiči neke skupine, ki lovi slanike, so vlovili v svoje mreže zapečateno steklenico s pergamentom. Odprli so jo ter izročili listino angleškim oblastvom. Te so jo prečitale in objavile, da hrani listina poročilo treh ponesrečencev, Grahama, Bluemansa in Wenkfielda. Vsi trije so edini preživeli katastrofo ladje, ki se je v septembru 1917 potopila na ameriški obali.

Trojica je zapustila ladjo tik preden so jo pogoltnili morski valovi, v steklenico pa je zaprla listino s prošnjo, naj takoj začno iskati njih čoln, ki blodi po morju brez nade, da bi se rešil. Ko so nesrečniki pisali prošnjo za pomoč, so imeli samo še za dva dneva živeža in pitne vode. Steklenica je torej 17 let blodila po svetovnih morjih. V tem času so nesrečniki seveda že davno utonili.

Na poletnem oddihu

Angleški ministrski predsednik Macdonald s svojo hčerjo Izabelo v Lossiemouthu

Tatarescu v Parizu

Romunski ministrski predsednik je prispel te dni v Pariz, kjer se razgovarja o finančnih vprašanjih

Nesreča angleškega veleletala

Na letališču v Aberdeenu se je ponesrečilo angleško potniško veleletalo. Letalo se je že dvignilo v zrak, takoj zatem pa je treščilo na zemljo, se prevrnilo in vnelo. Dejstvu, da so potniki trenutkoma poskakali iz kabin, gre hvala, da ni katastrofa terjala večjih žrtev. Ljudje so se oteli z manjšimi poškodbami. Najhujše je bila prizadeta dopisnica londonske »Morning Post«, ki se ji je vnela obleka, pa tudi lasje. Štiri ponesrečence so morali oddati v bolnišnico, ostali so v domači oskrbi.

Panamska cesta

Ameriški predsednik Roosevelt je izjavil pred svojim odhodom na Havajsko otočje, da bo ameriška vlada čim prej izdala ukaz za gradnjo panamske ceste, ki pojde od Colona v Panama. Sedaj se vrši promet v tem sektorju skozi prekop, z železnico in letali. Ceste, ki bi vezala oba imenovana kraja, še ni.

Predsednik častita študentki

Predsednik francoske republike Lebrun častita gdč. Ferrendovi, ki je prejela nagrado za delo iz matematične stroke

Kopje proti Einsteinu

Pariški učenjak Carvallo je po temeljitih eksperimentih omajal Einsteinovo relativnostno teorijo

Pariški »Matin« poroča o senzacijonalnih razkritjih rektorja pariške politehnike Carvalla, ki je objavil v znani »Revue scientifique« članek, v katerem pravi, da so temelji relativnostne teorije Alberta Einsteina popolnoma omajani. Nad dva tisoč poskusov v ameriških Zedinjenih državah in nešteti eksperimenti Carvalla ter drugih francoskih učenjakov izpričujejo, da ne drži več teorija Američana Michelsona o nespremenljivosti svetlobne brzine. Ta teorija pa je bila podlaga vse Einsteinove relativnostne teorije.

Pariška vest je zbudila po vsem svetu razumljivo senzacijo, saj ovrača teorijo, na kateri so zadnja leta bolj in bolj gradili skoro vsi sodobni fiziki. Kako močno se je Einsteinova teorija zasidrala pri strokovnjakih, priča med drugim tudi to, da se dviga v njihovih vrstah odpor. Toda tudi sklicevanje na izsledke, s katerimi je skušal Einsteinovo teorijo podpreti nemški fizik Joos l. 1926, ne bo rešilo relativnostne teorije usode, ki ji je namenjena.

V Ameriki je skušal ovreči Einsteinov nauk posebno fizik Miller. Židje so se mu zaradi tega prizadevanja posmehovali, toda sumek rektorja Carvalla v Parizu priča, da bo mož le imel prav. Carvallo uživa v strokovnih krogih velik ugled in vsi so prepričani, da bo dokončno ovrgel Einsteinovo teorijo.

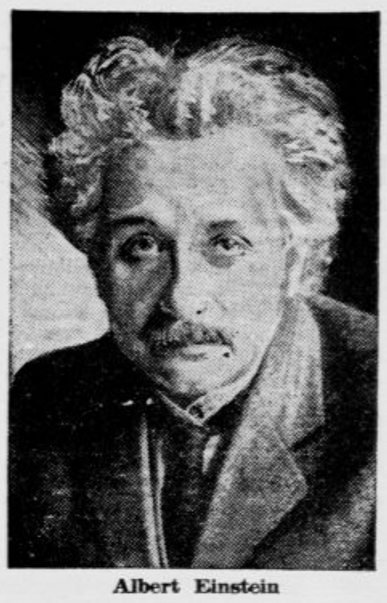

Albert Einstein

Ukradena plesalka

Mlada grška plesalka „žrtev“ konkurence

Vse Atene govore o aferi mlade plesalke v gledališču »Peroquet«, ki je imela nastopiti v naslovni vlogi velike revije in je bila ugrabljena tik pred premiero.

Plesalka Dracopulos se je bila pravkar vrnila z velike turneje po inozemstvu in je prinesla domov polno novih plesnih kreacij. Ker je bila plesalka v Atenah splošno znana in priljubljena, jo je ravnatelj zavoda angažiral pod zelo ugodnimi pogoji. Premiera je bila že najavljena in tudi razprodana do zadnjega prostorčka.

Zdi se, da je ravno to podžgalo konkurenco, ki je hotela iz tega skovati svoj kapital. Najeli so nekaj pustolovcev in ti so proti plačilu storili to, kar je bilo všeč konkurenčnemu podjetju: ugrabili in odvedli so plesalko.

Opravili so naročeno delo z veliko srečo in spretnostjo, kajti plesalka je izginila iz mesta dobro uro pred začetkom napovedane predstave.

Ravnatelj gledališča se je bil z njo dogovoril, da ji pošlje avtotaksi pred hišo. To so morali ugrabitelji vedeti, kajti ob dogovorjeni uri se je ustavil pred plesalkinim stanovanjem taksi, iz katerega so stopili kavalirji, pozvonili pri vratih in prosili Dracopulosovo, naj izvoli sesti v vozilo. Toda namestu proti gledališču je avto zavil drugam. Vožnja je šla vzdolž ob morju, vedno dalje in dalje. Ko se je plesalki zdelo sumljivo in je hotela vpiti na pomaganje, sta njena kavalirja spremljevalca potegnila iz žepa vsak svojo nabito pištolo ter sta jo ji pomolila pod nos. Če zine eno samo besedo, sta dejala, bo poplačana s svinčenko v glavo...

Dracopulosova je morala ostati v avtomobilu tako dolgo, da je bila predstava zaradi njene odsotnosti odpovedana. Potem je taksi zavil zopet proti Atenam, kamor je prispel v pozni nočni uri. Tam so plesalki dovolili, da je šla peš domov. Gledališki ravnatelj je seveda bil v velikih škripcih. Imel je veliko truda, preden je publiki dopovedal, da se mora predstava preložiti zaradi nenadnega nestanka Dracopulosove. Toda po njenem povratku so vsi atenski listi razglasili veselo novico s takšnim tamtanom, da je bilo gledališče pri odgodeni premieri še bolj nabito in so bile tudi vse ponovitve razprodane.

Mendel Beilis

V stiski in bedi je umrl Žid, čigar proces zaradi izmišljenega ritualnega umora je vznemiril pred vojno svetovno javnost

V New Yorku je umrl ruski žid Mendel Beilis, ki se je moral nekaj let pred izbruhom svetovne vojne pred kijevsko poroto zagovarjati zaradi ritualnega umora.

Do procesa je prišlo zaradi umora dečka Andreja Jiščinskega. Pospeševala ga je ruska »Črna stotina«, posebno še arhimandrit Ambrož.

Obravnava se je začela na podlagi obdukcije umorjenega Jiščinskega. Na dečkovi obleki so namreč našli številne sledove krvi. Tudi truplo je imelo več ran. Toda že naknadna preiskava je pokazala, da so bili prvotni rezultati nekoliko pretirani. Kmalu nato so se javile priče, ki so baje videle, da je odvedel dečka mož s črno brado. Ta mož je bil Mendel Beilis.

Čim je prišel Beilis policiji v roke, se je začel boj, ki je po svoji vnanji sliki spominjal na znano Dreyfussovo afero v Franciji. Proti obtožbi se je dvignil mogočen zbor ruskih učenjakov in intelektualcev. Tudi v zapadnoevropskih mestih se je začela kampanja proti justičnim metodam. Židje so seveda napeli vse strune za svojega človeka. Vrgli so v svet vest, da hoče ruska vlada s tem procesom odvrniti svetovno pozornost od notranjih težav v državi.

Kljub temu je bila preiskava zelo dolgotrajna. 5. septembra 1911 se je končno le začela razprava pred kijevskim sodiščem. Tej razpravi so prisostvovali tudi mnogi teologi, med drugimi n. pr. Trojickij, Kokovcev in Tihomanov. Beilis je od vsega začetka zatrjeval, da je nedolžen. Ruski teologi so ga vlekli iz krivde in porotniki so imeli na koncu odgovoriti samo na dve vprašanji. Odločili so v prid obtoženca in Beilis je bil oproščen.

Mendel Beilis se je kmalu po svoji oprostitvi izselil iz Rusije. V začetku se je naselil v Palestini. Tam je ostal do konca vojne, potem pa se je preselil v Ameriko, misleč, da bo našel tam drugo domovino. Toda njegovi židovski rojaki so ga pustili na cedilu in zdaj je umrl v največji revščini in bedi.

Mladostna ljubezen Zaro age

Iz Bukarešte poročajo, da je pri novici o smrti Zaroage zadela srčna kap 120letno Amzo Amet Mustafovo, kateri je napravil Zaroaga pred 100 leti ljubavno ponudbo.

Zaroaga in Amza Amet Mustafova sta se imela že vzeti, ko je stopila med njiju njena mati in jo je prodala nekemu imovitemu turškemu trgovcu v harem. Trgovec se je pozneje preselil v Bukarešto. Pred 80 leti je Amza Amet Mustafova obvdovela.

Ko se je Zaroaga pred leti mudil v Ameriki, je z njim obnovila korespondenco in mu je predlagala, naj jo vzame za ženo zaradi starostne reklame. Zaroaga pa je odklonil njeno ponudbo, ker je bil prepričan, da je že prestara.

ANEKDOTA

Pisatelj Roda Roda je po daljšem presledku srečal gospo Ado, ki je nosila prej črne lase in se je čez noč prelevila v plavolasko. Gospa Ada je nekaj časa motrila pisatelja, nato se mu je približala z vprašanjem: »Zdi se, da me več ne poznate?« — »Pač, pač,« je odvrnil Roda Roda, »samo to je, da vas imam v nekoliko temnejšem spominu.«

VSAK DAN ENA

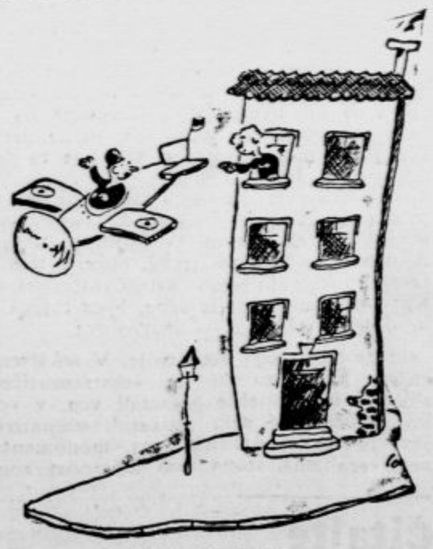

Izlet z letalom

Ona: »Pazi, da ne prideš prepozno h kosilu!«

On: »Ne, pokusil bom v Celovcu samo šilce zelenega!«

Skrivnost dolgoživosti

Ženske imajo kljub svojim zahtevam po enakopravnosti daljše življenje od moških!

Predsodki se pasejo v krogu velikega občinstva poleg pravilnih naziranj kakor živali v raju. Še danes je mnogo ljudi, ki prisegajo, da so živeli ljudje v starih časih mnogo delj kakor danes, ko brzi čas kakor blisk. Pravijo, da je bilo zaradi tega tako, ker so prednamci imeli bolj zdravo življenje ter niso zavoljo tega umirali za starostno oslabelostjo.

Statistike, ki jih danes imajo skoro vse civilizirane države na svetu, pa govorijo drugače. Danes ne uničujejo ljudi ne velemestni zrak ne borba za eksistenco, ne stroji, ne delo na tekočem traku. Danes živi n. pr. švicarski deček približno 18 let delj kakor so živeli ljudje njegove starosti pred pol stoletjem. Njegova srednja življenjska doba je narasla za celih 43 odstotkov. To je skoro za pol življenja! To ugotovitev navaja medicina na podlagi splošnega opazovanja v življenju vsega prebivalstva, največ seveda švicarskega, kajti statistični podatki niso nikjer tako točni kakor v tej deželi.

Kako daleč bo še nazadovala umrljivost in kako si je mogoče razložiti ta pojav? Ali ni smrt naraven zaključek, ki se mu ne dajo premakniti meje?

Če začnemo pri dojenčku, moramo reči, da se je umrljivost otrok v prvem letu silno skrčila. Včasi je bilo naravno, da je komaj polovica otrok ostala pri življenju, od 100 novorojenčkov so jih v prvem letu starosti pokopali polovico. Razni higienski ukrepi, opreznejše ravnanje z naraščajem pa kaže, da se da otroška umrljivost zelo omejiti. Lahko se tudi reče, da se je utrdila odpornost otroškega organizma vobče. Že zatiranje infekcijskih bolezni in pravilnejša prehrana sta zelo omejili število umrljivosti kmalu po rojstvu.

A ne samo pri novorojencih, tudi pri drugih se je povprečna življenjska doba podaljšala. Pri danes 20 letnem moškem se je srednja starost v zadnjih 50 letih zvišala od 38.7 na 45.1 let, pri današnjem štiridesetletniku od 24.8 na 28.3, pri 60 letniku od 12.2 na 13.7, pri osemdesetletniku od 4.1 na 4.5, dočim se stvar pri devetdesetletnikih približno izenači.

Srednja števila let kažejo še neko posebnost. Čim starejši je kdo, tem manjše mora biti njegovo pričakovanje, da bo dalj živel, tem večja pa povprečna starost. Štiridesetletnik lahko danes upravičeno pričakuje, da bo učakal 68 let, šestdesetletnik pa 74 let. Stari pa imajo zopet tendenco, da postanejo še starejši, kajti nevarnosti, ki jim je izpostavljena mladost, je že srečno za njimi.

Zanimivo je tudi dejstvo, kako se zvišuje dolgoživost pri ženskah. V Švici lahko računa vsako dekle s tem, da bo živelo 3.3 let dalj kakor moški iste starosti. Pri 50 letniku nastane n. pr. razlika za 2.1 leta. V najvišjih letih pa je trikrat toliko žensk kakor moških. V nekaterih deželah (Nemčija, Skandinavija) sicer to ne drži popolnoma točno, toda v Švici se stvar potrjuje. Razlika med povprečnim življenjem moških in žensk se je v zadnjih 50 letih zvišala za povprečno leto dni.

Vprašanje, kako da se človeško življenje daljša, pa seveda še dolgo ne bo pojasnjeno. Ni dvoma, da igrajo pri tem veliko vlogo tudi zdravniki. Tudi higieniki in socialni politiki imajo pri tem svoj delež. Kanalizacija mest, ki je danes po večini že izvedena, ščiti ljudi pred tifusom, posebni zakoni o delu v tvornicah zmanjšujejo število nesreč, tuberkuloza nazaduje itd. Toda medtem ko izginjajo oziroma se krčijo nekatere stare bolezni, nastopajo in se širijo zopet nove (n. pr. rak).

Teorija, da je dolgoživost podedljiva, je danes že v marsičem ovržena, čeprav se ne more trditi, da je brez podlage. Če sta n. pr. oče in mati učakala visoko starost, je verjetno, da tudi otroci ne bodo umrli zgodaj. Toda vselej to ne drži. Nobena podedljiva lastnost se ne da poljubno stopnjevati. Celo pri najprevidnejši izberi so dedno-biološke meje zelo tesne.

Poleg dednosti je zelo važen tudi milje, zlasti poklic, ki močno vpliva na dolgost življenja. So pa še neke zanimive stvari, ki jih umeio samo nekateri. V svojem romanu o Verdiju popisuje nemški pisatelj Werfel prastarega markija Grittija, ki si želi vročih otroških ročic, da si ob njih ogreje svojo staro zmrzujočo kri.

Nikoli ni manjkalo poskusov, ki so šli za tem, da odkrijejo življenjski eleksir. Pravega za splošnost pa le niso še našli. Iskati ga mora le vsak zase, če se hoče z njim okoristiti. In sicer brez Voronova, kajti njegov posežek pomeni le malenkostno pridobitev v primeri s tem, česar si vsakdo resnično želi.

Šmarski srez bo elektrificiran

Borba za najcenejši izvor energije — Živa žica se potegne iz velenjske elektrarne do Straže pri Rogatcu Živahno delovanje elektrifikacijskega odbora

Med širšimi nalogami bližnje bodočnosti, ki jih je proučeval banski svet na letošnjem proračunskem zasedanju, je tudi nujna potreba gradnje daljnovoda mimo Šmarja pri Jelšah, Rogaške Slatine do Rogatca. Da je izpeljava elektrifikacije šmarskega sreza velikega pomena, nam kaže bežen pogled na splošne gospodarske razmere. Ni zgolj slučaj, da je industrija slabo razvita; primanjkuje nam v splošnem gonilne sile vseh oblik — vodne, toplinske ali električne, kar je važen pogoj za uspešen razvoj še tako malega obrata. Je sicer v srezu nekaj elektrarn v glavnem na parni pogon, ki pa so tako nizke kapacitete, da so le lokalnega pomena in ne morejo priti v poštev pri izgradnji širokega elektrifikacijskega omrežja. Že pred nekaj leti so merodajni faktorji pokrenili uresničenje tega načrta. Ker prejemata zdravilišče Rogaška Slatina in Rogatec električno strujo iz parne elektrarne v steklarni na Straži pri Rogatcu, so je delovalo za elektrifikacijo severozapadnega dela sreza, to je trga Šmarje pri Jelšah in nekaterih večjih krajev s priključkom na falski daljnovod v Št Juriju sporedno s snovanjem zadružne elektrarne. Započeta dobro zasnovana akcija žal ni prinesla željenih rezultatov, katerih globlje vzroke je iskati pred vsem v visoki oddajni ceni električne struje in visokih investicijah.

Dejstvo je, da se široka elektrifikacija šmarskega sreza ne more izvesti samostojno, temveč samo v zvezi z glavnimi električnimi daljnovodi, ki izključujejo vsako stremljenje trgovskih načel po aktivni bilanci in nezdravih dividendah. Po bližnji presoji opisanega položaja in upoštevajoč začasno pasivnost elektrifikacije same, smo si na jasnem, da so tudi za nas edino izhodišče elektrifikacije Kranjske deželne elektrarne.

Na podlagi zbranega informativnega gradiva in drugih priprav se je vršil 27. p. m. v Šmarju na pobudo sreskega načelnika dr. Maraža zelo pomemben in mnogoštevilno obiskan gospodarski sestanek vseh predsednikov občin in drugih javnih delavcev. Banovinski inženjer Rueh je na poljuden način tolmačil elektrifikacijski program, izdelan na podlagi konzumnih podatkov za kraje, ki se nameravajo oskrbeti z električno strujo. Stroškovnik gradnje daljnovoda, transformatorjev in lokalnega omrežja je zbudil živo zanimanje in živahno debato, v katero so posegali zbrani zastopniki s stvarnimi vprašanji, načenjajoč luskino in jedro problema z vseh strani, ki bo povzročil še mnogo razglabljanja in finančnega proučevanja pri razpravah občinskih proračunov.

Stroški za postavitev daljnovoda od Grobelnega do Rogatca so proračunani na 1,527.000 Din, in na lokalna omrežja Din 1,200.000 vključno 9 transformatorskih postaj, ki bodo napajale s tokovino 15.000 žarnic in pogon 120 kmetijskih in drugih strojev. Načrt predvideva pritegnitev najoddaljenejših krajev na daljnovod, in kar je slučajno silno važno za naše razmere z ozirom na široko naseljenost in raztresenost prebivalstva, potegnejo KDE električni vod tako daleč, četudi bi oskrboval samo dva konzumenta. Oddajna cena za razsvetljivo se računa na 3.25 iDn od KW ure odnosno motorja do 200 KW ur 1.75 Din, nad 200 KW ur pa 1 Din. Razlika v oddajni ceni tokovine je precej velika v primeru s savsko banovino, ki elektrificira severni del svojega področja. Iz poročila zagrebških »Novosti« z dne 4. II. t. l. posnemamo, da je struja taksirana na 5 Din od KW ure. Izven vsakega dvoma so torej pogoji oddajne cene KDE daleko sprejemljivejši in ugodnejši ter bi bilo vsako nadaljno ventiliranje tega vprašanja odveč.

Najtežje in vendar ne nepremostljive ovire obstojajo ravno v finansiranju elektrifikacijskega projekta.

KDE iz svojih dohodkov same ne morejo graditi brez prispevka prizadetih krajev vseh daljnovodov, transformatorskih postaj in lokalnih omrežij, marveč morajo kraji prispevati **enkratni prispevek**, ki bi se odmeril po višini konzuma v najslabšem primeru na 40% v najboljšem od 250 do 300% doklade direktnega davka iz l. 1930. S plačilom enkratnega prispevka izpolnijo kraji do KDE vse svoje obveznosti in elektrarne so dolžne zgraditi, kadar je prispevek plačan, vse daljnovode, transformatorske postaje in omrežja; izvzemši hišnih priključkov, katere mora vsaka stranka plačati posebej. Enkratnega prispevka v sedanjih razmerah ne zmorejo podeželske občine plačati takoj, marveč morajo v ta namen najeti dolgoročno posojilo. Za amortizacijo posojil morajo dobiti kraji sredstva na več načinov: 1. Občina lahko sklene prispevati primerno svoto iz občinskih sredstev za izvedbo elektrifikacije v svoji občini; 2. s pobiranjem od vsake priključene hiše, priključno takso; 3. z uvedbo primerne občinske trošarine na montirane žarnice.

Mogoč je tudi drugi način elektrifikacije in sicer tako, da si večji kraji v svoji lastni režiji zgradijo transformatorsko postajo in lokalno omrežje ter bi v svoji režiji prejemali iz banovinskih daljnovodov potrebno električno strujo, morali bi pa sami kriti stroške za tok in izgube na toku v transformatorjih in v omrežju. Tak način elektrifikacije je mogoč le v večjih strnjenih krajih z velikim konzumom.

Širša anketa je simpatično sprejela strokovni referat banovinskega inženjerja Rueha. Iz posameznih govorov predsednikov interesiranih občin je zvenela nujnost in neodložljiva potreba realizacije elektrifikacijskega programa, vendar s poudarkom, da bi navedeni stroški v sedanjem času preglobоko zarezali svojo ostrino v gospodarsko življenje posameznika in celote, ako ne pristopi kr. banska uprava k elektrifikaciji šmarskega — pasivnega sreza z izdatno podporo iz banovinskih sredstev.

L. K.

Slovo naših pravnikov od Sofije

Pozdrav carja Borisa — Bolgarski pravniki pridejo na kongres jugosl. pravnikov septembra v Zagrebu

Dragoman, 12. julija.

Jugoslovenski pravniki smo na povratku proti domu z obiskov pri naših bolgarskih prijateljih. Naša skupina, v kateri smo Slovenci, je trenutno na poslednji bolgarski železniški postaji Dragoman, kjer stojimo celo uro in utegnem tako v četrtem pismu »Jutru« na kratko označiti našo pot zadnjih dveh dni.

Iz Rilskega samostana smo se predvčerajšnjim zvečer vrnili zdravi in polni najlepših vtisov z bolgarske dežele v Sofijo. Manj pomembni defekti na avtomobilih nam niso mogli jemati dobre volje, saj sta bila za nami stalno dva vojaška tovorna avtomobila z mehaničarji in potrebnim orodjem, tako da je bila vsaka nevšečnost takoj odpravljena. V tej naši celodnevni vožnji nas je bolj oviral bogat obed, ki nam ga je dal upravni svet delniške družbe »Granitoid« v Žabokreku pod Rilsko planino. Toliko jedač in pijač so nam nosili — brez šale — da smo se morali domala siloma posloviti v skrbi, da pridemo pravočasno v Sofijo; sicer bi nam bili v svoji širokogrudni gostoljubnosti še vse mogoče dobrote predložili. Izrečenih je bilo spet več govorov z obeh strani.

Zvečer smo bili brez oficijelnega spореda. Ogledali smo si v manjših družbah prestolniške zanimivosti, saj smo imeli brezplačne tramvajske listke.

Včerajšnji dan je bil namenjen skupnemu ogledu Sofije. Posetili smo novo narodno gledališče, ki je bilo zgrajeno 1931; stari teater je pogorel 1923. — Najveličastnejša stavba pa je hram sv. Aleksandra Nevskega, ki je nedvomno najlepša cerkev na Balkanu. Postavili so jo v spomin na osvobodilno rusko-turško vojno. — Tik nje stoji cerkvica »Sveta Sofija« iz 6. stoletja, ki je bila v turških časih spremenjena v mošejo. — Katedrala Sv. Nedelja je bila na novo zgrajena in posvečena l. 1932, ker je bila l. 1925 porušena po atentatu, ki je zahteval 125 smrtnih žrtev in nad 500 hudih poškodb odličnih bolgarskih oseb, ki so bile zbrane v cerkvi. Ubitih je bilo s tem zločinom 12 generalov, 14 polkovnikov, 9 ostalih oficirjev, 3 podoficirji, 3 narodni poslanci, 2 novinarja, 9 višjih funkcionarjev raznih ministrstev, 4 odvetniki, 39 moških raznih drugih poklicev, 23 žensk in 6 otrok... — Oba muzeja, etnografski in narodni, imata toliko tako lepih zbirk, da smo utegnili žal le na hitro mimo njih. — Zoo, botanični vrt in naravoslovni muzej so last kralja Borisa. — Sofija ima dve univerzi z 10 fakultetami. Krasne so nove palače rektorata in univ. knjižnice. — Narodno sobranje — parlament je za enkrat prazen, kakor je bila prazna naša narodna skupščina po 6. januarju 1929. Njegov pročelni veliki napis »Sajedinjenjeto pravi silata« je bil geslo mnogih navdušenih govorov naših in bolgarskih juristov.

Veliki tovariški obed so nam priredili včeraj opoldne v salonu hotela Bolgarija sofijski sodniki in advokati. V iskrenih besedah so spregovorili predsednik zveze bolgarskih sodnikov g. Nikola Georgijev, ki nam je sporočil pozdrave Nj. V. carja Borisa, dalje predsednik zveze naših odvetniških zbornic g. Štefan Adamović, naš kasacijski sodnik g. Atanas Prodanović, podpreds. zveze bolgarskih advokatov g. Peter Bojadžijev in odvetnik dr. Ivo Politeo iz Zagreba.

Sinoči je odpotovala prva naša skupina proti Beogradu, druga se je odpeljala še v Plovdiv in Varno. Tako ti dve kakor nas, ki smo se poslovili od Sofije davi ob 8, je prišlo pozdravit na kolodvor mnogo naših novih bolgarskih znancev in znank. Vse je bilo v cvetju. Z nami vred so peli domačini »Hej Slovani«, ko je odhajal vlak. »Na svidenje na pravniškem kongresu septembra v Zagrebu!« je bila naša skupna poslovilna beseda poleg one v skorajšnje vsestransko vzajemno udejstvovanje Bolgarije in Jugoslavije.

Iz akvaristove torbe

Iz tehničnih razlogov je pričujoči članek izostal v ponedeljskem »Jutru«. Da ljubitelji prirode ne bodo prikrajšani, ga priobčujemo danes.

Veselo žuborečі skakljajo gorski potočki nizdol v doline, kjer je mati zemlja obdarila naš rod z obilnim, za življenje nam potrebnimi darovi. Brhki, jedrnati nevesti je podobna, ki prinaša ženinu obilno doto. V dolinah pa streme potočki in jarki obsenčeni od temno zelenih, košatih jelš skoroda neslišno h kraljici Barja, k sveži, zeleni Ljubljanici. Kako prijetno je gaziti v času poletnih vročin v senci obalnih dreves, akvarirajoč in opazujoč!

Tam v goščavi rmanca preži majhna ščuka na mirno plavajoče ribice, malo višje se vije po vodi tik obale temna belouška s povzdignjeno glavo, da ne bi spregledala žabice, ki utegne sedeti na pesku, v kotlicah jate vsakovrstnih ribic, ki se srebrno leskečejo v soncu, na dnu pa brkate talne ribice, ki vzemajo neprestano mivko v gobček, ne bi li našle v njej kaj prebavljivega. Tudi letošnji zarod opazimo ali ob obali tik gladine. Žal ga je letos zelo malo. Pomladne poplave, pomladno čiščenje in druga regulacijska dela so temu kriva. Koliko iker, koliko zaroda pogine tu Jate letošnjega zaroda so zatorej majhne, razredčene. A tudi številne jate odraslih vitkih zelenik, ki smo jih navadno opazovali pod mostom na Prulah so izginile. Želeti je, da se regulacija Ljubljanice v območju mesta samega čim prej izvrši, kar bi brez dvoma zmanjšalo tudi stroške okoli često brezuspešnega zajezovanja Ljubljanice. Tudi Barjanom bi odleglo, ko bi Ljubljanica tekla brez ovir skozi mesto in požirala množine vodá, ki pritekajo s hribov. Slednjič bi se mogle naseliti zopet ribice v sredini Ljubljane v veselje in zabavo ribolovcev in radovednežev. Pri izlivih kanalov bi jih mrgolelo kakor nekdaj v starih časih, nastopilo bi po dolgih desetletjih normalno stanje.

*

Zadnjič sem akvariral v Gradaščici nad Dobrovo in ugotovil tudi v njej balkanske polžače. Nekatere so rumenkaste, druge pa bolj temne. Razlikujejo se pa od navadnih po tem, da nimajo črne kratke črte na gornjem delu korena repne plavuti, dočim imajo navadne in balkanske polžače večje število temnorjavih marog vzdolž bokov, mi je poslal zadnjič iz Beograda g. Jošt temne polžače, ki imajo samo 5 marog ob straneh. Ker se omenjene maroge ujemajo s presledki med hrbtnimi počeznimi progami, nas spominjajo na šahovsko desko. Ker so polžače lepe, zanimive in manj znane ribice, ne bi smele manjkati v naših akvarijih. Ko bi se kdo zanimal za gori omenjene vrste, si jih lahko ogleda pri meni (Sv. Jakoba trg 8.-I.) Zanimivo je, da da je po Brehmu dolžina polžač največ 10 cm, v Malem Grabnu in na drugih mestih sem pa vlovil polžače z 12 do 15 cm.

*

Sedaj še nekaj o zobokrapovcih. Često se pripeti, da kaka samica zaradi pretople vode pred časom rodi. Taki mladiči imajo na trebuhu še majhen, rumenkast mešiček, kakor ga imajo n. pr. mladiči postrvi. V akvariju je tak porod zelo neprijeten, kajti mladiči ne morejo plavati, z dna jih pa požero samica ali pa druge ribe. Mladiči, ki jih ne pojedo ribice, postanejo navadno žrtve parazitov. Zadnjič baš mi je neka samica, ki sem jo pa že prej ločil od drugih rib v pretopli vodi (pozabil sem akvarij na oknu) rodila take mladiče. Mislil sem, da ne bodo živeli, kajti sodeč po trebušnem mešičku, so prišle najmanj 4 dni prezgodaj na svet. Kljub temu sem jih negoval, skrbel za enakomerno toploto, jih hranil s piscidinom in najmanjšimi samooki. Prestali so en dan, dva dni, večina jih je splavala po preteku 3 do 4 dni, pet jih je pa še vedno na dnu, ki je seve vedno čisto, brez mivke, da se ne bi poprijeli paraziti kože mladičev. Ko bi torej kdo dobil še ne razvite mladiče zobokrapovcev, naj jih kljub temu skrbno neguje, rešil bo najmanj tri četrtine gotovega pogina. Omenjeni zobokrapovci so seve mrzlovodnice iz Neretve.

*

Poletno solnce ogreva akvarije v jačji meri, a temperatura v majhnih akvarijih iznaša često 25 stopinj C. V taki vodi je prav malo kisika. Majhen akvarij naj ne bo izpostavljen soncu nad pol ure, najbolje je, da ga postavimo na osojna mesta. Tudi z izmenjavo dveh četrtin stare vode s svežo si lahko pomagamo. Isti učinek imajo večji kosi ledú. Često si pomagam z dvokisom. V večji bokal izvlečem vodo iz akvarija, vlijem vanj žličico dvokisa, pomešam in vlijem zopet v akvarij. To ponavljam štiri do petkrat, nakar je v 40 literskem akvariju dovolj kisika. Tako pri meni, ki gojim v študijske svrhe večje število živalic v razmeroma majhni posodi. Sicer pa velja pravilo, da je vsaki 4 do 6 cm dolgi ribi na razpolago najmanj 3 litre vode, kajti v treh litrih vode je pri toploti 20 stopinj samo 18ccm kisika, torej silno malo, a to samo tedaj, ko redno delujejo rastline.

O. S.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Izredni občni zbor SPD Kranj** se bo vršil 31. t. m. ob pol 9. zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma z dnevnim redom: Vprašanje Šmarjetne gore. Z ozirom na važnost udeležba obvezna.

Iz Trbovelj

t— **Lepa cerkvena slavnost.** Po 29. letih smo imeli v Trbovljah novo mašo, ki jo je bral novomašnik g. Ramšak iz Hrastnika. Na trgu pred Mollovo trgovino je bil postavljen oltar in so se vršili vsi obredi na prostem. Službi božji so prisostvovale ogromne množice ljudi iz Trbovelj in Hrastnika. Novomašnika so spremljale iz Hrastnika številne množice ljudi s hrastniško godbo, Trboveljčani pa so ga sprejeli v Urhovčevi loki. Slavnostni govor je imel bivši trboveljski župnik kanonik g. Časl. Pri službi božji je pelo nad 100 pevcev. Lepo ubrano petje je močno povzdignilo slovesnost, enako streljanje s topiči. Oficielnih svatov je bilo okrog 150. Novomašnik g. Ramšak je sin rudarja iz Hrastnika. Bil je vedno med najboljšimi učenci. Kakor čujemo, bo svoje študije nadaljeval v Rimu. Zadnji novomašnik v Trbovljah je bil g. Lubri — Slavec, sin rudniškega nameščenca, ki živi sedaj kot upokojen župnik pri svojem očetu v Braslovčah.

t— **Pred občinskimi volitvami.** »Slovenec« piše v nedeljski številki, da se prihajajo zahvaljevat v njegovo podružnico rudarji, ker je tako simpatično pisal o zadnji stavki. Med zahvaljujočimi je baje tuni akcijski odbor. Informirali smo se, v koliko je točna notica glede akcijskega odbora, pa smo dobili od člana tega odbora izjavo, da njemu o tem ni ničesar znano. Očividno so se zahvaljevali le tisti člani akcijskega odbora, ki tvorijo tudi nekak volilni odbor za klerikalno-socialistično listo za občinske volitve. Tudi »Jutru« so se zahvaljevali delavci za veliko moralno podporo, ki jim jo je nudilo za časa stavke, ali kdo bi to obešal na veliki zvon, ko smatramo, da smo storili **nasproti delastvu le svojo dolžnost.** Hvaležno je trboveljsko delavstvo tudi g. dr. Cepudru, ki je pri pogajanjih možato nastopil za pravice rudarskega delavstva. Odločne izjave g. dr. Cepudra v imenu Narodne odbrane, podprte z neizpodbitnimi argumenti, so poleg delavske solidarnosti in odločnega nastopa vseh nacionalnih organizacij največ pripomogle k ugodni rešitvi delavskega vprašanja. Vse drugo je pavovo perje.

t— **Strela je udarila v motor.** V petek je tudi po naši dolini razsajala huda nevihta. Med nevihto je udarila strela v električni motor in ga močno poškodovala, tako da so ga morali izmenjati. Strela je udarila tudi v neko poslopje in pa v neki hrast na »Spitzbergu«.

Radio

Torek, 17. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Otroški kotiček (Manca Komanova). — 18.30: Plošče nam pojo, kak rožice cveto. — 19: Reportaža: Po Savi in Donavi (F. Delak). — 19.30: Narodnostno delo na naši severni meji (Rudolf Kresal). — 20: Orgelski koncert g. Frielja Kanizija, vmes poje g. Tone Petrovčič. — 21: Fantje na vasi, vmes citre solo g. Mesgolita. — 22.10: Čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 18. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Spomini s poti (Peterlin Petruška). — 18.30: O versivih (F. Terseglav). — 19: Havajske kitare na ploščah. — 19.30 Literarna ura: Pregled revij (G. Podbevšek). — 20: »Sreča pred vratic«, radio opereta g. Antona Balatke. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Citraški in mandolinistični orkestri na ploščah.

BEOGRAD 19.10: Orkester. — 20: Prenos iz Ljubljane. — 23: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20: Opereta iz Ljubljane. — 22.15: Plesna muzika. — PRAGA 19.10: Orkester. — 20.15: Mešan program. — 21.15: Koncert solistov. — BRNO 19: Ves program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20.12: Lahka glasba. — 21: Vojaška godba. — 21.12: Pesmi. — 21.30: Klavirske skladbe. — 22.15: Ples. — DUNAJ 12: Plošče. — 15.35: Operetna glasba. — 17.50: Zborovski koncert. — 19.40: Vojaška godba. — 21.25: Mešan program. — 22.50: Orkester. — 24: Jazz. — BERLIN 19.20: Narodne pesmi. — 21: Ples, veselje in ljubezen. — KÖNIGSBERG 19.05: Bandonion. — 20.45: Prenos opere iz Rima. — 22.30: Lahka in plesna glasba. — MÜHLACKER 20.10: Mešan program. — 21: Plošče. — 23: Vedra komorna glasba. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Violinske skladbe. — 18: Klavirski koncert. — 19.10: Lahka glasba. — 20.15: Opera »La Boheme«. — 22.40: Ples. — 23.10: Ciganska godba. — RIM 17.10: Komorni koncert iz Milana.

ŠPORT

V nekaj vrstah

Med nedeljskimi

predtekmami za državno prvenstvo

— zdaj bi jih morali imenovati skupinske, ker se igrajo v petih skupinah in bodo šele zmagovalci in še nekateri (skupno osem klubov) prišli v zaključne tekme za državno prvenstvo — je treba razen onih, o katerih je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, navesti še naslednje:

V **Novem Sadu** je Vojvodina zmagala nad ŽSK iz Vel. Bečkereka s 5:0 (3:0). Domači so pokazali boljšo igro in so zmago zaslužili.

V **Sarajevu** sta nastopila domača nasprotnika Slavija in Sašk ter je po ostri, toda precej enakovredni igri zmagala Slavija z 2:1 (1:1). Najbolj sta se v obeh moštvih odlikovali obrambi. Po en igralec vsakega moštva je moral z igrišča — zaradi nedovoljene igre.

V **Osijeku** sta se srečali domači moštvi Slavije in Hajduka ter je z veliko močjo zmagala Slavija s 5:0 (4:0). Tudi ta igra je bila zelo ostra.

Beograjska Jugoslavija, ki je prebila te dni v Carigradu, je drugo tekmo proti močni enajstorici Fener Bakče odločila z 2:1 (0:1) v svojo korist. Po prvem visokem porazu je ta izid nekoliko popravil slab vtis našega moštva, ki bo na povratku zaigralo še v Sofiji.

V soboto je bila na Stadionu **prijateljska tekma med Ilirijo in Slovanom**, ki se je končala s 4:3 (3:2) za Ilirijo. Slovan je v tej igri prijetno iznenadil in je nekajkrat resno ogražal vrata belo-zelenih. Zanimivo je, da je padel odločilni gol tik pred koncem. Slovan se očividno popravlja in bo letos gotovo **še z novimi silami** posegel med dogodke.

V Celju je bila v nedeljo na razmočeni Glaziji in deloma v dežju odigrana **finalna tekma za pokal celjskega okrožnega odbora LNP** za leto 1934. Olimp je v tej tekmi zasluženo zmagal nad enajstorico Celja z 2:0 (0:0) in postal letošnji pokalni prvak. Celje, ki je nastopilo z dvema rezervama, je pred odmorom dobro kombiniralo, toda bilo je premalo odločno pred golom. Po odmoru je popustilo, tako da je prešel Olimp z elanom v lahno premoč in si osvojil zmago. Sodil je — publike je bilo okoli 400 — g. Ochs — precej »po domače«.

V drugi kvalifikacijski tekmi za vstop v podsavezni razred je zmagala na igrišču Korotana v Kranju ljubljanska Reka nad Korotanom s 5:3. Tekmo je dobro vodil ss. Pfundner. S to drugo zmago nad istim moštvom se je Reka kvalificirala za zadnjo izločilno tekmo, nakar bo dokončno uvrščena v podsavezni razred.

Hazenska reprezentanca Varšave

je v nedeljo nastopila proti reprezentanci Beograda in spet zasluženo zmagala z 8:3 (4:1). Beograjčanke so bile mnogo preslabe, da bi mogle nuditi dovolj odpora odlični vigrani poljski družini. Izrazito slabe so bile domačinke v obrambi. Tekmo je sodil g. Nikolić pred komaj nekaj sto gledalci.

Plavači III. okraja

iz Budimpešte, ki so sredi preteklega tedna s skromnim uspehom gostovali proti ljubljanski Iliriji, so v soboto in nedeljo gostovali proti Viktoriji na Sušaku in Crikvenici. Kot prvovrstna sila se je pokazal samo madžarski plavač Kanyassi, ki je zmagal obakrat na 200 m prosto z 2:24 ozir. 2:28. Tako so tudi Viktorijaši dobili vse ostale točke razen še štafet 3×50 m (1:40.2) in 5×50 (2:21.6), kjer so bili prvi Madžari. Waterpolo je seveda njihova domena in so zmagali 4:1.

V **plavalnem prvenstvu** beograjskega podsaveza je zmagal med seniorji in juniorji beograjski Bob pred Brdjaninom in Baškom. — V juniorskem prvenstvu zagrebškega podsaveza je zmagala z velikim naskokom Concordia pred KSU in Gradjanskim iz Karlovca (296 : 152 : 44). Vsekakor velik napredek, če se pomisli, da so bili Zagrebčani do pred kratkim brez sportnega bazena in še sedaj nimajo najboljšega.

V finalu za Davisov pokal

v evropskem paru, v katerem sta — kot znano — igrali Češkoslovaška in Avstralija, je s 3:2 zmagala Avstralija, ki bo sedaj nastopila proti zmagovalcu v ameriškem pasu Ameriki. Avstralci so po prvih dveh nastopih vodili z 2:1, v nedeljo se je posrečilo Menzlu zmagati nad Crawfordom 6:4, 6:4, 2:6, 8:6 in izravnati točke. Odločilna je bila torej zadnja igra med Mc. Gratom in Hechtom, v kateri je prvi zmagal v štirih setih 3:6, 6:2, 6:6, 7:5 in s tem priboril še tretjo točko za svoje. Napetost med 5000 gledalci za izid te igre je bila ogromna.

Mladinski plavalni tečaj. Jutri se prične na Iliriji tretji plavalni tečaj, v katerega se lahko prijavijo dečki in deklice v starosti 8 do 14 let. Prijavnina znaša 6 Din. — Prijave sprejema ključar na kopališču. Neplavači se ne sprejemajo.

Gostovanje plavačev ÖVS (Wien) v Ljubljani. Plavalna sekcija SK Ilirija je v pogajanjih z Österreichischer Vaterländischer Sportklub (bivši WAC). Tekma se bo predvidoma vršila med 18. in 22. julijem. ÖVS je eden najboljših avstrijskih klubov ter zavzema drugo mesto v waterpolo prvenstvu.

Koturaški podsavez »Ljubljana«. Seja upravnega odbora bo drevi ob 20. v posebni sobi gostilne pri »Amerikancu«. Razen članov upravnega odbora so vabljeni tudi člani tehničnega odbora zaradi bližnje prvenstvene dirke.

ASK Primorje (tajništvo). Redni občni zbor kluba bo nepreklicno v četrtek 2. avgusta z običajnim dnevnim redom. Kraj in čas bo objavljen pravočasno. Tajnik I.

ŽSK Hermes (predsedstvo). Seja upravnega odbora bo drevi ob pol 19. pri Kočarju. Zaradi važnosti dnevnega reda udeležba vseh odbornikov dolžnost.

SK »Slavija«. Danes popoldne strogo obvezen trening na igrišču SK Reke ob Tržaški cesti, in sicer od 16. do 18. za B-moštvo, od 18. dalje pa za vso prvo skupino. Opremo preskrbi gopodar. Vsi točno, Punčoh sigurno!

Izšla je 4. številka »Olimpijskega sporta«, mesečnika lahkoatletskega saveza, ki dobiva od številke do številke bolj zanimivo vsebino in se bo — če bo nadaljeval po sedanji poti — brez dvoma razvil do odličnega sportnega glasila. Ta številka vsebuje nekaj informativnih člankov in notic o zadnjih dogodkih v našem lahkoatletskem sportu ter več strokovnih člankov iz lahke atletike. Urednik je v zaključku lista začel priobčevati tudi pravila rokometne igre, ki se v zadnjem času zmerom bolj širi in bo tudi na sporedu prihodnje olimpiade v Berlinu. List, ki se naroča v Zagrebu, Draškovičeva 23-III za letno naročnino Din 36.— (posamezne številke so po Din 4.—) priporočamo!

Izgubljen prst vendar rešena noga

"Bolečine nog so vedno nevarne" pravi zdravnik

Preglejte svoje noge še nocoj! Iščite naslednje simptome; rdečica in občutljivost med prsti, koža na nogah je lahko vlažna, razpokana ali luskinasta z neprijetnim vonjem in neznosno srbečico. Če se to zanemari, lahko nastane nevarna bolezen nog. To je nekdo moral plačati z izgubo prsta, predno je pričel z primernim zdravljenjem. Ukrenite takoj, kar je potrebno. Pomočite noge v toplo vodo, kateri ste dodali dovoljno količino Saltrat Rodella, da je voda postala bela. Ta močno antiseptična kisikova kopelj za noge učinkuje takoj. Kisik prodre v znojnice ter uničuje tisočere skrite kali. Vnetje takoj preneha, razpokline pa zacelijo. Ta zdravilna sol prodre do korenin kurjih očes, ki jih lahko potem brez bolečin s prsti odstranite. Debela koža pa se tako zmehča, da jo lahko odstranite z nohtom. Ta kisikova kopelj za noge obnavlja krvni obtok, krepi slabotne sklepe ter vrača zdravje bolnim nogam. Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah po neznatni ceni.

RODITELJI!

Otroku, ki pohaja šolo, dajte, ako je slaboten, da použije vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za jačenje krvi, živcev in teka. Deca, ki redno jemlje »Energin«, ima dober tek in je odporna zoper vsa obolenja. »Energin« za jačenje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba ko se mora vsako dekle okrepiti. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica Din 35.

Reg. S. br. 19147-33

L. Wolff:

48

Garragan

Roman

»Če tega ne bi mislil, vam najbrže ne bi kazal potov, ki vam jih je ubrati, dragi Garragan.«

»Ne zamerite moji malodušnosti,« je malce osramočen poprosil Garragan.

»Vaša negotovost je za vas dobro znamenje. Samo diletantje so zmerom samozavestni.«

Garragan ni nič odgovoril. Molčal je, dokler nista prišla v profesorjevo stanovanje na Mommsenovi cesti.

Potem sta sedela na majcenem balkonu, ki je bil prilepljen k hiši kakor ptičje gnezdo, in pila pravo kavo, ki jo je bil Truckenbrod, kakor je rekel, nalašč naročil v proslavo tega dne.

»Sicer pa, dragi Garragan,« je dejal profesor, nadaljujoč razgovor, »nikar ne mislite, da sem manj skeptik od vas. Vaš motor je za zdaj samo misel, veleumna, vse kar je res — a jaz trdim, da pomeni sama misel le malo ali pa sploh ničesar ne. Šele uporaba in porabnost misli dokažeta, ali je bila upravičena in ali ima v sebi življenjsko moč. Koliko je vaš motor v resnici vreden, more pokazati samo praksa. To sem vam rekel že takrat, ko ste mi predložili risbe.«

Garragan se je nasmehnil. »Risbe, ki ste se tolikanj jezili nanje, ker niste mogli najti v njih nobene napake.«

»Saj veste, da sem nejeveren Tomaž,« se je namuznil profesor in si prižgal smotko. »Povejte mi, kakšne so prav za prav vaše denarne razmere?«

»Slabe, da nikoli tega. Broken down. Zgradba motorja je požrla kar neverjetno mnogo denarja.«

»Nu da, to ne more biti drugače. Treba bo torej gledati, da prodaste motor — da ga kar moči dobro prodaste.«

»Kako naj to napravim?« je malodušno vprašal Garragan. »Žive duše ne poznam, ki bi imela manj trgovskega daru od mene.«

»Nikar ne precenjujte težav. Dobro blago gre rado v denar. Ali še imate nekaj sto dolarjev?«

Garragan je pomislil. »Če vse postrgam in pometem, bi se nemara še našli.«

»Prav. Tedaj postrgajte in pometite svoj denar in se peljite v Ameriko.«

»V Ameriko?« je vprašal Garragan, in neprijetno čuvstvo ga je obšlo. »Amerike nimam posebno rad.«

»Saj ne boste potovali v svojo zabavo, dragi Garragan. S kolego Lehmbeckom sem že govoril o tej stvari. Ali poznate profesorja Lehmbecka?«

»Ne.«

»Kolega Lehmbeck je strokovnjak v gradbi avtomobilov in zelo dober poznavalec ameriških razmer. Ni še dolgo tega, kar se je vrnil s potovanja po Združenih državah.«

»Ne zamerite, da vam sežem v besedo: zakaj mora biti baš Amerika? V Nemčiji imamo nekaj zelo velikih obratov, ki bi se utegnili zanimati za lahki motor.«

»Ne pozabite naše strašne stiske za denar, dragi Garragan. Nemške tovarne se dandanašnji ne morejo spuščati v dragoletne poizkuse. Če hočete imeti od svojega izuma gmotno korist, se morate že potruditi v Ameriko.«

»In poklekniti pred Mr. Fordom,« se je porogal Garragan.

»Motite se!« je zmagoslavno vzkliknil Truckenbrod. »Ford je edini avtomobilski industrijec, ki naj ne greste k njemu, meni profesor Lehmbeck, ki pozna ondukajšnje razmere. Ford koraka na čelu in je prenasičen, pa naj se še tako zdi, da kar cepeta od častihlepja. Ta bi vas gotovo pazljivo poslušal, morda bi celo kupil vaš izum, a manjkalo bi mu notranjega zanimanja. Ali more svojim cenenim vozovom, tem kopninskim stenicam, kakor jih imenujejo onkraj morja, še za nekaj dolarjev znižati ceno ali ne, mu je postranska skrb.«

»Razumem,« je živahno rekel Garragan. »Torej naj grem h konkurenci.«

»Tako je. Kdor hoče uspeti, mora iti zmerom h konkurenci — trdi kolega Lehmbeck. Konkurenca bo imela dosti več resničnega zanimanja za lahki motor kakor Ford. Če se kaki drugi tovarni posreči, da s pomočjo lahkega motorja približa svoje cene svojih kvalitetnih voz cenenemu Fordovemu vozu, ki drugače ni baš kaj izrednega, bo imela vse adute v rokah.«

»To je točno.«

»Kakor sem vam že rekel: vse to so predsodki kolege Lehmbecka. Ne maram se lišpati s tujim perjem.«

Garragan je skočil pokoncu, razvnet od upanja v uspeh. »Popeljem se v Ameriko.«

»Nocoj bo seveda že prepozno,« se je pošalil Truckenbrod, »a stopiva še v mojo delovno sobo. Dati vam hočem zapiske, ki sem jih pripravil za vas.«

»Hvala vam,« je ganjen rekel Garragan in stisnil profesorju roko.

»Za to se ne mudi, dokler se ne vrnete iz Newyorka s polno vrečo dolarjev. Tu imate spisek tovarn, ki so važne za vas. Najpomembnejše podjetje, ki izkuša konkurirati Fordu, je Macpherson Motor Car Company s tovarnami v Newyorku, Pontiacu in Marysvilleu v državi Michigan. Konstrukcijska pisarna je v Newyorku. Kolega Lehmbeck vam svetuje, da se najprej obrnite na to družbo. Če Marcpherson Company odbije, bi bila prva za njo Buick Motor Car Company v Flintu, Michigan, potem Cadillac Motor Car Company v Detroitu, Michigan, in tako dalje.«

Podal je Garraganu spisek.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra“, Ljubljana.

Potniki

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnika

železninarske stroke, v teh trgovinah dobro uvedenega, iščem za prodajo medenih proizvodov. Ponudbe na F. R. Rotter, tovarna strojev, predmetov iz medenine in aluminija glavic, Zagreb, Maksimirska cesta št. 4. 18710-5

Pouk

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Francoščino

temeljito poučujem privatno. Srednješolce (ke) pripravljam za popravne izpite. Konverzacija tudi na izprehodih. Cenjene dopise pod »Diplomirana« na ogl. oddelek »Jutra«. 18734-4

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trg. pomočnika

prostega vojaščine, odličnega prodajalca, za večjo mešano trgovino iščem s 1. septembrom. Reflektiram na pošteno in zanesljivo, popolnoma izvežbano moč, samostojnega nastopa. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Stalna služba«. 18709-1

Pletiljo

sprejme takoj Uhan Marija, Dol. Toplice pri Novem mestu. 18634-1

Brivskega pomočnika

mlajšega, dobrega delavca sprejmem takoj v službo. Hrana in stanovanje v hiši, plača po sposobnosti. Mirko Zetovič, Ruše pri Mariboru. 18476-1

Tajnika

Občina Ig razpisuje mesto poslovodje (tajnika). Prošnje je vlagati do 1. avgusta t. l. pri občini. 18727-1

Frizerko

dobro v železni in vodni ondulaciji sprejmem. Nastop po dogovoru. Josip Vranešič, frizer, Trbovlje. 18738-1

Raznašalec kruha

vesten in pošten, z malo kavcijo, star 20 let, s svojim kolesom, dobi službo. Več ustmeno po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18723-1

Kuharico

ki se popolnoma razume v kuhi sprejmem. Pismeno se javiti na Jelšin grad p. Šmarje pri Jelšah. 18750-1

Vajenci-ke

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

s primerno šolsko izobrazbo, za puškarsko obrt sprejme Albin Šifrer, puškar na Gosposvetski cesti 18700-44

Vajenca

za splošno ključavničarstvo s stanovanjem in hrano pri starših sprejme Lavrenčič, Poljanska c. 42. 18516-44

Učenka

iz dobre hiše z 2 meščanskima šolama bi se izučila trgovine z mešanim blagom kjerkoli. Ponudbe je poslati na oglasni oddelek »Jutra«. 18734-44

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Šofer

trezen in pošten, s potrebno prakso, zmožen popravil, z 10.000 Din kavcije v hranilnih knjižicah, išče mesto pri avtobusu, tovornem ali osebnem avtomobilu. — Naslov: Franc Janežič, M. Mlačeva št. 5 — Grosuplje. 18704-2

Inteligentna natakarica

z lastno osebno pravico — zmožna, jezikov in kavcije, išče mesto za takoj. Gre tudi kot servirka. Cenjene ponudbe na naslov: Prapretanj, Park hotel, Sušak. 18702-2

Natakarica

poštena, čista, z nekaj kavcije želi premeniti službo v boljšo prometno gostišno. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zmožna samostojno voditi«. 18697-2

Trg. pomočnica

stara 21 let, pridna in poštena, želi v svoho večje prakse v kakšno boljšo trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Nastop 1. avg.« 18706-2

Kuharica

samostojna, vajena boljše kuhe in pospravljanja išče službe, gre tudi k samostojnemu gospodu. Ponudbe pod »Mlada 102« na oglasni oddelek »Jutra«. 18716-2

Pošteno dekle

stara 20 let, izučena trgovine z mešanim blagom išče takojšnje namestitve v trgovini ali pa tudi v trafiki. Po možnosti v Ljubljani ali pa v Kranju. Odgovor na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vestna moč 20«. 18725-2

Plačilna natakarica

išče službo v boljši gostilni. Nastopi lahko takoj. Jenkova ul. 5, vrata 3, Maribor. 18753-2

Prodam

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nudimo Vam za majhen denar dobra oblačila.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra cesta 183

Mala tipa hladilnika

a la frigidair, malo rabljena — radi odpotovanja v inozemstvo naprodaj. Dopise pod »St. 12« na ogl. oddelek »Jutra«. 18440-6

Voltmeter

točno anteno ia 2 para slušalk za 150 Din prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18733-6

KOPALCI! Ne pozabite nikoli

Uran kremo!

Parfumerija URAN, Stari trg, 28, Ljubljana. 18755-6

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Osebni avto

4-sedežni, ki troši samo 8 litrov bencina na 100 km, v popolnoma dobrem stanju — ugodno naprodaj. Garaža, Kapiteljska 3. 18655-10

Puch 220 ccm

takoj plačano, naprodaj za 2500 Din. Harley Davidson vsak model in v vsakem stanju proti takojšnjemu plačilu kupi avtomehanik Jože Kraljič v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 16. 18699-10

Limuzino

petsedežno, Chevrolet novejše tipe, kakor nov, z Bosch razsvetljavo, 4 vrata, poceni proda Žirovnik, Ljubljana, Tavčarjeva 6. 18435-10

Motorno kolo

lahko, »James«, davek plačan, naprodaj. — Garaža Express, Vegova ulica. 18720-10

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolo

dobro ohranjeno kupim ali ga zamenjam za nov zidan štedilnik. Jurko, Vodovodna 73. 18737-11

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Ameriške dolarje

bi zamenjal za jugoslovenski denar. Naslov v oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »Amerikanec«. 18730-16

Hranilne vloge

vseh bank kupujemo in prodajamo najugodneje in točno. Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praška ulica št. 6/II, tel. inter. 38-38. Za odgovor priložite 3 Din v znamkah. 179-16

Bančne vloge

akcije, vrednostne papirje kupuje in prodaja Praznik St., Zagreb, Samostanska-Varšavska 6, telefon 28-33 18304-16

Iščem

10.000 Din posojila na prima garancijo. Vrnitev po 2000 Din mesečno, obresti po dogovoru. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Posojilo«. 18728-16

Knjižico

Mestne hranilnice Novo mesto, 4000 Din prodam. Ponudite ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod »Novo mesto«. 18745-16

Bančno-kom. zavod Maribor

kupi takoj hranilne knjižice Mestne hranilnice Celje, Banovinske hranilnice Celje, Okrajne hranilnice Slovenjgradec, Okrajne hranilnice Slov. Bistrica, Okrajne hranilnice Konjice, ter izplača takoj v gotovini po najboljši ceni. 18754-16

Posojila

dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. — Hitro in točno poslovanje.

Pučka štediona Zagreb

Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. — Pismeni odgovor 3 Din v znamkah. 18045-16

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir

Ljubljana, Wolfova ulica 3

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dvostanovanj. hišo

visokopritlično, center mesta Ljubljane, prodam ali dam v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18473-20

Kmečko posestvo

krasno, v Beli krajini, za vlogo Mestne hranilnice v Novem mestu proda Hadl, Novo mesto. 18259-16

Hišo s trg. lokalom

v večjem mestu Slovenije prodam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Plodonosno«. 18525-20

Prodam hišo

z vinogradom in sadonosnikom. Limbuš pri Mariboru. 18753-20

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Spalnica in jedilnica

naprodaj po zelo nizki ceni. Langusova 5/I. 18737-12

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

v letoviškem kraju na Gorenjskem, dobro vpeljano, oddam radi bolezni kavcije zmožni osebi takoj. — Gostilna se nahaja pri žel. postaji in drž. cesti. Poleg je gostilniški in zelenjadni vrt. Potrebno je 15.000 Din kavcije v gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Redka prilika«. 18705-19

Mesarijo in klobasičarijo

oddam z inventarjem v sredini mesta. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko: »Promet«. 18749-19

Gostilno prodam

Velik promet, sijajen zaslužek in dobra investicija. Ponudbe pod »Gostilna« na oglasni odd. »Jutra«. 18623-19

Prodam kavarno

na prometnem kraju. Visoka rentabilnost. Ponudbe pod »Kavarna« na oglasni oddelek »Jutra«. 18622-19

V mestu oddam

220 m² velik, lep in svetel

lokal

z vpeljanim električnim tokom za pogon in razsvetljavo, plinom in vodo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ugodno«. 18678-19

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Boljša samostojna gospa

sprejme v oskrbo in strogo nadzorstvo za šolsko leto dijaka boljših staršev nižje, oziroma srednješolca Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18761-22

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Na križišču centra Ljubljane

oddamo za 1. avgust v I. nadstropju komfortno stanovanje, obstoječe iz 5 velikih sob in 2 kabinetov. Primerno tudi za poslovne lokale. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 17883-21

Trisob. stanovanje

s pritiklinami in balkon takoj oddam 1. oktobra. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 18722-21

Dvosob. stanovanje

s kuhinjo in pritiklinami oddam 1. avgusta. Aljaževa cesta 6, Šiška. 18748-21

Enosob. stanovanje

na Rimski cesti 28 oddam. 18746-21

Letovišča

Najcenejše letovišče

nudi gostilna Ingkič, Srednja vas, Poljane nad Škofjo Loko. Celodnevna penzija z uporabo kopališča 30 Din. Krasni sprehodi in izleti. 17996-38

Opremljeno stanovanje

s kuhinjo oddam letoviščarjem. Škofja Loka. — Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18736-38

Sobo odda

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Lepo sobo

v sredini mesta blizu Tivolija oddam takoj ali s 1. septembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18701-23

Lepo sobo

v centru mesta takoj oddam. Kopalnica in klavir na razpolago. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18703-23

Sobo

s posebnim vhodom oddam gospodu, ki je čez dan odsoten. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18729-23

Opremljeno sobo

sredi mesta oddam dvema gospodoma. — SOBO z dvema posteljama oddam dvem gospodičnam. — Koman, Cankarjevo nabrežje 7-II. 18731-23

Dve sobi

opremljeni oddam dvema osebama. Eno s posebnim vhodom za eno osebo. — Sv. Petra cesta 33. 18732-23

Opremljeno sobo

lepo, v centru takoj oddam. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 18742-23

Separirano sobo

ves dan solnčno, oddam blizu trga, s hrano ali brez. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18743-23

Prazno sobo

z elektriko, parketom, tekočo vodo, vhod s stopnic, z oskrbo ali brez, poceni oddam. Markelj, Bičevje 5/I, tik za dr. Kancem, Tržaška cesta. 18756-23

Opremljeno sobo

lepo, solnčno in čisto oddam po zmerni ceni na Resljevi cesti 12/II., levo. 18758-23

Opremljeno sobo

lepo, udobno, oddam v vili na Vrtači. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18760-23

Opremljeno sobico

takoj oddam s hrano ali brez. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 18721-23

Separirano sobo

opremljeno ali prazno oddam na Taboru boljši, stalni osebi. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 18759-23

Ženitve

Beseda 2 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Plavojko

inteligentnu, radi event. ženidbe traži imućni akademičar srednjih godina — razočaran u sadašnjem braku. Pisma s fotografijom slati na ogl. oddelek »Jutra« pod šifrom »Nov život«. Diskrecija zajamčena. 18707-25

Živali

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Črnega dobermana

mladiča, kupim po zmerni ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18716-27

Glasbila

Violina

pripravna za konservatorista, zaradi odpotovanja naprodaj. Cena 750 Din. — Beethovnova ul. 15./III., vrata 14. 18739-26

Stroji

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Pisalni stroj

Triumph 10, skoraj nov se proda. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 18747-29

Drobilec za kamenje

s čeljustmi (Backenbrecher!) odprtina širine 270 X 175 mm; 2 do 4 cbm na uro, 4 do 6 Ks, dobro ohranjen poceni naprodaj Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18716-29

Rezervar

iz pocinkane pločevine 1—2.500 mt., zobasto kolo 110 do 140 cm, šir. 12—15 cm; stružnico kompletno 1 m dolžine, rezkalni stroj kompleten za zobčasta kolesa kupim. Ponudbe na Publicitas, Beograd, pošt. predal št. 50, pod »Br. »18711-29«. 18711-29

Obrt

Znake za društva

v vseh velikostih in barvah izdeluje Herkules, Ljubljana, Poljanska c. 42. 18517-30

Informacije

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi kdorkoli napravil na moj račun. Kune Franc, Ljubljana, Sv. Petra c. 13. 18726-31

Prodamo patent

svetovnega pomena. Siguren milijonski dobiček!

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod: »Inozemski patent«.

6422

„DIJAŠKI DOM“ V PTUJU

Internat za učence realne gimnazije in meščanske šole.

Dijaški dom ima prostora za 90 gojencev in nudi gojencem za zmerno plačo prehrano, stanovanje, vzgojo, strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju.

Sprejemne pogoje in vse informacije daje Vodstvo Dijaškega doma v Ptuju.

5809

Razpis.

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za zgradbo cestnega, železobetonskega mostička čez potok Zidar na Cesti v Črno vas.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra,

do ponedeljka, dne 23. julija 1934., do 11. ure dopoldne.

Istotam se dobe vsi razpisni pripomočki od 16. julija 1934. dalje.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,
dne 13. julija 1934.

Dr. Dinko Puc l. r.

6421

SVARILO!

Z namenom, da bi mi v važni zadevi škodovali, razširjajo brezvestni ljudje o meni zahrbtna obrekovanja, kot n. pr., da sem pijanec. V dokaz, da so to podla obrekovanja brez vsake podlage, naj služijo naslednja dejstva:

1. Komaj sem bil polnoleten, mi je umrl oče, ki je zapustil poleg vdove nekaj polnoletnih otrok, zraven pa tudi tri mladoletne, od katerih je dopolnil eden 13 let in ena deklica 17 let. Za mladoletne otroke je imenovala moja mati kot sovaruha mene, čeprav je bil med polnoletnimi en starejši brat. S sedaj tragično preminulim bratom sva potem pomagala materi, da so tudi mladoletni otroci prišli do poštenega kruha.

2. Že dvajset let sem oženjen in sedaj družinski oče petčlanske družine. V vsem času se ni imela moja družina pritoževati, da bi trpela pomanjkanje, ampak živimo mojemu stanu primerno človekavredno življenje.

3. Vsakemu gostilničarju v Jugoslaviji, posebno v mestih Celju, Mariboru in Ljubljani, kjer sem največ služboval, obljubljam in mu jamčim z vsem svojim zaslužkom, **da plačam za vsak četrt vina, za katerega dokaže, da sem ga pri njem pil na up ali da mu ga dolgujem, cel hektoliter.** Zato svarim vsakogar, ki bi slična žaljiva obrekovanja o meni razširjal, prijatelje in znance pa prosim, da mi pomagajo ugotoviti obrekovalce.

6425

ANTON KNEZ, tipograf, Celje.

Tem potom naznanjamo tužno vest, da se je dne 7. julija t. l. na Fali smrtno ponesrečil

JOŽE MECILOŠEK

strojevodja kur. Lb. I.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika se bo vršil v torek, dne 17. julija t. l., ob ½3. uri popoldne z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu v Ljubljani.

Ljubljana, dne 16. julija 1934.

Žalujoči ostali.

6423

ZAHVALA.

Za obilne dokaze iskrenega sočustvovanja ob težki izgubi naše nad vse ljubljene soproge, mamice, stare mamice, gospe

ANTONIJE KOZINA

soproge žel. zvaničnika v pokoju

se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Vsem našim sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Prav posebno zahvalo smo dolžni zdravniku g. dr. Osolniku, prečastiti duhovščini, vsem pevcem za ganljivo petje in vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnice. Zahvaljujemo se Bojevnikom in šentpetrskim šahistom ter vsem onim, ki so prihiteli od blizu in daleč, da so v tako častnem številu spremili drago pokojnico na zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Petra v četrtek, dne 19. julija 1934., ob 7. uri.

Moste—Ljubljana, dne 16. julija 1934.

ŽALUJOČI OSTALI.

6424

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

16

Učitelj je jezen planil k dečkoma, ju zgrabil za vrat in postavil vsakega v drug kot. Opoldne sta morala seveda ostati v šoli. Hlipaje sta sedela v prazni sobi. »Oh, ta nemarna šola,« je rekel Peter, »zmerom se moraš učiti, po vrhu te pa še kaznujejo! Veš kaj, popihal jo bom; okoli sveta se odpravim. Kaj pa ti?« — »S teboj pojdem!« je odvrnil Janko, misleč na maslene kruhke in sir.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.